

๑๑

1

2527

ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ศาลยุติธรรม
(www.library.coj.go.th)

๑๑

1

2527

ที่ระลึก

ในการเปิดศาลจังหวัดอำนาจเจริญ
วันจันทร์ที่ ๗ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๒๗

55

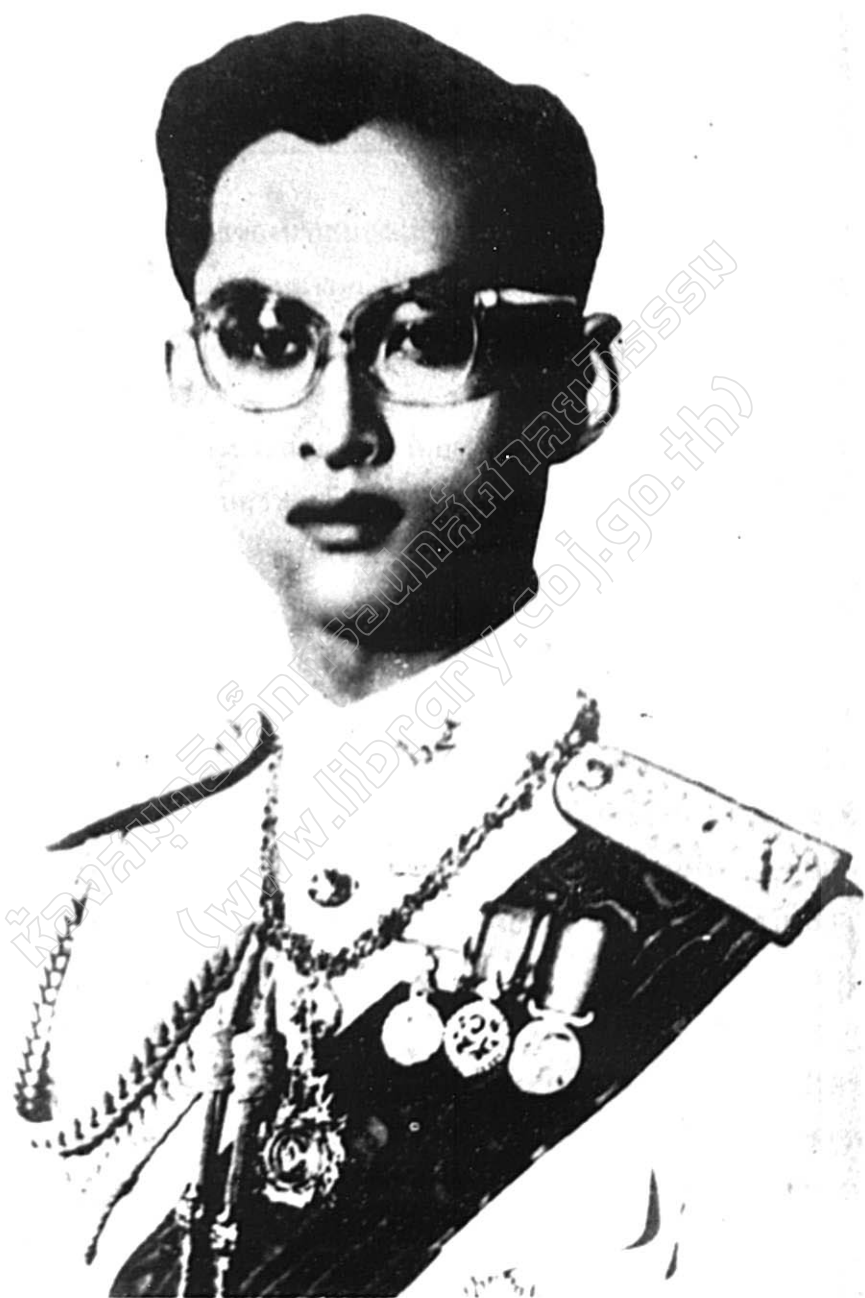
หอสมุดอิเล็กทรอนิกส์
(www.library.coj.go.th)

เลขทะเบียน.....	230
เลขหมู่.....	๘๒ (๐๙) ๘๒๒๒๒๒
วันที่โอน.....	๒๕๒๒

ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ศาลยุติธรรม
(www.library.coj.go.th)

ที่ระลึก
ในการเปิดศาลจังหวัดอำนาจเจริญ
วันจันทร์ที่ ๗ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๒๗

คำขวัญ
ฯพลเอก เปรม ติณสูลานนท์
นายกรัฐมนตรี

ความสงบเรียบร้อยของบ้านเมืองและความร่มเย็นเป็นสุข ของอาณาประชาราษฎร์ จักเกิดขึ้นได้ด้วยปัจจัยหลาย ๆ ประการประกอบกัน และที่สำคัญประการหนึ่งซึ่งจะขาดเสียมิได้ก็คือ การผดุงรักษาไว้ซึ่งความเป็นธรรมอันเป็นความรับผิดชอบโดยตรงของศาลสถิตยุติธรรม

ความสำเร็จในการประสิทธิ์ประสาทความยุติธรรมแก่ประชาชนตามอำนาจหน้าที่ของศาลนั้นได้ขึ้นอยู่กับความสามารถที่จะให้ความเป็นธรรมได้แต่เพียงประการเดียว หากแต่จะต้องให้ประชาชนได้รับความยุติธรรมนั้นโดยสะดวกรวดเร็ว ทั้งจะต้องพยายามสร้างเสริมความบริสุทธิ์ที่ประชาชนมีต่อศาลให้เต็มเปี่ยมไปด้วยความศรัทธาและความเชื่อมั่นอีกด้วย การอำนวยความสะดวกรวดเร็ว ตลอดจนการรักษาเสริมสร้างความศรัทธาและความเชื่อมั่นในสถาบันศาลของประชาชนให้มั่นคงยิ่งขึ้น อาจกระทำได้ด้วยการขยายขอบข่ายการให้บริการของศาลออกไปสู่ประชาชนอย่างทั่วถึง โดยมีอาคารที่ทำการศาลที่เหมาะสมกระจายอยู่ในท้องที่ต่าง ๆ ให้มากที่สุด การที่กระทรวงยุติธรรมได้ดำเนินการจัดตั้งและเปิดทำการศาลจังหวัดอำนาจเจริญขึ้น จึงนับเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนในแนวทางที่สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลปัจจุบันซึ่งมุ่งจะผดุงรักษาความถูกต้องเป็นธรรมในสังคม เพื่อความเจริญก้าวหน้าและความมั่นคงของประเทศสืบไป

ขออำนาจแห่งคุณพระศรีรัตนตรัย และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลาย ได้โปรดดลบันดาลให้ศาลจังหวัดอำนาจเจริญเป็นสถาบันที่อำนวยความสะดวกยุติธรรมให้แก่ประชาชนได้อย่างแท้จริง และขออวยพรให้ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ศาลทุกท่าน ประสบแต่ความสุขความเจริญโดยทั่วกัน

พลเอก

(เปรม ติณสูลานนท์)
นายกรัฐมนตรี

ฯพณฯ พลเอก เปรม ติณสูลานนท์
นายกรัฐมนตรี

คำขวัญ
นายบัญญัติ สุชีวะ
ประธานศาลฎีกา

ในโอกาสที่กระทรวงยุติธรรมได้เปิดอาคารที่ทำการศาลจังหวัดอำนาจเจริญ เป็นศาลจังหวัดแห่งใหม่ ในเขตท้องที่จังหวัดอุบลราชธานีขึ้นครั้งนี้ ผมขอแสดงความชื่นชมยินดีเป็นอย่างยิ่ง เพราะเป็นการอำนวยความสะดวกและความสะดวกให้แก่ประชาชนในเขตอำนาจศาลจังหวัดอำนาจเจริญเพิ่มขึ้น ซึ่งเดิมประชาชนดังกล่าวจะต้องเดินทางไปรับความยุติธรรมถึงศาลจังหวัดอุบลราชธานี

ผมหวังว่า ศาลจังหวัดอำนาจเจริญ ซึ่งเปิดใหม่นี้จะสถิตสถาพรเป็นมิ่งขวัญแก่ประชาชนชาวอำนาจเจริญ เพื่อที่จะได้เป็นสถานที่ประสิทธิ์ประสาทความยุติธรรมให้แก่ชาวอำนาจเจริญและผู้ที่อยู่ในเขตอำนาจศาลนี้สืบไปชั่วกาลนาน

(นายบัญญัติ สุชีวะ)
ประธานศาลฎีกา

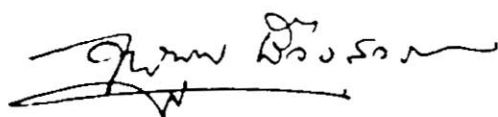
นายบัญญัติ สุชีวะ
ประธานสภาผู้ก

คำขวัญ
นายจรรบุตร เรืองสุวรรณ
ประธานรัฐสภา

อภิปรายอันเป็นอำนาจสูงสุดในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยนั้น ประกอบด้วยอำนาจนิติบัญญัติ อำนาจบริหาร และอำนาจตุลาการซึ่งได้แก่อำนาจในการพิจารณาพิพากษาอรรถคดีเป็นของศาล ฉะนั้น ศาลจึงมีบทบาทสำคัญในการทรงไว้ซึ่งความยุติธรรม ในกรณีที่ประชาชนพลเมืองเกิดข้อพิพาท ศาลจึงเป็นที่พึ่งสุดท้ายของประชาชน การที่มีการจัดตั้งศาลสถิตยุติธรรมเพิ่มขึ้น จึงเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนในทางอรรถคดี

เนื่องในโอกาสที่ทางราชการ ได้เปิดศาลจังหวัดอำนาจเจริญ ขึ้นอีกศาลหนึ่งในท้องที่จังหวัดอุบลราชธานี จึงทำให้ประชาชนในเขตอำนาจศาลนี้ ได้รับประโยชน์มากขึ้น เพราะการดำเนินคดีในศาลนั้น ไม่ว่าโจทก์หรือจำเลย ย่อมได้รับความกังวลใจอยู่ตลอดเวลาจนกว่าคดีจะได้รับการพิจารณาพิพากษาถึงที่สุด และเมื่อได้รับความสะดวกความรวดเร็วในการพิจารณาพิพากษาคดี ก็เป็นการบรรเทาความทุกข์ยากของคู่ความได้ยิ่งขึ้น เป็นการประหยัดเวลาหาเลี้ยงชีพ ประหยัดทุนทรัพย์ ทำให้ประชาชนผู้มอรรถคดีรู้ชะตากรรมของตนเร็วขึ้น จะได้ตั้งต้นประกอบสัมมาอาชีพ เพื่อเริ่มชีวิตใหม่ต่อไป

ในโอกาสนี้ ข้าพเจ้าขอให้ศาลจังหวัดอำนาจเจริญ เจริญรุ่งเรือง สถิตสถาพรสืบไป

(นายจรรบุตร เรืองสุวรรณ)
ประธานรัฐสภา

นายจารุบุตร เรืองสุวรรณ
ประธานรัฐสภา

คำขวัญ
นายอุทัย พิมพ์ใจชน
ประธานสภาผู้แทนราษฎร

เนื่องในวาระอันเป็นมงคลที่ศาลจังหวัดอำนาจเจริญ จะเปิดทำการในวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๒๓ นี้ ขอถือโอกาสร่วมแสดงความยินดีอย่างจริงใจมายังทุกท่านที่เกี่ยวข้อง เฉพาะอย่างยิ่งประชาชนในอำเภออำนาจเจริญ จะได้รับความเป็นธรรมรวดเร็วขึ้น อันเป็นการเปลื้องความทุกข์ของประชาชนอีกทางหนึ่ง หากงานของศาลดำเนินไปด้วยความราบรื่นถูกต้อง และชอบด้วยเจตนารมณ์แห่งกฎหมายแล้ว ย่อมมีส่วนช่วยพัฒนาบุคคลและประเทศชาติให้ดีขึ้น และยังช่วยเชิดชูเกียรติคุณแห่งวงการตุลาการด้วย และหวังว่าศาลแห่งนี้จะช่วยให้ประชาชน ซึ่งมีปัญหาต้องขึ้นศาล จะได้รับประโยชน์ ความรู้ การประกอบอาชีพและการอบรมสั่งสอนที่ดีงาม เพื่อที่ว่าเมื่อพ้นระยะเวลาตามคำพิพากษาแล้ว จักได้ออกไปปรับใช้สังคมและประเทศชาติสืบไป

ขอให้ศาลจังหวัดอำนาจเจริญแห่งนี้ จงสถิตสถาพร และเป็นที่พักพิงของประชาชน ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความยุติธรรมแก่ประชาชนสมเจตนารมณ์แห่งการจัดตั้งศาลขึ้นสืบไปตลอดกาลนาน

(นายอุทัย พิมพ์ใจชน)

ประธานสภาผู้แทนราษฎร

นายอุทัย พิมพ์ใจชน
ประธานสภาผู้แทนราษฎร

คำขวัญ
นายพิภพ อะสีตรัตน์
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

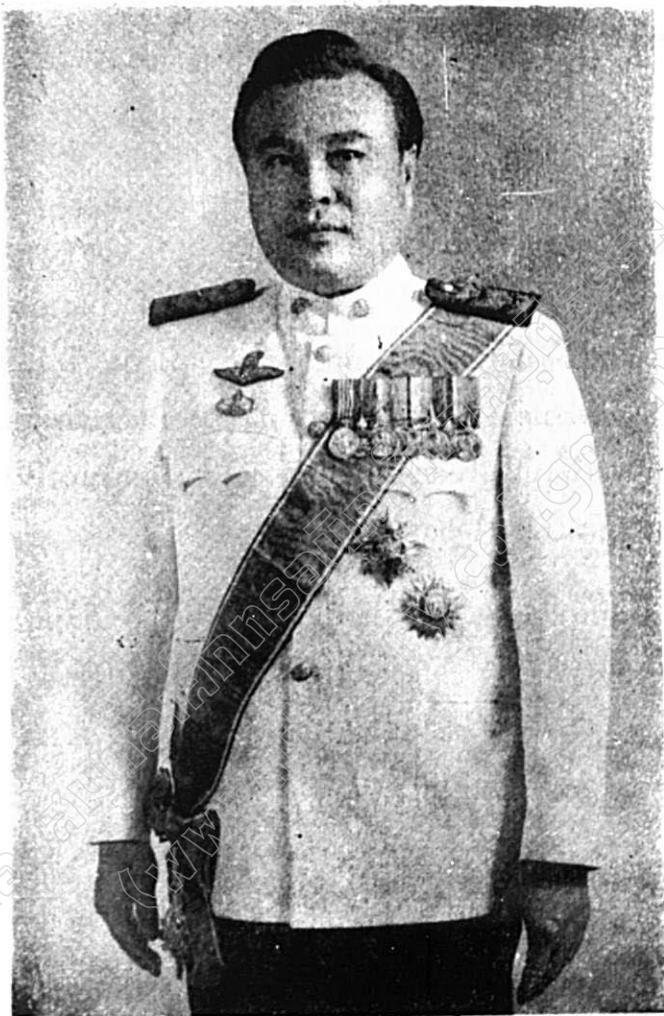
ศาลยุติธรรมเป็นสถาบันที่ประสิทธิ์ประสาทความยุติธรรมให้แก่ผู้มีอรรถคดีมาสู่ศาล ศาลยุติธรรมนอกจากจะต้องประกอบด้วยผู้พิพากษาที่มีความรู้ความสามารถและเที่ยงธรรมแล้ว การมีสถานที่ทำการที่ทันสมัยและเหมาะสมย่อมเป็นทางหนึ่งที่จะบรรเทาความเดือดร้อนแก่ประชาชนผู้มีความทุกข์ และอยู่ห่างไกลให้ได้รับการพิจารณาพิพากษาอรรถคดีโดยรวดเร็ว และการมีอาคารที่ทำการศาลที่กว้างขวางสวยงามย่อมจะช่วยเพิ่มพูนสมรรถภาพในการปฏิบัติงานของผู้พิพากษา ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของศาลให้ประสมผลดียิ่งขึ้นอีกด้วย

ข้าพเจ้ามีความยินดีและปลื้มเป็นอย่างสูงที่อาคารที่ทำการศาลจังหวัดอำนาจเจริญแห่งใหม่ ได้ดำเนินการสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ขออำนาจพรให้อาคารแห่งใหม่ของศาลจังหวัดอำนาจเจริญนี้ จงเป็นสถานที่ประสิทธิ์ประสาทความยุติธรรมให้แก่ประชาชนสืบไปตลอดชั่วกาลนาน

(นายพิภพ อะสีตรัตน์)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

นายพิภพ อะสีตรัตน์
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

คำขวัญ
นายสรเสรีญ ไกรจิตติ
อธิบดีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์

การอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนนั้น นอกจากผู้พิพากษาจะต้องมีความรู้ความสามารถ ปราศจากอคติ ๕ ได้แก่ จันทาคติ โทสาคติ ภยาคติ และโมหาคติ แล้ว ยังจะต้องมีอาคารสถานที่ทำการอันกว้างขวาง โอ่โถง และสว่างงาม เพื่อให้ประชาชนได้มีความเลื่อมใสศรัทธา ทั้งยังจะช่วยอำนวยความสะดวกให้กับประชาชนผู้มีอรรถคดีได้เป็นไปโดยรวดเร็วอีกด้วย อันจะมีผลในการประสิทธิ์ประสาทความยุติธรรมให้กับประชาชนได้อย่างสมบูรณ์

บัดนี้ตนทำนุบำรุงว่า ชาวจังหวัดอุบลราชธานี จะได้มีศาลจังหวัดอำนาจเจริญเพิ่มขึ้นอีกศาลหนึ่ง ซึ่งจะช่วยแบ่งเบาภาระของศาลจังหวัดอุบลราชธานี และพร้อมที่จะช่วยอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนในเขตอำนาจศาลจังหวัดอำนาจเจริญเป็นอย่างดี

ข้าพเจ้าขอให้ศาลจังหวัดอำนาจเจริญ จงสถิตสถาพรเป็นที่พึ่งในการผดุงความยุติธรรมให้แก่ประชาชนโดยถ้วนทั่วหน้ากัน.

(นายสรเสรีญ ไกรจิตติ)
อธิบดีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์

นายสรเรณู ไกรจิตติ

อธิบดีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์

คำขวัญ
นายโสภณ รัตนกร
ปลัดกระทรวงยุติธรรม

ในทางนามธรรม ศาลเป็นสถาบันที่ใช้อำนาจตุลาการอันเป็นส่วนหนึ่งของอำนาจอธิปไตยซึ่งเป็นอำนาจสูงสุดในแผ่นดิน โดยการพิจารณาพิพากษาอรรถคดีตามกฎหมายและในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์ อำนาจสูงสุดดังกล่าวนี้มิได้บังเกิดมีขึ้นโดยบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือเหตุผลทางทฤษฎีจากคำร่ำเล้าเล้าหนึ่งเท่านั้น แต่เป็นอำนาจที่จำเป็นต้องมีขึ้นเพราะลักษณะแห่งหน้าที่ และความรับผิดชอบอันใหญ่หลวง ของงาน ตุลาการ ในอันที่จะต้องเสริมสร้างและผดุงไว้ซึ่งความเป็นธรรมในสังคมเพื่อก่อให้เกิดความร่มเย็นเป็นสุขแก่ปวงชนในชาติ

ในทางรูปธรรม ศาลย่อมหมายถึงตัวผู้พิพากษาตุลาการและอาคารที่ทำการของศาลด้วย หากในความหมายนั้นนับว่าเป็นสัญลักษณ์แห่งอำนาจตุลาการซึ่งสามารถจะบ่งถึงสถานะของอำนาจให้ปรากฏแก่สายตาของคนทั่วไปได้โดยง่าย ศาลที่มีผู้พิพากษาศาลาการครองตนอยู่ด้วยความบริสุทธิ์ยุติธรรมและปราศจากอคติใดๆ ทั้งปวง ย่อมสามารถประสาทความยุติธรรมและเป็นที่พึ่งแก่ปวงชนได้อย่างแท้จริงฉันใด อาคารศาลที่สะอาดและงามสง่าย่อมแสดงถึงศักดิ์ศรีและทำให้ผู้พบเห็นบังเกิดความศรัทธาและความเชื่อมั่นในสถาบันตุลาการมากยิ่งขึ้นได้ฉันนั้น

อาคารที่ทำการศาลจังหวัดอำนาจเจริญแห่งนี้นอกจากจะได้ก่อสร้างขึ้นอย่างสวยงามคงความตามสถาปัตยกรรมที่เป็นวัฒนธรรมของชาติแล้ว ยังตั้งอยู่ในบริเวณที่เหมาะสมสามารถแสดงให้เห็นถึงความตระหนักรู้งานสง่างาม นับว่าเป็นสัญลักษณ์ที่ทรงคุณค่าอีกแห่งหนึ่งของสถาบันตุลาการ ทั้งยังเป็นอนุสรณ์สมบัติของชาติอีกด้วย จึงขอตั้งจิตอธิษฐานให้อาคารที่ทำการศาลแห่งนี้จงสถิตสถาพรเป็นทำนวยุติธรรมให้แก่ปวงชนทั่วหน้ากัน โดยไม่เลือกชาติ ชั้น วรรณะ เพศ และผิว ตลอดชั่วกาลนานเทอญ

ท.รัตน
(นายโสภณ รัตนกร)
ปลัดกระทรวงยุติธรรม

นายโสภณ รัตนกร

ปลัดกระทรวงยุติธรรม

คำขวัญ

นายไพบูลย์ วิเศษโกสิน

อธิบดีผู้พิพากษาศาล ๑

ศาลยุติธรรมเป็นสถาบันที่ประสิทธิ์ประสาทความยุติธรรมให้แก่ประชาชน โดยเสมอหน้าเท่าเทียมกัน จึงเป็นที่มาอันสำคัญยิ่งของชาวจังหวัดอุบลราชธานีใน ท้องที่อำเภออำนาจเจริญ อำเภอหัวตะพาน อำเภอนามน อำเภอพนา อำเภอเขมราฐ อำเภอเสนางคนิคม และอำเภออุทุมพรพิสัย ที่ได้มีศาลจังหวัดอำนาจเจริญ ซึ่งประกอบ พิธีเปิดในวันนี้ ให้บริการด้านกระบวนการยุติธรรม และอำนวยความสะดวกในการ ติดต่อกับราชการศาลยุติธรรม โดยมีต้องเสียเวลาเดินทางไปยังศาลจังหวัดอุบลราชธานี ดังเช่นที่เป็นอยู่เดิม

ขออำนาจคุณพระศรีรัตนตรัยและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายจงดลบันดาลให้ศาล- จังหวัดอำนาจเจริญ สถิตสถาพร เป็นที่ประสิทธิ์ประสาทความยุติธรรมและธำรงรักษา ไว้ซึ่งความศักดิ์สิทธิ์ของกฎหมาย เป็นที่พึ่งอันแท้จริงของประชาชนโดยทั่วหน้า สมกับ คำกล่าวที่ว่า “ศาลยุติธรรมเป็นที่พึ่งสุดท้ายของประชาชน” สืบไป.

(นายไพบูลย์ วิเศษโกสิน)

อธิบดีผู้พิพากษาศาล ๑

อดีตอธิบดีผู้พิพากษาศาล ๓

นายไพจิตร วิเศษโกสิน

อธิบดีผู้พิพากษาศาล 1

อดีตอธิบดีผู้พิพากษาศาล 3

คำขวัญ

นายเป็ล่อง วัฏฒนาธร

อธิบดีผู้พิพากษาศาล ๓

“ขอศาลจังหวัดอำนาจเจริญ จงเป็นที่พึ่งพิงซึ่งความบริสุทธิ์ยุติธรรมอัน
ถ่องแท้ จงอำนวยประโยชน์สุขและความยุติธรรมตามกฎหมายให้แก่ปวงประชาราษฎร
ตลอดกาลนิรันดร์”

(นายเป็ล่อง วัฏฒนาธร)

อธิบดีผู้พิพากษาศาล ๓

นายเป็ล^๕ วัชฌนาร

อธิบดีผู้พิพากษาก 3

คำขวัญ
นายเจริญสุข ศีลาพันธ์
ผู้ว่าราชการจังหวัดอุบลราชธานี

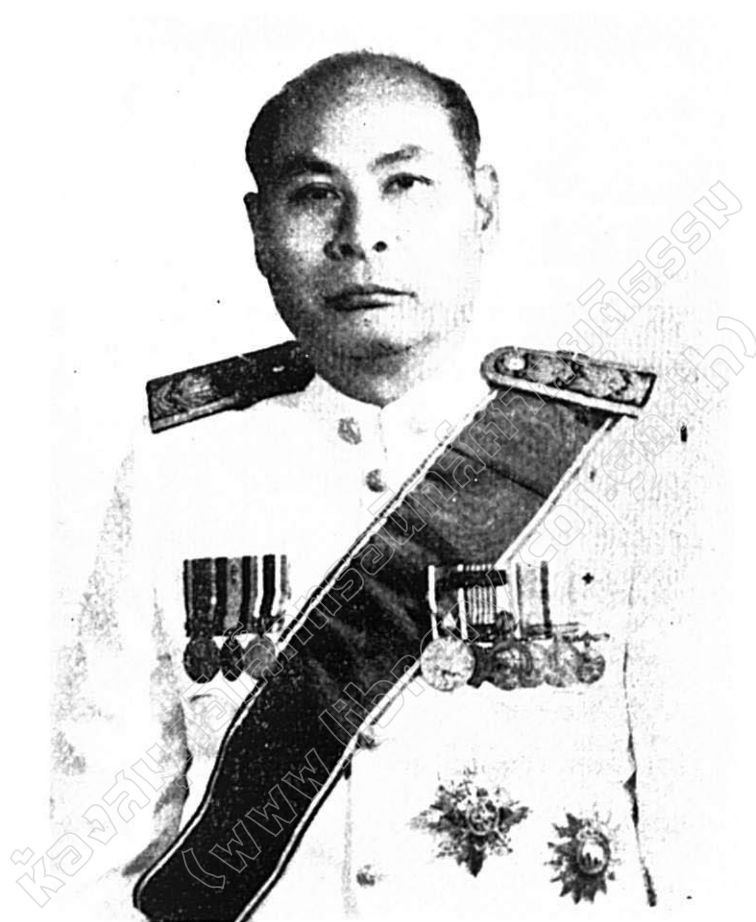
จังหวัดอุบลราชธานี มีอาณาเขตกว้างขวางมาก มีพื้นที่ประมาณ ๑๘,๕๐๖ ตารางกิโลเมตร ซึ่งนับเป็นที่ ๕ ของประเทศไทย และมีประชากรเกือบ ๑,๘๐๐,๐๐๐ คน ซึ่งเป็นจังหวัดที่มีประชากรมากเป็นที่ ๓ ของประเทศไทย ฉะนั้น ภารกิจของหน่วยราชการต่างๆ ที่จะจัดบริการให้แก่ประชาชนตามอำนาจหน้าที่จึงมีอยู่มากด้วย แม้ว่ารัฐบาลทุกรัฐบาล จะได้พยายามขยายหน่วยงานและขยายบริการไปถึงประชาชนเพื่ออำนวยความสะดวกและประโยชน์แก่ประชาชนก็ตาม ก็ยังไม่อาจทำได้เต็มที่ เนื่องจากมีข้อจำกัดอยู่หลายประการ เช่น เรื่องงบประมาณ เป็นต้น

ในด้านการศาล ยิ่งเห็นได้ชัดว่าประชาชน ไม่ว่าจะเป็นผู้กระทำผิดหรือโจทก์หรือจำเลย หรือเป็นพยานก็ตาม โดยเฉพาะผู้ที่อยู่ในท้องที่อำเภอห่างไกล ยังไม่ได้รับความสะดวกเท่าที่ควร จะต้องใช้เวลาเดินทางนานกว่าจะเดินทางมาถึงศาลจังหวัด ที่ตั้งอยู่ในตัวจังหวัด ผู้ที่อยู่ในท้องที่ห่างไกล เช่น อำเภอขามเฒ่า อำเภอเขมราฐ หรืออำเภอเสนางคนิคม ซึ่งอยู่ห่างไกลจากตัวจังหวัด ๑๐๐ กิโลเมตรเศษ จะต้องใช้เวลาเดินทางเป็นชั่วโมงๆ จึงเป็นเรื่องที่น่าเห็นใจมาก ฉะนั้น การที่รัฐบาลโดยกระทรวงยุติธรรมมีนโยบายจัดตั้งศาลจังหวัดขึ้นอีกแห่งหนึ่งที่อำเภออำนาจเจริญ เรียกว่า "ศาลจังหวัดอำนาจเจริญ" เพื่อประโยชน์แก่ประชาชนในท้องที่อำเภออำนาจเจริญ อำเภอหัวตะพาน อำเภอขามเฒ่า อำเภอเขมราฐ อำเภออุบลราชธานี และอำเภอเสนางคนิคม นับว่าเป็นเรื่องที่น่าชื่นชมและเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนในทางศาลอย่างแท้จริง และการจัดตั้ง "ศาลจังหวัดอำนาจเจริญ" นี้ มิใช่จะเป็นการอำนวยความสะดวกในทางศาลแก่ประชาชนเท่านั้น แต่เป็นประโยชน์ในทางปกครองและการรักษาความสงบเรียบร้อยในท้องถิ่นอีกด้วย

ในนามของพี่น้องประชาชน จังหวัดอุบลราชธานี โดยเฉพาะพี่น้องประชาชนที่อยู่ในเขตอำเภอ "ศาลจังหวัดอำนาจเจริญ" ตามที่ได้กล่าวมาข้างต้นทั้ง ๗ อำเภอ ขอขอบกอบกระรวงยุติธรรมที่ได้ดำริให้มีการจัดตั้ง "ศาลจังหวัดอำนาจเจริญ" ขึ้น และบัดนี้ก็ได้จัดตั้งขึ้นแล้ว และเชื่อมั่นว่าสถาบันศาลแห่งนี้ จะเป็นประโยชน์แก่ประชาชนในเขตท้องที่สมควรเจตนาารมดีต่อไป.

(นายเจริญสุข ศีลาพันธ์)
ผู้ว่าราชการจังหวัดอุบลราชธานี

นายเจริญสุข ศิลาพันธุ์
ผู้ว่าราชการจังหวัดอุบลราชธานี

คำปรารภ
นายวิวัฒน์ แก้วเกิดเคน
ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดอุบลราชธานี

ข้าพเจ้าได้มาดำรงตำแหน่งเป็นผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดอุบลราชธานี เมื่อวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๒๕ ซึ่งเดิมดำรงตำแหน่งเป็นผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดหนองคาย เมื่อตรวจดูแผนพัฒนาศาลกระทรวงยุติธรรม ฉบับที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๒๕ - ๒๕๒๘ แล้ว ในแผนระบุไว้ชัดว่า กระทรวงยุติธรรมจะต้องออกแบบก่อสร้างศาลจังหวัดอำนาจเจริญและดำเนินการก่อสร้างในงบประมาณ ๒๕๒๕ และงบประมาณ ๒๕๒๖ กระทรวงยุติธรรมจะต้องเปิดทำการศาลจังหวัดอำนาจเจริญ ผู้อำนวยการโครงการระดับกระทรวงได้แก่ ปลัดกระทรวงยุติธรรม (นายศิริ อติโพธิ และนายโสภณ รัตนกร) และระดับจังหวัดได้แก่ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดอุบลราชธานี ตรวจดูเรื่องราวแล้วปรากฏว่า กระทรวงยุติธรรม โดยนายศิริ อติโพธิ ปลัดกระทรวง มีหนังสือลงวันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๒๔ ขอให้ศาลจังหวัดอุบลราชธานีติดต่อจังหวัดอุบลราชธานี ขอใช้ที่ดินราชพัสดุเพื่อใช้ทำการก่อสร้างศาลจังหวัดอำนาจเจริญในงบประมาณ ๒๕๒๕ ศาลจังหวัดอุบลราชธานี โดยนายประยูร มูลศาสตร์ ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลในขณะนั้นได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๒๔ ถึงผู้ว่าราชการจังหวัดอุบลราชธานี (นายบุญช่วย ศรีสารคาม) เพื่อขอใช้ที่ดินราชพัสดุในการก่อสร้างศาล หลังจากนั้นได้มีการติดต่อระหว่างศาลกับจังหวัดอุบลราชธานีเรื่อยมา โดยจังหวัดยินดีให้ที่ดินในการก่อสร้าง แต่ยังไม่ได้ตัดสินใจว่าจะก่อสร้าง ณ ที่ใดจุดใด และได้ที่ดินจำนวนเท่าใดในการก่อสร้าง

ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๒๕ ข้าพเจ้าพร้อมด้วยนายประชิด ศรีศักดิ์ ผู้พิพากษาศาลจังหวัดอุบลราชธานีในขณะนั้น ซึ่งเป็นผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดมุกดาหารในขณะนั้น ได้ไปตรวจดูสภาพที่ดินแล้วแจ้งให้กระทรวงยุติธรรมส่งเจ้าหน้าที่พร้อมกับนายช่างของกรมโยธาธิการไปร่วมตรวจดู เพื่อจะได้ตัดสินใจครั้งสุดท้ายว่าจะทำการก่อสร้างศาลและบ้านพัก ณ จุดใด ต่อมาในเดือนกรกฎาคม ๒๕๒๕ ได้-

ร่วมกันตรวจดูอีก จึงได้ตัดสินใจเลือกที่ตั้งศาลและบ้านพักดังที่เห็นประจักษ์อยู่ในขณะ
นั้นหลังจากนั้นได้มีการประชุม ได้หาหุ้นส่วนจำกัดสงวนไชยก่อสร้างเป็นผู้ประมูลได้
ในวงเงิน ๓๕ ล้านบาท ต่อมาวันที่ ๒ กันยายน ๒๕๒๕ พ.ร.บ. จัดตั้งศาลจังหวัดอำนาจ
เจริญ จังหวัดอุบลราชธานี พ.ศ. ๒๕๒๕ มีผลบังคับ จึงได้ทำสัญญาก่อสร้างวันที่ ๒๕
กันยายน ๒๕๒๕ เริ่มก่อสร้างจริง ๆ วันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๒๕ กำหนดสร้าง
เสร็จในวันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๒๖ ได้ประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์ในวันที่ ๔
กุมภาพันธ์ ๒๕๒๖ ปรากฏว่าการก่อสร้างเสร็จก่อนกำหนด จึงได้เปิดทำการใน
วันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๒๖ การเปิดทำการศาลจังหวัดอำนาจเจริญ ข้าพเจ้า
พิจารณาเห็นว่าควรจะได้จัดพิมพ์หนังสือต่อพระलग्नด้วย จึงได้ดำเนินการ และได้มอบ
หมายให้นายเกษม ควรเจริญ ผู้พิพากษาศาลจังหวัดอุบลราชธานี นายวัชรินทร์
ปัจเจกวิญญูสกุล ผู้พิพากษาศาลคดีเด็กและเยาวชนจังหวัดอุบลราชธานี และ
นายอาภาพงศ์ กฤตเวทิน จำศาลจังหวัดอุบลราชธานี เป็นผู้ดำเนินการ แต่การ
จัดพิมพ์ใช้เวลาจำกัด ซึ่งจะต้องมีขอบการืองผลิตผลอย่างต่อเนื่อง และข้าพเจ้า
ก็ขอรับผิดชอบโดยสิ้นเชิง และขอขอบคุณทุกฝ่ายที่ให้ความร่วมมือและสนับสนุนในการ
ก่อสร้างศาลและบ้านพัก กับการเปิดอาคารศาลจังหวัดอำนาจเจริญ และในการ
จัดทำหนังสือต่อพระलग्न รวมทั้งที่ปรากฏนาม และไม่ปรากฏนามในหนังสือด้วยความ -
จริงใจ

ในโอกาสวันเปิดอาคารศาลจังหวัดอำนาจเจริญ ขอให้ศาลจังหวัดอำนาจ
เจริญจงสถิตสถาพรเป็นสถานที่อำนวยความยุติธรรมให้แก่บุคคลที่มอรรคคตมาพึ่งศาล
ได้โดยแท้จริงตลอดไป.

(นายนิวัฒน์ แก้วเกิดเคน)

ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดอุบลราชธานี

นายวิรัตน์ แก้วเกิดเคน

ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดอุบลราชธานี

คำกล่าวรายงาน

โดย

นายเปลื้อง วัฒนชาติ

อธิบดีผู้พิพากษาศาล ๓

ในพิธีเปิดอาคารที่ทำการศาลจังหวัดอำนาจเจริญ

ณ วันจันทร์ที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๒๗

ขอประทานกราบเรียน ท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

ข้าพเจ้าและข้าราชการศาลต่าง ๆ ในภาค ๓ ตลอดทั้งข้าราชการทุกฝ่าย และประชาชนชาวจังหวัดอุบลราชธานีทั้งมวล รู้สึกเป็นเกียรติและปิติยินดีเป็นอย่างยิ่ง ที่ท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมได้กรุณามาเป็นประธานในพิธีเปิดอาคารที่ทำการศาลจังหวัดอำนาจเจริญในวันนี้

อาคารศาลจังหวัดอำนาจเจริญที่เห็นเด่นประจักษ์อยู่ในท่ามกลางท่านผู้มีเกียรติทั้งหลายในขณะนี้ได้ประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์ เมื่อวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๖ เป็นอาคารตึกสองชั้น หลังคาทรงไทย ขนาด ๘ บัลลังก์ มีห้องผู้พิพากษา ห้องธุรการ ห้องสมุด ห้องประชุม ห้องพักรับงานอัยการและทนายความ ห้องเก็บสำนวน ห้องขัง และอื่น ๆ มีเครื่องอุปกรณ์ที่ทันสมัย เหมาะที่จะใช้เป็นสถานที่ปฏิบัติประสาทความยุติธรรมให้แก่ประชาชนได้เป็นอย่างดี ด้านหลังอาคารมีสนามเทนนิส ๒ สนาม บ้านพักผู้พิพากษาหัวหน้าศาล ๑ หลัง บ้านพักผู้พิพากษา ๖ หลัง บ้านพักเจ้าหน้าที่ระดับ ๕ - ๖ จำนวน ๒ หลัง ระดับ ๓ - ๔ จำนวน ๖ หลัง และระดับ ๑ - ๒ จำนวน ๒๔ หน่วย สร้างอยู่ในที่ดินราชพัสดุเนื้อที่

ประมาณ ๕๐ ไร่ โดยห้างหุ้นส่วนจำกัดสงวนไชยก่อสร้างเป็นผู้รับเหมาก่อสร้าง
ในราคารวมทั้งค่าก่อสร้างอาคารศาลบ้านพักข้าราชการศาลและอื่น ๆ ด้วย เป็นเงิน
ทั้งสิ้น ๓๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท เริ่มก่อสร้างวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๒๕ กำหนดแล้ว
เสร็จภายในวันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๒๖ แต่การก่อสร้างได้เสร็จก่อนกำหนด
และในการก่อสร้างนี้กระทรวงยุติธรรมได้รับความช่วยเหลือร่วมมือเป็นอย่างดีจากผู้ว่า
ราชการจังหวัดอุบลราชธานี และกรมธนารักษ์ ที่ให้ใช้ที่ดินราชพัสดุในการก่อ
สร้าง กับกรมโยธาธิการที่ช่วยออกแบบและส่งช่างมาควบคุมการก่อสร้างด้วย และ
ในการเปิดอาคารศาลในวันนี้ก็ได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง
นายอำเภออำนาจเจริญ สารวัตรใหญ่สถานีตำรวจภูธรอำเภออำนาจเจริญ และพ่อค้า
ประชาชน ในอำเภออำนาจเจริญ และอำเภอในเขตศาลจังหวัดอำนาจเจริญ

บัดนี้ได้เวลาอันเป็นอุดมมงคลฤกษ์แล้ว ขอกราบเรียนเชิญท่านรัฐมนตรี
ว่าการกระทรวงยุติธรรม ได้โปรดประกอบพิธีเปิดอาคารศาลจังหวัดอำนาจเจริญ เพื่อ
เป็นสิริมงคลแก่อาคารศาลสถิตยุติธรรม ในอันที่จะได้ประสิทธิ์ประสาทความยุติธรรม
ให้แก่ประชาชนสืบไป.

คำกล่าวตอบ

โดย

นายพิภพ อะสีตรัตน์

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

ในพิธีเปิดอาคารที่ทำการศาลจังหวัดอำนาจเจริญ

ณ วันจันทร์ที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๖๓

ท่านอธิบดีผู้พิพากษาศาล ๓ และท่านผู้เกี่ยวข้องทั้งหลาย

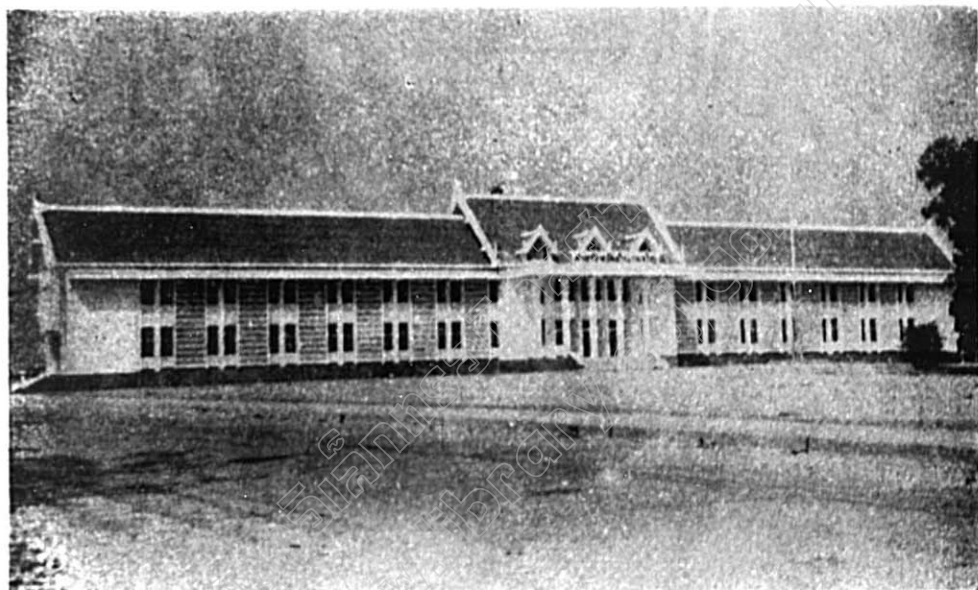
ข้าพเจ้ามีความยินดีและรู้สึกเป็นเกียรติ ที่ได้มาประกอบพิธีเปิดอาคาร
ที่ทำการศาลจังหวัดอำนาจเจริญในวันนี้

กระทรวงยุติธรรมได้ตระหนักเป็นอย่างดีว่า การให้บริการแก่ประชาชน
ในด้านความยุติธรรมโดยศาลยุติธรรมนั้น จะต้องจัดให้มันขึ้นโดยทั่วถึง ทั้งนี้ เพื่อ
ความสะดวกแก่ประชาชนเป็นสำคัญ

ข้าพเจ้าขอชื่นชมท่านทั้งหลายว่า รัฐบาลและกระทรวงยุติธรรม
ซึ่งข้าพเจ้ารับผิดชอบได้ตระหนักถึงความเดือดร้อน และความเป็นอยู่ของประชาชน
และมีความปรารถนาอันแน่วแน่ ที่จะให้ประชาชนทุกหมู่เหล่ามีความสุขและปลอดภัย
และได้รับความยุติธรรมโดยเท่าเทียมกัน รัฐบาลพร้อมที่จะสนับสนุนกิจการของศาล
ยุติธรรมให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น เพื่อให้ศาลสามารถประสิทธิ์ประสาทความยุติธรรมให้
แก่ประชาชนได้รวดเร็วและเท่าเทียมกัน ในขณะที่เดียวกันก็จะไม่ไปก้าวก่ายอำนาจ
อิสระของผู้พิพากษาในการพิจารณาพิพากษารรคดีที่ปวง ให้เป็นไปตามกฎหมาย
การจัดตั้งศาลเพิ่มขึ้นก็เป็นส่วนหนึ่งที่จะทำให้บรรลุผลตามเป้าหมายดังกล่าว

ข้าพเจ้ามีความยินดีที่ได้มาเห็นอาคารที่ทำการศาลจังหวัดอำนาจเจริญ ซึ่งได้ก่อสร้างสำเร็จด้วยความเรียบร้อย สง่างาม ดังที่ท่านทั้งหลายได้เห็นประจักษ์อยู่ในขณะนี้ ในนามกระทรวงยุติธรรม ข้าพเจ้าขอขอบคุณท่านอธิบดีผู้พิพากษาศาล ๓ ท่านผู้ว่าราชการจังหวัดอุบลราชธานี กรมธนารักษ์ กรมโยธาธิการ นายอำเภออำนาจเจริญ และคณะกรรมการตรวจการจ้าง ตลอดจนทุกท่านที่ได้ให้ความร่วมมือช่วยเหลือในการก่อสร้าง และการเปิดอาคารศาลด้วยประการต่าง ๆ สำเร็จลงด้วยความเรียบร้อยไว้ ณ โอกาสนี้ และขอขอบคุณทุกท่านที่ได้ให้เกียรติมาร่วมงานในวันนี้ด้วยความจริงใจ

ขณะนี้ ได้เวลาอันเป็นสุกฤษฎีมงคลกาลแล้ว ข้าพเจ้าขอประกอบพิธีเปิดอาคารที่ทำการศาลจังหวัดอำนาจเจริญ ณ บัดนี้ ขออาราธนาคุณพระศรีรัตนตรัย และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายในสากลโลก ได้โปรดดลบันดาลให้อาคารที่ทำการศาลจังหวัดอำนาจเจริญแห่งนี้ ได้สถิตสถาพรยั่งยืนนาน เพื่อจักได้เป็นที่ประสิทธิ์ประสาทความยุติธรรม และเป็นพ้องของประชาชนได้อย่างแท้จริงสืบไป.

ศาลจังหวัดอำนาจเจริญ

แบบมงคลศิลาฤกษ์ศาลจังหวัดอำนาจเจริญ

ศุภวาระดีถี ณ วัน ๖ ๑ ๓ ทำ ปจอ จุลศักราช ๑๓๔๔

๓

สุตีกาล ตรงกับวันสุกรท ๕ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๒๖

ปฐมฤกษ์ เวลา ๐๕.๐๕ นาฬิกา

สุกฤกษ์ เวลา ๐๕.๕๕ นาฬิกา

เกาะ นัฐมะ นวังก์ ๕ ตติยะ นวังก์ ๓

เสวย เรวดี นักขัตร์ ประกอบด้วย สมโณ แห่งฤกษ์

ลัคนาสถิตยราศีมีน อาโป ธาตุ

มหาเชย ฉินสุตะ

ผู้คำนวณฤกษ์

คำกล่าวรายงาน

โดย

นายไพบูลย์ วิเศษโกสิน อธิบดีผู้พิพากษาศาล

ในทิวาสศาลฎีกาอาคารที่ทำการศาลจังหวัดอำนาจเจริญ

ณ วันศุกร์ที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๖

ขอประทานกราบเรียน ท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

ข้าพเจ้าและบรรดาข้าราชการศาลในจังหวัดอุบลราชธานี ตลอดจนข้าราชการทุกฝ่ายและประชาชนชาวจังหวัดอุบลราชธานี ทงมวล รู้สึกเป็นเกียรติและปลื้มยินดีเป็นอย่างยิ่ง ที่ท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ได้กรุณามาเป็นประธานในทิวาสศาลฎีกาอาคารที่ทำการศาลจังหวัดอำนาจเจริญ ท่ามกลางบรรดาผู้เกียรติทั้งหลายที่มาร่วมงานในวันนี้

เนื่องด้วย กระทรวงยุติธรรมมีโครงการที่จะจัดตั้งศาลจังหวัดเพิ่มขึ้นในจังหวัดต่าง ๆ เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชน ซึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ห่างไกลจากตัวจังหวัด และมีความจำเป็นจะต้องติดต่อกับศาล จะได้ไม่ต้องเสียเวลาและสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายในการเดินทางมาติดต่อกับศาล ซึ่งปกติตั้งอยู่เฉพาะในตัวจังหวัดเท่านั้น จึงได้ดำเนินการตามโครงการดังกล่าวตลอดมา สำหรับจังหวัดอุบลราชธานี เป็นจังหวัดหนึ่งที่มีพื้นที่กว้างขวาง มีประชาชนหนาแน่น และมีคดีอาญาและคดีแพ่งเกิดขึ้นในบางแห่งเป็นจำนวนมาก ทั้งบางอำเภออยู่ห่างไกลจากอำเภอเมืองที่ตั้งศาลจังหวัดอุบลราชธานี จำเป็นต้องจัดตั้งศาลจังหวัดเพิ่มขึ้น กระทรวงยุติธรรมจึงได้มีนโยบายจัดตั้งศาลจังหวัดขึ้นที่อำเภออำนาจเจริญ โดยให้มีเขตอำนาจตลอดท้องที่อำเภออำนาจเจริญ อำเภอหัวตะพาน อำเภอขามเฒ่า อำเภอหนอง อำเภอบึงนาราง และอำเภอกุดข้าวปุ้น และได้เสนอร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลจังหวัดที่อำเภออำนาจเจริญ จังหวัดอุบลราชธานี พ.ศ. ต่อคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๒๖

ซึ่งคณะรัฐมนตรีและรัฐสภาได้มีมติเห็นชอบด้วย พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลจังหวัดที่
อำเภออำนาจเจริญ จังหวัดอุบลราชธานี พ.ศ. ๒๕๒๕ ได้ประกาศในราชกิจจานุ-
เบกษา เล่ม ๑๑ ตอนที่ ๑๒๓ ลงวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๒๕ และมีผลใช้บังคับ
เป็นกฎหมายตั้งแต่วันที่ ๒ กันยายน ๒๕๒๕ เป็นต้นมา หลังจากนั้นกระทรวง
ยุติธรรมก็ได้เริ่มต้นดำเนินการก่อสร้างอาคารที่ทำการศาลจังหวัดอำนาจเจริญที่จัดตั้งขึ้น
ใหม่พร้อมกับบ้านพักดักที่เห็นอยู่ขณะนั้น

อาคารที่ทำการศาลจังหวัดอำนาจเจริญที่กำลังก่อสร้างอยู่นี้ เป็นอาคารตึก
สองชั้น หลังคาทรงไทย ขนาด ๘ บัลลังก์ มีห้องผู้พิพากษา ห้องธุรการ ห้องสมุด
ห้องพนักงานงานอัยการและทนายความ ห้องขัง และอื่น ๆ มีเครื่องอุปกรณ์ทันสมัย
เหมาะที่จะใช้ประสิทธิ์ประสาทความยุติธรรมให้แก่ประชาชนได้เป็นอย่างดี ทางหุ้น
ส่วนจำกัดสงวนไชยก่อสร้าง เป็นผู้รับเหมาก่อสร้าง ในราคารวมค่าก่อสร้างอาคารบ้าน
พักข้าราชการศาล และอื่น ๆ ด้วย เป็นเงินทั้งสิ้น ๓๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท เริ่มทำการ
ก่อสร้างเมื่อวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๒๕ กำหนดทำการก่อสร้างให้แล้วเสร็จภายในวันที่
๒๐ พฤษภาคม ๒๕๒๗ ในการก่อสร้างนี้ กระทรวงยุติธรรมได้รับความช่วยเหลือร่วมมือ
เป็นอย่างดี จากผู้ว่าราชการจังหวัดอุบลราชธานี และกรมธนารักษ์ที่ให้ใช้ที่ดินราชพัสดุ
ในการก่อสร้าง กับกรมโยธาธิการที่ช่วยในการออกแบบและส่งช่างมาควบคุมการ-
ก่อสร้างด้วย

บัดนี้ ได้เวลาอันเป็นอุดมมงคลฤกษ์แล้ว ข้าพเจ้าขอกราบเรียนเชิญท่าน
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ได้โปรดประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์อาคารที่ทำการ
ศาลจังหวัดอำนาจเจริญ เพื่อเป็นสิริมงคลแก่อาคารศาลสถิตยุติธรรม ในอันที่จะได้
ประสิทธิ์ประสาทความยุติธรรมแก่ประชาชนสืบไป

คำกล่าวตอบ

โดย

นายมารุต บุณนาท รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

ในพิธีวางศิลาฤกษ์อาคารที่ทำการศาลจังหวัดอำนาจเจริญ

ณ วันศุกร์ที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๖

ท่านอธิบดีผู้พิพากษาศาล ๓ และท่านผู้เกี่ยวข้องทั้งหลาย

ข้าพเจ้ามีความยินดีและรู้สึกเป็นเกียรติที่ได้มาประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์อาคารที่ทำการศาลจังหวัดอำนาจเจริญ ที่กำลังก่อสร้างอยู่ในวันนี้

กระทรวงยุติธรรมได้ตระหนักเป็นอย่างดีว่า การให้บริการแก่ประชาชนด้านความยุติธรรมโดยศาลยุติธรรมนั้น จะต้องจัดให้ดีขึ้นโดยทั่วถึงและเสมอเหมือนกันทุกท้องที่ ท้องที่ใดอยู่ห่างไกลตัวจังหวัดและห่างไกลศาลจังหวัด กระทรวงยุติธรรมก็มีนโยบายที่จะจัดตั้งศาลเพิ่มขึ้น ทั้งนี้เพื่อความสะดวกแก่ประชาชนเป็นท้อง

ข้าพเจ้าขอยืนยันต่อท่านทั้งหลายว่า รัฐบาลและกระทรวงยุติธรรมซึ่งข้าพเจ้ารับผิดชอบได้ตระหนักถึงความเดือดร้อนและความเป็นอยู่ของประชาชน และมีความปรารถนาอันแน่วแน่ที่จะให้ประชาชนทุกหมู่เหล่ามีความสุขและปลอดภัย และได้รับความยุติธรรมโดยเท่าเทียมกันรัฐบาลพร้อมที่จะสนับสนุนกิจการของศาลยุติธรรมให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น เพื่อให้ศาลสามารถประสิทธิ์ประสาทความยุติธรรมให้แก่ประชาชนได้รวดเร็วและเท่าเทียมกัน ในขณะเดียวกันก็จะไม่เข้าไปก้าวก่ายอำนาจอิสระของผู้พิพากษาในการพิจารณาพิพากษาอรรถคดีทั้งปวงให้เป็นไปตามกฎหมาย การจัดตั้งศาลเพิ่มขึ้นก็เป็นส่วนหนึ่งที่จะทำให้บรรลุผลตามเป้าหมายดังกล่าว กระทรวงยุติธรรมได้เฟ้นหาพยายามมาหลายปีในการจัดตั้งศาลจังหวัดอำนาจเจริญ ดังที่ท่านอธิบดีผู้พิพากษาศาล ๓ ได้กล่าวมาแล้ว และเมื่อพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลจังหวัดอำนาจ

อำนาจเจริญ จังหวัดอุบลราชธานี พ.ศ. ๒๕๒๕ ได้ผ่านการเห็นชอบของรัฐสภา และใช้บังคับเป็นกฎหมายแล้ว กระทรวงยุติธรรมก็ได้เร่งให้ดำเนินการก่อสร้างอาคาร ที่ทำการศาลจังหวัดอำนาจเจริญ และบ้านพักดรงที่กำลังก่อสร้างเป็นที่เห็นประจักษ์อยู่ในขณะนี้

อาคารที่ทำการศาลจังหวัดอำนาจเจริญ เมื่อก่อสร้างแล้วเสร็จจะเป็น สถานที่ราชการที่สง่างามแห่งหนึ่งในจังหวัดอุบลราชธานี ขอให้ท่านอธิบดีผู้พิพากษา ภาค ๓ และคณะกรรมการตรวจการจ้างตลอดจนเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ได้โปรดช่วย กันเอาใจใส่ควบคุมดูแล ให้การก่อสร้างสำเร็จลุล่วงไปด้วยดีสมความมุ่งหมายของ ทางราชการ

ข้าพเจ้าขอขอบคุณผู้ว่าราชการจังหวัดอุบลราชธานี กรมธนารักษ์ และ กรมโยธาธิการ ที่ให้ความร่วมมือในการก่อสร้าง และขอขอบคุณข้าราชการทุกฝ่าย และท่านผู้เมตตาทั้งหลาย ที่มีส่วนช่วยเหลือในการก่อสร้างอาคารศาลจังหวัดอำนาจ- เจริญ และทุกท่านที่มาร่วมเป็นเกียรติในพิธีวางศิลาฤกษ์ ไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

บัดนี้ ได้เวลาอันเป็นศุภฤกษ์มงคลกาลแล้ว ข้าพเจ้าจะได้ประกอบพิธี วางศิลาฤกษ์อาคารที่ทำการศาลจังหวัดอำนาจเจริญ ขออาราธนาคุณพระศรีรัตนตรัย และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายในสากลโลก ได้โปรดดลบันดาลให้การก่อสร้างอาคารที่ ทำการศาลจังหวัดอำนาจเจริญ สำเร็จลุล่วงไปด้วยความเรียบร้อยเพื่อใช้เป็นสถานที่ ประสิทธิภาพประสิทธิภาพยุติธรรมแก่ประชาชนสืบไป

นายมารุต บุนนาค อธิการบดีว่าการกระทรวงยุติธรรม
วางศิลาฤกษ์

อาคารที่ทำการศาลจังหวัดอำนาจเจริญ

วันศุกร์ที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๖

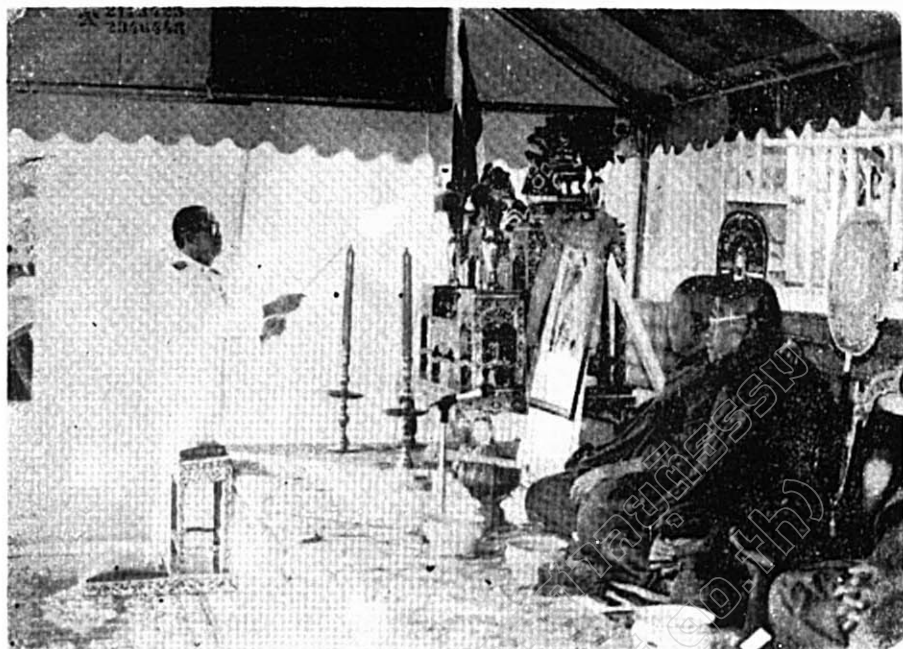
เวลา ๐๙.๕๕ นาฬิกา

นายมารุต บุนนาค อธิบดีกรมตำรวจการกระทำความผิดทางวัฒนธรรม
กล่าวตอบในพิธีวางศิลาฤกษ์อาคารที่ทำการศาลจังหวัดอำนาจเจริญ

นายไพจิตร วิเศษโกสิน อธิบดีผู้พิพากษภาค ๑ อัดต่ออธิบดีผู้พิพากษภาค ๓
กล่าวรายงานในพิธีวางศิลาฤกษ์อาคารที่ทำการศาลจังหวัดอำนาจเจริญ

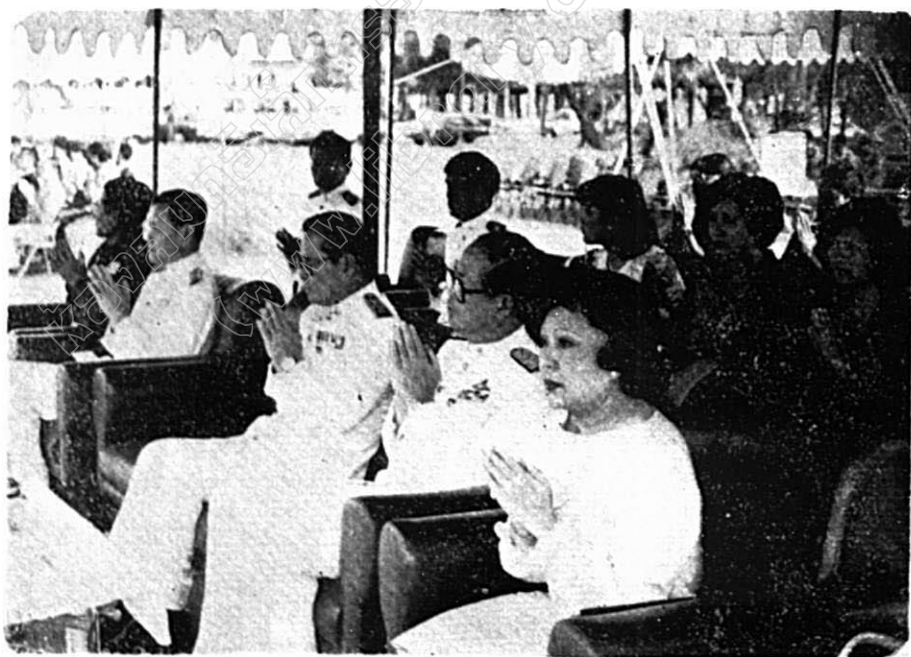
นายมารุต บุนนาค อธิบดีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม
จุดธูปเทียนบูชาพระรัตนตรัย ในพิธีวางศิลาฤกษ์อาคารที่ทำการศาลจังหวัดอำนาจเจริญ

นายมารุต บุนนาค อธิบดีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม
ทำการบวงสรวง ในพิธีวางศิลาฤกษ์อาคารที่ทำการศาลจังหวัดอำนาจเจริญ

นายโสภณ รัตนกร ปลัดกระทรวงยุติธรรม พร้อมคณะกรรมการนมัสการ
หลวงปู่ชา สุภทฺโท (พระโพธิญาณเถร) วัดหนองป่าพง อ.วารินฯ จ.อุบลฯ

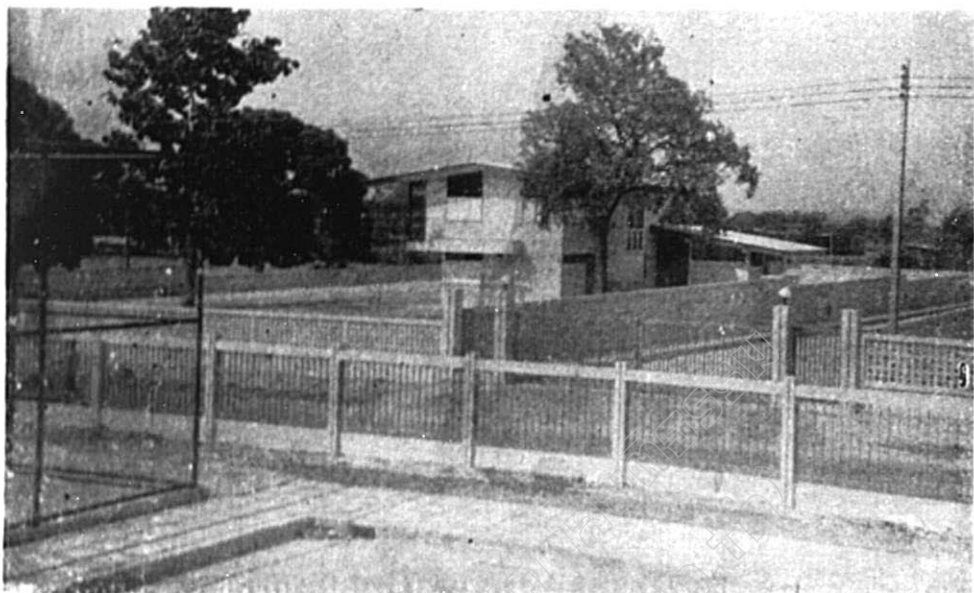
ผู้เข้าร่วมในพิธีวางศิลาฤกษ์อาคารที่ทำการศาลจังหวัดอำนาจเจริญ

ศาลจังหวัดอำนาจเจริญ (ด้านหน้าศาล)

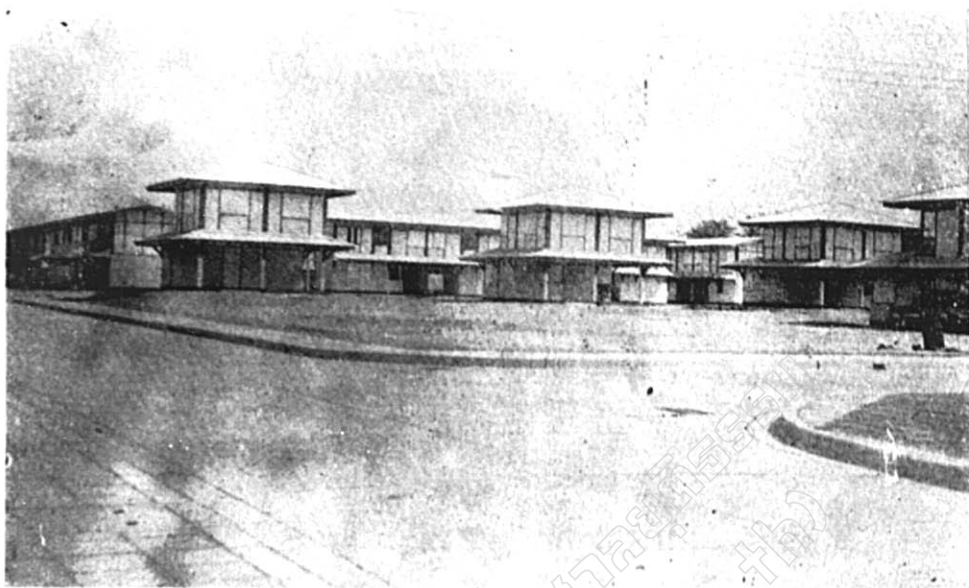
ห้องทำงานผู้พิพากษาหัวหน้าศาล และผู้พิพากษา

บ้านพักผู้พำนักหัตถ์ศาลจังหวัดอำนาจเจริญ

บ้านพักผู้พำนัก

บ้านพักจำสาด และเจ้าหน้าที่ราชการสาด

โรงอาหาร

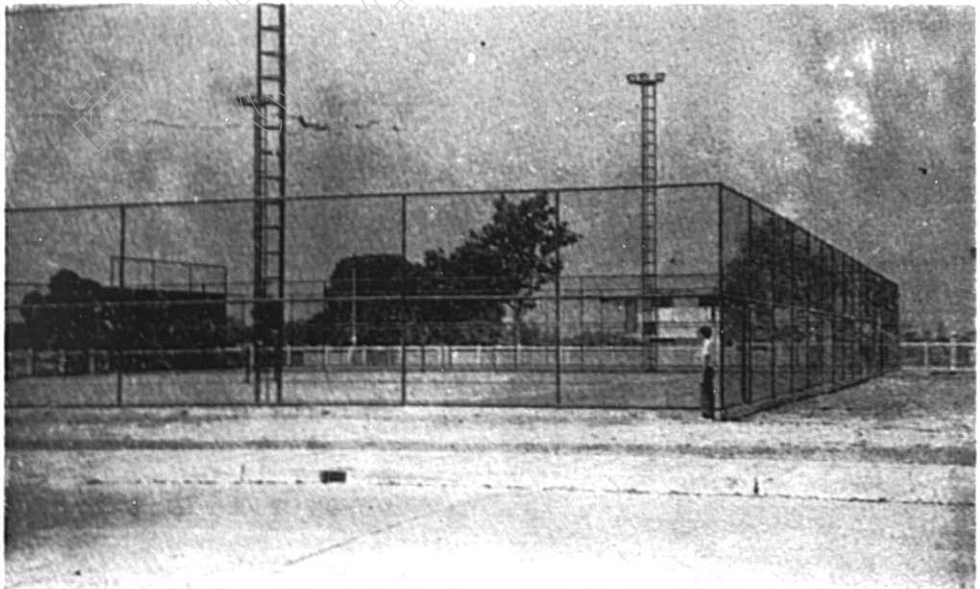
นางอรพินท์ เศรษฐมานิต
ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดอำนาจเจริญ

นายเฉลิมชัย ศรีเลิศชัยพานิช
ผู้พิพากษาศาลจังหวัดอำนาจเจริญ

นายอำนาจ พวงชมภู
ผู้พิพากษาศาลจังหวัดอำนาจเจริญ

สนามเทนนิสศาลากลางจังหวัดอำนาจเจริญ

สารบัญ

หน้า

ประวัติจังหวัดอุบลราชธานี	๑
ประวัติศาสตร์จังหวัดอุบลราชธานี	๑๑
ประวัติศาสตร์แขวงอุบลราชธานี	๑๘
ประวัติศาสตร์คดีเด็กและเยาวชนจังหวัดอุบลราชธานี	๒๑
ประวัติอำเภออำนาจเจริญ	๒๓
ความเป็นมาในการจัดตั้งศาลจังหวัดอำนาจเจริญ	๒๘
คำแนะนำการติดต่อราชการศาลและความรู้เกี่ยวกับกฎหมายหรือพินัยคดีอาญา ชั้นพิจารณาใหม่	๓๔
ความเป็นมาและงานของชมรมกระบวนการยุติธรรมจังหวัดอุบลราชธานี	๕๗
การพิจารณาคดีในศาลคดีเด็กและเยาวชน	๖๑
การพิจารณาคดีในศาลแรงงาน	๗๖
แจ้งขอบคุณ	๘๕
บันทึกท้ายเล่ม	

ประวัติจังหวัดอุบลราชธานีโดยสังเขป

รวบรวมโดย นายอากาศพงศ์ กฤตเวทิน

เจ้าศาลจังหวัดอุบลราชธานี

ประวัติจังหวัดอุบลราชธานีนั้น ได้เริ่มต้นเมื่อครั้งท้าวคำผง ท้าวทิศพรหม และท้าวกำ มุตรพระวอ พระตา หนีภัยสงคราม “พระเจ้าสิริบุญสาร” เจ้านครเวียงจันทร์ เข้ามาพึ่งพระบรมโพธิสมภารของสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ได้สร้างเมืองขึ้นบริเวณ “ดงอู่น้ำ” ใกล้ลำน้ำแม่มูล เมื่อปลาย พุทธศักราช ๒๓๒๒ เมื่อได้หลักปักเขตก่อสร้างคูเมืองเรียบร้อยแล้ว ได้มีหนังสือกราบบังคมทูลขอขึ้นอยู่ในขอบเขตอาณาของสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช เมื่อปลาย พุทธศักราช ๒๓๒๓ สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เจ้าพระยาราชสุภาวดี เชิญท้องตราพระราชสีห์มาพระราชทานตั้งเมือง ให้ชื่อว่า “อุบลราชธานี” และทรงตั้งท้าวคำผงขึ้นเป็นเจ้าเมืองอุบลราชธานี คนแรก พระราชทานบรรดาศักดิ์เป็น “พระปฐมราชวงศา”

การให้นามเมืองว่า “อุบล” เข้าใจว่าคงมีความหมายให้เป็นเครื่องระลึกถึงเมืองหนองบัวลุ่มภู หรือนครเขื่อนขันธ์กาบแก้วบัวบานเดิมเป็นสำคัญ และเหตุที่มีคำว่า “ราชธานี” ต่อท้ายนั้น เนื่องด้วยเห็นว่าเป็นเมืองข้าหลวงเดิม ได้ช่วยเหลือในการแผ่นดินเสมอมา หลังจากสมัยพระปฐมราชวงศาแล้วได้มีเจ้าเมืองสืบทอดกันมาอีก ๔ คน จนถึง พ.ศ. ๒๔๒๕ จึงไม่มีการตั้งเจ้าเมืองสืบสกุล คงมีแต่ข้าหลวงและผู้ว่าราชการจังหวัดดูแลปกครองมาจนถึงปัจจุบัน

สภาพภูมิศาสตร์

สภาพทั่วไปและอาณาเขต

จังหวัดอุบลราชธานี มีพื้นที่ทั้งสิ้น ๑๘,๕๐๖.๑ ตารางกิโลเมตร หรือ ๑๑.๖ ล้านไร่ เป็นจังหวัดชายแดนที่สำคัญ มีพื้นที่มากเป็นอันดับ ๑ ของภูมิภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีอาณาเขตติดต่อกับต่างประเทศ ๒ ประเทศ คือ ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ตามแนวแม่น้ำโขง ๑๘๘ กิโลเมตร ตามแนวพื้นดิน ๒๑๕ กิโลเมตร และประเทศกัมพูชาประชาธิปไตย ๖๕ กิโลเมตร ห่างจากกรุงเทพมหานครทางรถไฟ ๕๑๕ กิโลเมตร และทางรถยนต์ ประมาณ ๗๓๗ กิโลเมตร (ผ่านจังหวัดยโสธร ถ้าไม่ผ่านจังหวัดยโสธรประมาณ ๖๕๑ กิโลเมตร)

ทิศเหนือ ติดต่อกับอำเภอเมืองนกา จังหวัดยโสธร และอำเภอดอนตาล จังหวัดมุกดาหาร

ทิศใต้ ติดต่อกับอำเภอกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ และประเทศกัมพูชาประชาธิปไตย และประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

(จากเหนือถึงใต้สุด ๒๓๐ กิโลเมตร)

ทิศตะวันออก ติดต่อกับประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยมีแม่น้ำโขงเป็นเส้นกั้นพรมแดน

ทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอกำเขื่อนแก้ว อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร และอำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ

(จากตะวันออกถึงตะวันตก ๑๒๕ กิโลเมตร)

ลักษณะภูมิประเทศ

ลักษณะพื้นที่โดยทั่วไปเป็นที่สูง ๆ ต่ำ ๆ สูงจากระดับน้ำทะเลเฉลี่ยประมาณ ๒๒๑ ฟุต พื้นที่จังหวัดอุบลราชธานีจึงจัดเป็นที่ราบสูงลาดเอียงไปทางทิศตะวันออก ลักษณะของดินเป็นดินปนทราย มีความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ เฉพาะบริเวณลุ่มแม่น้ำโขง แม่น้ำมูล แม่น้ำชี และลำน้ำใหญ่ ๆ อีกหลายแห่ง ที่ดินมีความอุดมสมบูรณ์สูงกว่าพื้นที่อื่น ๆ มีภูเขาสลับซับซ้อนหลายลูกทางตะวันออก คือ ภูเขาบรรทัด และภูเขาพนมดงรัก ซึ่งเป็นเส้นกั้นพรมแดนกับประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และประเทศกัมพูชาประชาธิปไตย

การปกครอง

จังหวัดอุบลราชธานี แบ่งการปกครองออกเป็น ๑๕ อำเภอ ๒ กิ่งอำเภอ ๒๑๕ ตำบล ๒,๓๘๓ หมู่บ้าน

รายชื่ออำเภอมีดังนี้ :-

๑. อำเภอเมืองอุบลราชธานี	๒. อำเภวารินชำราบ
๓. อำเภอพิบูลย์รักษ์	๔. อำเภอเขมราฐ
๕. อำเภอศรีเมืองใหม่	๖. อำเภอเดชอุดม
๗. อำเภอบุณฑริก	๘. อำเภออำนาจเจริญ
๘. อำเภอพนา	๑๐. อำเภอตระการพืชผล
๑๑. อำเภอหัวตะพาน	๑๒. อำเภอขามเฒ่า
๑๓. อำเภอโขงเจียม	๑๔. อำเภอม่วงสามสิบ
๑๕. อำเภอเขื่องใน	๑๖. อำเภอน้ำขุ่น
๑๗. อำเภอนาจะหลวย	๑๘. อำเภอทุ่งขี้เหล็ก
๑๙. อำเภอเสนางคนิคม	๒๐. กิ่งอำเภอตาลสุม
	๒๑. กิ่งอำเภอโพธิ์ไทร

จังหวัดอุบลราชธานี : ประเพณีแข่งทบซอเสี่ยงก่อ เทศกาลแห่เทียน
เข้าพรรษา อันเป็นงานบุญประเพณีที่จัดขึ้นเป็นงานระดับชาติ โดยได้รับการสนับสนุน
จากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ดันเทียนต่าง ๆ จะแกะสลักลายกนก ลายไทย
สละสลวย งดงามมาก ตกแต่งอย่างวิจิตรพิสดาร จากฝีมืออันประณีตบรรจงของกลุ่ม
วัดแต่ละคุ้มที่ส่งเข้าประกวด แต่ละปีมีชาวต่างจังหวัดและชาวต่างประเทศมาเที่ยวชม
เป็นจำนวนมาก และเป็นประเพณีที่ทำให้จังหวัดอุบลราชธานีมีชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับ
แก่คนทั้งปวงเป็นอย่างดี

วัด

๑. วัดสุปฏิหารามวรวิหาร เป็นอารามหลวงในจังหวัดอุบลราชธานี โบสถ์
สร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๓๕๓ สร้างเสร็จเมื่อ พ.ศ. ๒๓๕๖ สมัยพระพรหมราชวงศ์
(พระอุปราชกุดทอง) เป็นเจ้าเมือง มีพระประธานชื่อ พระสัพพัญญูเจ้า ขนาดหน้าตัก
กว้าง ๔ ศอกพระสุทนต์ เป็นพระหล่อขัดเงาไม่ปิดทอง สันโลหะ ๓๐ ทาบ ลักษณะ
เป็นพระพุทธรูปที่สง่างามเป็นเทเลอมโสดการะกราบไหว้บูชาของชาวพุทธโดยทั่วไป

๒. วัดศรีอุบลรัตนาราม เดิมชื่อวัดศรีทอง เป็นวัดธรรมยุต สร้างเมื่อ
พ.ศ. ๒๓๕๘ เนื่องจากอุโบสถหลังเดิมเก่าแก่ชำรุดมาก คุณหญิงดู่ โกล์ฉัตร
ได้สละเงินดำเนินการก่อสร้างอุโบสถหลังใหม่ จำลองแบบวัดเบญจมบพิตร เริ่มสร้าง
เมื่อวันที่ ๕ สิงหาคม ๒๔๐๘ เสร็จสิ้นเมื่อ ๒๕๑๐ สิ้นค่าก่อสร้าง ๒,๘๓๖,๐๐๐.-
บาท

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชฯ สมเด็จพระนางเจ้าบรม-
ราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินจังหวัดอุบลราชธานี เมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๑๑
ทรงประกอบพิธียกช่อฟ้า และฝังลูกนิมิตพระอุโบสถ และทรงพระราชทานพระ
มหากรุณา ให้อุโบสถนี้อยู่ในพระอุปถัมภ์ของสมเด็จพระเจ้าลูกเธอเจ้าฟ้าอุบลรัตน์
ราชกัญญา ทรงพระราชทานชื่อว่า “วัดศรีอุบลรัตนาราม”

ในพระอุโบสถนอกจากมีพระประธานอันสง่างามประดิษฐานแล้ว ยังมีพระแก้วบุษราคัมปางมารวิชัยสมัยเชียงแสน และสลักจากแก้วบุษราคัมแก้วสีนํ้าผึ้งเหลืองอ่อนสดใส หน้าตักกว้าง ๕ นิ้ว สูงจากเรือนแท่นถึงเปลวพระโมที ๑๐ นิ้ว มีความงามเต็มตามพระพุทธลักษณะ มีอายุหลายชั่วศตวรรษแล้ว

๓. วัดมหาวนาราม (วัดป่าใหญ่) เป็นวัดเก่าแก่คู่บ้านคู่มือง สร้างในสมัยพระพรหมวรราชสุริยวงศ์ (พรหม) เป็นเจ้าเมือง เดิมทีวัดนี้เรียกว่า “วัดป่าหลวงมณีโชติศรีสวัสดิ์” แต่คนทั่วไปนิยมเรียกวัดป่าใหญ่ ต่อมาปี ๒๔๘๕ เจ้าพระคุณสมเด็จพระมหาวิรวงศ์ (ดิศโล อ้วน) ได้ขนานนามวัดนี้ใหม่ว่า “วัดมหาวนาราม” วัดนี้มีพระพุทธรูปสร้างด้วยอิฐลือปูน ลงรักปิดทองขนาดหน้าตักกว้าง ๓ เมตร งดงามได้สัดส่วนทุกประการ เรียกว่าพระเจ้าใหญ่อินแปลง ประชาชนทั้งใกล้และไกลมีความเลื่อมใสศรัทธา ว่าเป็นปูชนียวัตถุอันมากด้วยบุญบารมีที่ศักดิ์สิทธิ์ และเป็นพระเจ้าใหญ่คู่บ้านคู่มืองมาตราบเท่าทุกวันนี้

๔. พระธาตุวัดหนองบัว เป็นปูชนียสถานเก่าแก่คู่ศิลาฤกษ์สวยงามแห่งหนึ่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย เป็นมิ่งขวัญของชาวจังหวัดอุบลราชธานี และเป็นสัญลักษณ์แห่งกาลครบรอบ ๒๕ พุทธศตวรรษ เริ่มก่อสร้างเมื่อปี ๒๕๐๐ และเสร็จสิ้นเมื่อปี ๒๕๑๔ สันค่าก่อสร้าง หนึ่งล้านกว่าบาท

๕. ศาลเจ้าพ่อหลักเมืองอุบล ทำการวางศิลาฤกษ์ เมื่อวันที่อาทิตย์ที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๑๕ เวลา ๐๘.๒๑ น. ราชฤกษ์ โดยพล.ต. วิเชียร สัมมนตร (ถึงแก่กรรม) ผู้ว่าราชการจังหวัดอุบลราชธานีเป็นผู้วางศิลาฤกษ์ แล้วลงมือสร้างตามแบบแปลนแล้วเสร็จเมื่อปี ๒๕๑๗

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชฯ สมเด็จพระนางเจ้าบรมราชินีนาถ และสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชสยามมกุฎราชกุมาร ได้เสด็จทรงประกอบพิธีเปิดเป็นทางการ ระหว่างที่นายเดชชาติ วงศ์ โกลนเชษฐ (ถึงแก่กรรม) เป็นผู้ว่า

ราชการจังหวัด ต่อมาระหว่างที่นายประมูล จันทร์จำนงค์ เป็นผู้ว่าราชการจังหวัด ได้จัดให้มีพิธีสมโภช กรบรอบ ๑ ปี เมื่อวันที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๒๐ ซึ่งพิธีนี้ได้สร้างเหรียญพระลัทธิสมโภชให้ประชาชน ผู้คนบูชาเพื่อเป็นสิริมงคลด้วย และระหว่างที่นายบุญช่วย ศรีสารคาม เป็นผู้ว่าราชการจังหวัด คนต่อมา ได้สืบทอดเจตนารมณ์ที่ตั้งศาลเจ้าพ่อหลักเมืองโดยจัดให้เจ้าหน้าที่จำหน่ายดอกไม้ ธูปเทียนตลอดจนจัดศรัทธาจากผู้จิตศรัทธา และนำเงินรายได้ทั้งหมดยกย่องเป็นมูลนิธิศาลเจ้าพ่อหลักเมือง เพื่อบำรุงพุทธศาสนา บรรมหาสาธารณกุศล และเพื่อกิจการความมั่นคงของชาติสืบไป

๖. พุทธอุทยาน เขาदानพระบาท ตั้งอยู่ที่อำเภออำนาจเจริญ มีองค์พระมณฑปเมืองปางมารวิชัย องค์พระบุด้วยกระเบื้องโมเสกสีทองงามวิจิตร ประดิษฐานอยู่กลางแจ้ง สูงตระหง่านเทียมยอดไม้ เป็นองค์พระที่ใหญ่ที่สุดในจังหวัดอุบล ผู้ที่เดินทางผ่านไปมามักจะแวะกราบไหว้บูชาเพื่อเป็นสิริมงคล บริเวณวัดประกอบด้วย หินดานธรรมชาติ มีไม้ดอกไม้เบญจพรรณนาๆ ชนิดให้ความร่มรื่น สถานที่เงียบสงบ หลอกล่อให้จิตใจสงบสุขด้วย

๗. วัดถ้ำแสงเพชร อยู่ในพื้นที่อำเภออำนาจเจริญเช่นเดียวกัน ภายในเขตของวัดกว้างใหญ่ไพศาลมาก ประกอบด้วยวิหารของวัด ซึ่งอยู่บนยอดถ้ำสูงสุด สถานที่ทั่วไปของวัดอยู่ท่ามกลางโขดหิน สังเกตดูแล้วจะเห็นเกล็ดหินเล็กๆ กระจ่ายอยู่ดาดตาม สิ่งประภาขงามคล้ายแสงเพชร เป็นสถานที่ร่มรื่น เงียบสงบ

๘. วัดหนองบัวพัง ตั้งอยู่อำเภวารินชำราบ ห่างจากตัวจังหวัดอุบลราชธานีประมาณ ๘ กิโลเมตร เป็นวัดมหานิกายฝ่ายปฏิบัติ มีหลวงพ่อชา สุภทฺโท (พระโพธิญาณเถร) เป็นเจ้าอาวาส ซึ่งมีคนเคารพมาก บริเวณวัดมีเนื้อที่ ๓๓๐ ไร่ ๒ งาน มีสาขาในประเทศ ๖๑ สาขา ต่างประเทศ ๓ สาขา คือที่อังกฤษ ออสเตรเลีย และฝรั่งเศส บริเวณวัดทั่วไปมีความเงียบสงบ ร่มรื่น มีพระอุโบสถสร้างด้วยหินอ่อน รูปทรงเป็นศิลปะตะวันตกงดงามมาก มีต้นไม้ขนาดใหญ่ตามต้นไม้จะมีพุทธภาษิตซึ่งเจ้าอาวาสได้จัดทำไว้ เพื่อสอนพุทธศาสนิกชน ให้ถือปฏิบัติ เป็นจำนวนมาก และมีคุณค่ายิ่ง

๕. วัดบ้านนาชาติ ตั้งอยู่ตำบลบึงหาว อำเภวารินชำราบ ห่างจาก
จังหวัดอุบลราชธานี ประมาณ ๔๔ กิโลเมตร บริเวณวัดมีเนื้อที่ประมาณ ๘๐ ไร่
เป็นสาขาหนึ่งของวัดหนองป่าพง เป็นวัดมหานิกายฝ่ายปฏิบัติ เช่นเดียวกับวัดหนอง
ป่าพง วัดนี้มีเจ้าอาวาสและพระภิกษุเป็นชาวต่างประเทศที่มาปฏิบัติธรรม บริเวณวัด
มีความเงียบสงบ ร่มรื่น มีต้นไม้บ้านนาชาติ บรรยายาสถล้ายคลึงกับวัดหนองป่าพง
ซึ่งเหมาะสมสำหรับผู้ที่แสวงหาพระธรรม

สถานที่พักผ่อนหย่อนใจที่เป็นธรรมชาติ

๑. หาดกุเต๋อ อยู่ทางทิศตะวันตกของตัวเมืองบนถนนสายบายพาส และ
เข้าบ้านกุเต๋อ บริเวณชายหาดบนฝั่งแม่น้ำมูล ลักษณะเป็นหาดทรายละเอียดขาวนวล
ผู้คนที่นิยมไปเที่ยวพักผ่อนในวันสุดสัปดาห์ ท่ามกลางสายลมเย็นพัดผ่าน และ
บรรยากาศธรรมชาติ มีร้านอาหารและจัดทำกระท่อมที่เก๋เป็นหลัง ๆ ติดกันเป็น
ทิวแถวตามชายหาด เพื่อให้ผู้เที่ยวชมเข้าพักผ่อนหย่อนอารมณ์ หรือสังสรรค์ รับประทานอาหารตามอัธยาศัย

๒. หาดวัดใต้ อยู่ริมชายฝั่งแม่น้ำมูล ใกล้ ๆ กับวัดใต้ จึงเรียกว่า หาด
วัดใต้ (อยู่ในเขตอำเภอมืองอุบลราชธานี) สถานที่และบรรยากาศทั่วไปคล้ายกับหาด
กุเต๋อทุกประการ

๓. แก่งสะเทื่อ จะล่องเรือตามลำน้ำมูลไปก็ได้ แต่นิยมเดินทางกลับโดยรถ
ยนต์ ถึงอำเภอบึงมูลจึงสามารถเข้าตลาดขอบสุดของตัวอำเภอทางฝั่งขวาของลำน้ำมูล
ตรงที่เรียกว่า แก่งสะเทื่อ นั้น เป็นบริเวณที่มีหินดานสลับซับซ้อนไหลลงมาเป็นเกาะ
แก่ง เมื่อแม่น้ำมูลลดลงได้ที เกาะแก่งหรือแก่งสะเทื่อจะมีลักษณะเหมือนคันกันน้ำ
น้ำจะไหลเอ่อขึ้นบ้น้ำเกาะแก่งเขาโตรกธารที่ใหญ่น้อยเหมือนน้ำตก เสียงดังซู่ซ่า อยู่-
ตลอดเวลา เป็นที่วักเหินที่สวยงาม อากาศเย็นร่มรื่นเหมาะสำหรับผู้ที่ต้องการพักผ่อน

๔. แก่งตะนะ อยู่ในท้องที่อำเภอโขงเจียม เป็นเกาะแก่งที่มีหินก้อนใหญ่
ในรูปร่าง ๆ สลับซับซ้อนสวยงามยิ่งกว่าแก่งสะพือ เป็นเกาะแก่งสุดท้ายที่น้ำมูล
พร้อมที่จะบรรจบกับแม่น้ำโขง

สถานที่ท่องเที่ยวทั้งสี่แห่งนี้ ล้วนแต่เป็นผลที่เกิดจากการไหลเซาะผ่านของ
ลำแม่น้ำมูล และท่านจะมีโอกาสได้พบเห็นและสัมผัสได้เฉพาะฤดูกาลเท่านั้น มิได้
หมายความว่า จะเดินทางไปท่องเที่ยวได้ตลอดเวลา เริ่มต้นท่องเที่ยวได้หลังฤดูน้ำลด
แล้ว คือเดือนมีนาคม เมษายน จนถึงพฤษภาคม ของทุกปี

๕. ผาแต้ม ตั้งอยู่ตำบลห้วยไผ่ อำเภอโขงเจียม ห่างจากตัวอำเภอโขง-
เจียมประมาณ ๑๕ กิโลเมตร ผาแต้มมีลานดินบริเวณกว้างสำหรับกางเต็นท์พักแรม
หรือพักผ่อนหย่อนใจได้เป็นอย่างดี บริเวณลานมีเสาเกลี้ยงซึ่งเป็นเสาหิน แต่ละต้น
มีขนาดซ้อนกันอย่างน่าอัศจรรย์ยิ่ง ผาแต้มเป็นหน้าผาสูงชัน สูงตระหง่านอยู่ริมฝั่ง
แม่น้ำโขง หน้าผามีรูปภาพสีซึ่งมนุษย์โบราณได้วาดเอาไว้ เช่น รูปช้าง ปลาน้ำ
เต่า คนโขนานา ขวดไห่น้ำ และฝ่ามือมนุษย์โบราณ ซึ่งใหญ่กว่าฝ่ามือมนุษย์ยุค
ปัจจุบัน รูปภาพเหล่านี้กรมศิลปากรได้เดินทางมาพิสูจน์แล้วว่า เป็นภาพและสีที่มีคุณ
ค่าทางประวัติศาสตร์อย่างยิ่ง มีอายุกว่า ๒,๐๐๐ ปีมาแล้ว

กลางคืนบริเวณผาแต้มโดยเฉพาะคืนเดือนหงายหรือคืนพระจันทร์เต็มดวง—
แล้ว ทิวทัศน์สวยงามมาก จะมีกระต่ายออกวิ่งชมจันทร์ ซึ่งทำให้บรรยากาศบริเวณ
ผาแต้มสดสวย สมบูรณ์ตามธรรมชาติยิ่งขึ้น

รายพระนามและรายนามผู้ดำรงตำแหน่งผู้ว่าราชการ จังหวัดอุบลราชธานี

๑.	พระปฐมราชวงศา	(ท้าวคำผง)	พ.ศ. ๒๓๓๖-๒๓๓๘
๒.	พระพรหมราชวงศา	(ท้าวทิดพรหม)	พ.ศ. ๒๓๓๘-๒๓๔๓
๓.	พระราชบุตร	(ส่วย บุตรโอบ)	พ.ศ. ๒๓๔๔-๒๓๔๘
๔.	พระพรหมราชวงศา	(กุทอง สุวรรณภู)	พ.ศ. ๒๓๔๘-๒๔๐๖
๕.	เจ้าพรหมเทวานุเคราะห์วงศ์	(เจ้าหน่อคำ)	พ.ศ. ๒๔๐๕-๒๔๒๕
๖.	หลวงจินตารักษ์	-	-
๗.	พระยาศรีสิงหาเทพ	(ทิด ไกรฤกษ์)	-
๘.	พระยาภักดีณรงค์	(สิน ไกรฤกษ์)	-
๙.	พระไชยธีรวิทย์	(เคลือบ ไกรฤกษ์)	-
๑๐.	พระอุบลเดชประจักษ์	(เสื่อ ณ อุบล)	-
๑๑.	พระอุปฮาดประจักษ์	(บุญชู พรหมวงค์นันท์)	-
๑๒.	หม่อมอมรวงศ์ วิจิตร	(ม.ร.ว. ปฐม กเนจร)	-
๑๓.	พระภิรมย์ราชา	(พร้อม วาจรัด)	พ.ศ. ๒๔๕๖-๒๔๕๘
๑๔.	พระยาประทุมเทพภักดี	(อ่วม บุญรัตน์)	พ.ศ. ๒๔๕๘-๒๔๖๔
๑๕.	พระยาประทุมเทพภักดี	(ชน ณ สงขลา)	พ.ศ. ๒๔๖๔-๒๔๖๕
๑๖.	พระยาตรังคภูมิบาล	(เจิม บันยารชุน)	พ.ศ. ๒๔๖๕-๒๔๗๑
๑๗.	พระยาสิงหบุรานุรักษ์	(สอาด บุณสมภพ)	พ.ศ. ๒๔๗๑-๒๔๗๒
๑๘.	พระยาประชาศรียศรเดช	(ถาบ ผลนิवास)	พ.ศ. ๒๔๗๒-๒๔๗๖
๑๙.	พ.ต.อ. พระขจัดทหารคุณกรม	(เงิน หนูนภักดี)	พ.ศ. ๒๔๗๖-๒๔๗๘
๒๐.	พระปฐมเทวภูมิบาล	(เข็มน เอกสิทธิ์)	พ.ศ. ๒๔๗๘-๒๔๘๑
๒๑.	พระยาอนุบาลพาหุกิจ	(ปุ่น อาสนจินดา)	พ.ศ. ๒๔๘๑ (๓ เดือน)
๒๒.	พระพนมนครานุรักษ์	(ฮกใต้ พิศาลบุตร)	พ.ศ. ๒๔๘๑-๒๔๘๒

๒๓.	พระอนุমানสารกรรม	(โต้ง สรค์กานนท์)	พ.ศ. ๒๔๘๒-๒๔๘๓
๒๔.	พ.ต.อ. พระกล้ากลางสมร	(มงคล หงษ์ไกร)	พ.ศ. ๒๔๘๓-๒๔๘๔
๒๕.	หลวงนครคุณูปถัมภ์	(เขวก ไพโรจน์)	พ.ศ. ๒๔๘๔-๒๔๘๗
๒๖.	หลวงบรรดรรักษ์นา	(ชื่น นรุตตรักษ์นา)	พ.ศ. ๒๔๘๗-๒๔๘๙
๒๗.	หลวงอรรถสิทธิสุนทร	(อรรถสิทธิ สิทธิสุนทร)	พ.ศ. ๒๔๘๙-๒๔๙๐
๒๘.	นายเชอ พิกักขาร		พ.ศ. ๒๔๙๐-๒๔๙๒
๒๙.	นายชอบ ชัยประภา		พ.ศ. ๒๔๙๒-๒๔๙๔
๓๐.	นายชุกช จรรย์ขานนท์		พ.ศ. ๒๔๙๔-๒๔๙๕
๓๑.	นายสง่า สุวรรณ์		พ.ศ. ๒๔๙๕-๒๔๙๗
๓๒.	นายเกียรติ ธนกุล		พ.ศ. ๒๔๙๗-๒๔๙๘
๓๓.	นายสนิท วิไลจิตต์		พ.ศ. ๒๔๙๘-๒๔๙๙
๓๔.	นายประสงค์ อิศรภักดี		พ.ศ. ๒๔๙๙-๒๕๐๒
๓๕.	นายกำจัด ผาติสุวัฒน์		พ.ศ. ๒๕๐๒-๒๕๐๕
๓๖.	นายพัฒน์ บุญยรัตพันธุ์		พ.ศ. ๒๕๐๕-๒๕๑๓
๓๗.	พล.ต.ต. วิเชียร สัมพันธ์		พ.ศ. ๒๕๑๓-๒๕๑๖
๓๘.	นายเจริญ ปานทอง		พ.ศ. ๒๕๑๖-๒๕๑๘
๓๙.	นายเดชชาติ วงศ์ โกมลเชษฐ		พ.ศ. ๒๕๑๘-๒๕๒๐
๔๐.	นายประมูล จันทรจำนง		พ.ศ. ๒๕๒๐-๒๕๒๒
๔๑.	นายบุญช่วย ศรีสารคาม		พ.ศ. ๒๕๒๒-๒๕๒๖
๔๒.	นายเจริญสุข ศิลาพันธ์		พ.ศ. ๒๕๒๖-ปัจจุบัน

ประวัติศาสตร์จังหวัดอุบลราชธานีโดยสังเขป

รวบรวมโดย นายอากาศพงศ์ กฤตเวทิน
เจ้าศาลจังหวัดอุบลราชธานี

ศาลจังหวัดอุบลราชธานี ตั้งอยู่ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดอุบล-
ราชธานี อยู่ด้านทิศเหนือของทุ่งศรีเมือง หันหน้าไปทางทิศใต้ ด้านหน้าติดถนน
พลเรือนด้านทิศเหนือติดที่ดินบริเวณบ้านพักผู้พิพากษา ทิศตะวันออกติดถนน
ผาแดง ทิศตะวันตกติดวัดสุทัศนาราม

เขตอำนาจศาล มีเขตอำนาจตลอดท้องที่ต่าง ๆ ซึ่งขึ้นกับจังหวัดอุบล-
ราชธานี ประกอบด้วย ๑๕ อำเภอ กับ ๒ กิ่งอำเภอ แต่เมื่อเขตศาลจังหวัดอำนาจ
เจริญแล้วจะมีเขตอำนาจศาล ๑๒ อำเภอ กับ ๑ กิ่งอำเภอ

ประวัติความเป็นมาโดยย่อ เมื่อวันที่ ๒๑ เมษายน พ.ศ. ๒๔๕๑
(ร.ศ. ๑๒๓) มีประกาศพระบรมราชโองการให้จัดตั้งศาลยุติธรรม ในมณฑลอีสาน
และมณฑลอุดร ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พระเจ้าอนังยาเธอกรมขุนสรรพสิทธิ-
ประสงค์ ข้าหลวงต่างพระองค์สำเร็จราชการมณฑลอีสานกับพระบริรักษ์จรัญวัตร
(ทองดี ชรรณศักดิ์) ข้าหลวงพิเศษประจำการศาลยุติธรรมในหัวเมือง พร้อมกับจัด
การศาลยุติธรรมมณฑลอีสาน ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งข้าหลวงพิเศษ จัดการศาล
ยุติธรรมในหัวเมือง ร.ศ. ๑๑๕ ในการจัดศาลมณฑลอีสานครั้งนั้น กระทรวงยุติธรรม
ได้แต่งตั้งให้หลวงจินดาภิรมย์ (เรียบ) เป็นว่าที่อธิบดีผู้พิพากษาศาลมณฑลอีสาน
และหลวงพิพัทธนันทการ (สุใจ ไกรจิตติ) ต่อมาได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์
เป็นพระยาฤทธราชทรงสวัสดิ์ กับหลวงสรนิตยาคม (ทองใบ บุญหลง) ต่อมาได้
เลื่อนเป็นพระยามนุนเณติบรรหาร ทั้งสองท่านนี้ให้เป็นผู้พิพากษาศาลมณฑล ทั้งนี้
เนื่องจากมณฑลอีสานมีฐานะเป็นศาลต่างประเทศ ตามสัญญาทางพระราชไมตรี

ระหว่างกรุงสยามกับฝรั่งเศส ลงวันที่ ๒๓ มีนาคม ร.ศ. ๑๒๓ ซึ่งระบุไว้ว่าศาล
ต่างประเทศอีสาน มีอำนาจทั่วทั้งมณฑลอีสาน และมณฑลอุดร กระทรวงยุติธรรม
จึงให้มองติเออร์ เอนรี โลรอง เป็นที่ปรึกษากฎหมายประจำศาลต่างประเทศอีสาน
ด้วย

เมื่อข้าหลวงพิเศษได้รับมอบอำนาจให้จัดตั้งศาลแล้ว ก็ได้ดำเนินการจัด
การหาที่ดินปลูกสร้างศาล ดำเนินการพิจารณาพิพากษาคดีตามอำนาจพระธรรมนูญศาล
แต่ศาลต่างประเทศยังมิได้เปิดการพิจารณา เพราะกงสุลฝรั่งเศสยังไม่ตั้งขึ้น จนเดือน
กุมภาพันธ์ ร.ศ. ๑๒๓ กงสุลฝรั่งเศสจึงได้ตั้งขึ้น และทำการพิจารณาต่อมา

เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๕๔ (ร.ศ. ๑๓๐) หลวงจินดาภิรมย์ถึงแก่กรรม ได้มี
พระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้หลวงสารกิจปรีชา (แถม นิตราพันธ์) ดำรง-
ตำแหน่งอธิบดีผู้พิพากษาศาลมณฑลอีสาน ซึ่งต่อมา ปี พ.ศ. ๒๔๕๖ ได้เลื่อน
บรรดาศักดิ์เป็นพระสรศาสตร์ราชสภาพดี ปี พ.ศ. ๒๔๕๕ กระทรวงยุติธรรมอนุมัติ
เงินให้ปลูกสร้างศาลเป็นตึกใหญ่ พระสรศาสตร์ราชสภาพดี (ต่อมาได้รับพระราชทาน
บรรดาศักดิ์เป็นพระยาพรหมพิทยศรีวิลาส) ได้เตรียมการปลูกสร้างศาลใหม่ มีการ
เปลี่ยนชื่อจากศาลมณฑลอีสานเป็นศาลมณฑลอุดรราชธานี และในปลายปีนั้น ท่าน
ได้ย้ายไปอยู่ศาลต่างประเทศกรุงเทพฯ หลวงวิเศษศิลปากร ได้รับแต่งตั้งเป็นอธิบดี
แทน ได้ดำเนินการก่อสร้างศาลต่อเสร็จเรียบร้อย สิ้นเงิน ๓๑,๘๓๘ บาท เปิดทำการ
ได้ในปี พ.ศ. ๒๔๖๑ และในปีนั้นเอง พระเทพสาครธรรมราชสภาพดี (เจ้า ชูโต)
มาดำรงตำแหน่งอธิบดีผู้พิพากษาศาลมณฑลอุดรราชธานี จนกระทั่งปี พ.ศ. ๒๔๖๔
ได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์เป็นพระยาลักษณมัยสุพรรณ แล้วท่านก็ย้ายไป พระเทพ
ปัญญา (ภักดี นวมะรัตน) มาดำรงตำแหน่งอธิบดีศาลมณฑลอุดรราชธานี
ตรมมาจนถึงปี พ.ศ. ๒๔๖๕ ทางราชการยุบมณฑลอุดรราชธานีจังหวัดต่าง ๆ
ในมณฑลนี้ไปขึ้นมณฑลนครราชสีมา ศาลมณฑลอุดรราชธานีก็ยุติลง คงเป็นศาล
จังหวัดอุดรราชธานี เมื่อยุบศาลมณฑลแล้ว ในฐานะศาลต่างประเทศยังมีอยู่ กระทั่ง
มีการแก้ไขสัญญาทางพระราชไมตรีกับประเทศฝรั่งเศส สิทธิทางศาลของคนไทยบังคับ
ฝรั่งเศสหมดไป ศาลต่างประเทศอุดรราชธานีจึงยุติลงไปด้วย

ต่อมาในปีงบประมาณประจำปี พ.ศ. ๒๕๐๑ กระทรวงยุติธรรมได้รับงบประมาณค่าก่อสร้างอาคารที่ทำการศาลจังหวัดอุบลราชธานีใหม่ ในขณะนั้น นายสิริ อติโพธิ ดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาหัวหน้าศาล นายกำธร เทะธูแลก ปลัดกระทรวงยุติธรรมได้มาเป็นประธานในพิธีวางศิลาฤกษ์เมื่อวันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๐๑ อาคารที่ทำการศาลหลังนี้เป็นตึกสองชั้น หลังคาทรงไทย ตัวอาคารกว้าง ๘.๕๐ เมตร ยาว ๕๗.๒๐ เมตร สูง ๑๖.๗๐ เมตร มีมุขกลางด้านหน้ากว้าง ๗.๒๐ เมตร ยื่นออกจากตัวอาคาร ๓.๖๕ เมตร มีมุขกลางด้านหลังกว้าง ๗.๒๐ เมตร ยื่นออกจากตัวอาคาร ๑๔.๒๕ เมตร มีห้องพิจารณา ๑ ห้อง ห้องผู้พิพากษา ห้องผู้พิพากษาหัวหน้าศาล ห้องพนักงานฝ่ายธุรการ ห้องเก็บสำนวน ททกษยาน ห้องขังและห้องอื่นๆ อันเป็นฝ่ายธุรการครบถ้วน ดำเนินการก่อสร้างสิ้นเงิน ๑,๕๔๔,๕๖๐ บาท เปิดทำการเมื่อวันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๐๒ โดยพระยาอรรณการุณยเสน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม เป็นประธานในพิธีเปิด และใช้เป็นทำการศาลจังหวัดอุบลราชธานี และทำการศาลแขวงอุบลราชธานีอีกส่วนหนึ่งด้วย ปัจจุบันนี้ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล ผู้พิพากษาจำศาล และเจ้าหน้าที่อื่น ๆ ในศาลจังหวัดอุบลราชธานี มีรายนามดังต่อไปนี้

ข้าราชการตุลาการ

๑. นายเวทย์	แก้วเกิดเลน	ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดอุบลราชธานี
๒. นายประสิทธิ์	ศรีศักดิ์	ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลประจำกระทรวง ช่วยทำงานในตำแหน่งผู้พิพากษาหัวหน้า ศาลจังหวัดอุบลราชธานี
๓. นายจรูญวิทย์	ทองสอน	ผู้พิพากษา
๔. นายสุธี	เทพสิทธิธา	ผู้พิพากษา
๕. นายพิสิฐ	วิจิตรภัก	ผู้พิพากษา
๖. นายไชยรงค์	คงจันทร์	ผู้พิพากษา
๗. นายเกษม	ควรเจริญ	ผู้พิพากษา

ข้าราชการธุรการ

๑.	นายอาภาพงศ์	กฤตเวทิน	เจ้าศาลจังหวัดอุบลราชธานี
๒.	นายสมดี	มณีภาค	รองเจ้าศาล
๓.	นายอำนาจ	ชุปวา	รองเจ้าศาล
๔.	นายสมพงศ์	วงษ์ศรีดาแก้ว	รองเจ้าศาล ฝ่ายประชาสัมพันธ์
๕.	นายบุญเจอ	ทะเลไกร	เจ้าหน้าที่ธุรการ ๓
๖.	นางสมหมาย	โกศลวิตร	เจ้าหน้าที่ธุรการ ๓
๗.	นายเชิด	บุญแฝง	เจ้าหน้าที่ธุรการ ๓
๘.	นางรำพัน	ศรีนาม	เจ้าหน้าที่ธุรการ ๓
๙.	นายทรงชาญ	มณีเลิศ	เจ้าหน้าที่ธุรการ ๓
๑๐.	นางเบญจวรรณ	นามบุตร	เจ้าหน้าที่ธุรการ ๓
๑๑.	นางกอบทิพย์	ไชยชนะ	เจ้าหน้าที่ธุรการ ๓
๑๒.	นางสุชาดา	เสริมฐมายุ	เจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๒
๑๓.	น.ส. อุไรวรรณ	หลักคำ	เจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๒
๑๔.	น.ส. ตำราญ	แก้วกล้า	เจ้าหน้าที่ธุรการ ๒
๑๕.	นางวิไลวรรณ	อินทร์พันธ์	เจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี ๒
๑๖.	นายชวลิต	ขันชะลี	เจ้าหน้าที่ธุรการ ๑
๑๗.	นางถวิล	อณาชัย	เจ้าหน้าที่ธุรการ ๑
๑๘.	น.ส. นิวิวรรณ	แสนสิงห์	เจ้าหน้าที่ธุรการ ๑
๑๙.	นางธารทิพย์	บัวงาม	เจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๑
๒๐.	นายไชยณรงค์	พลทรัพย์ศิริ	เจ้าหน้าที่ธุรการ ๑
๒๑.	นายอารักษ์	โททำ	เจ้าหน้าที่ธุรการ ๑

๒๒. นายนพดล	รัตนวัน	เจ้าหน้าที่ธุรการ ๑
๒๓. น.ส. ชุตติมา	สว่างแจ้ง	เจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๑
๒๔. นางสุดา	โพธิ์ ไชยยนต์	เจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๑
๒๕. น.ส. กนกพร	ทะเลไน้	เจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๑
๒๖. น.ส. สมถวิล	ชาญวิจิตร	เจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๑
๒๗. น.ส. วิภารัตน์	จุฑาจันทร์	เจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ๑

ลูกจ้างประจำศาลจังหวัดอุบลราชธานี

นักการภารโรง	๑. นายบุญถัน	พลทรัพย์ศิริ
	๒. นายสถาพร	ลุนดี
	๓. นายสมพร	ปุ๊กะภาค
	๔. นายเครื่องจักร	ไชยชนะ
	๕. นายสานิต	นัตนรา
	๖. นายวิชัย	สมวงศ์
พนักงานขับรถ	๑. นายอุดร	โชคสวัสดิ์
	๒. นายอารมย์	ท่าหอม

รายนามผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดอุบลราชธานี
ตั้งแต่ตั้งศาลจังหวัดอุบลราชธานีจนถึงปัจจุบัน

๑. อำมาตย์เอก พระเทพปัญญา (ภักดิ์ นวมะรัตน์)	๒๔๖๕ - ๒๔๗๔
๒. อำมาตย์โท พระนิติทัณฑ์ประภาส	๒๔๗๔ - ๒๔๗๗
๓. หลวงประพันธ์พจน์พิสุทธ	๒๔๗๗ - ๒๔๘๒
๔. พระมนูกิจวิมลธรร	๒๔๘๒ - ๒๔๘๕
๕. นายมนูกิจ เจียร พลจันทร์	๒๔๘๕ - ๒๔๘๗
๖. หลวงอนุสรณ์นิติสาร	๒๔๘๗ - ๒๔๙๑
๗. หลวงอรรถไพศาลศรีดี	๒๔๙๑ - ๒๔๙๔
๘. นายพร สุขารมณ	๒๔๙๔ - ๒๔๙๖
๙. นายเน้น กฤษณะเสริม	๒๔๙๖ - ๒๔๙๗
๑๐. นายไสล วรรณพินิจ	๒๔๙๗ - ๒๕๐๓
๑๑. นายขม บุรณารมย์	๒๕๐๓ - ๒๕๐๕
๑๒. นายศิริ อติโพธิ์	๒๕๐๕ - ๒๕๐๘
๑๓. นายพลก เสถียรธรรมกิจ	๒๕๐๘ - ๒๕๑๒
๑๔. นายอุดม บรรลือสินธุ์	๒๕๑๒ - ๒๕๑๕
๑๕. นายธรรมสถิตย์ ธีรกุล	๒๕๑๕ - ๒๕๑๖
๑๖. นายมงคล เปาอินทร์	๒๕๑๖ - ๒๕๑๘
๑๗. นายเลียบ ภิญญะวรรณ	๒๕๑๘ - ๒๕๑๙
๑๘. นายชุม สุกแสงเปล่ง	๒๕๑๙ - ๒๕๒๒
๑๙. นายประยูร มุลศาสตร	๒๕๒๒ - ๒๕๒๕
๒๐. นายนิวัฒน์ แก้วเกิดเคน	๒๕๒๕ - ๒๕๒๗
๒๑. นายชวลิต ธรรมฤาษ	จะดำรงตำแหน่งต่อไป ปลายเดือนพฤษภาคม ศกนี้

รายนามเจ้าศาลจังหวัดอุบลราชธานี

ตั้งแต่ตั้งศาลจังหวัดอุบลราชธานีจนถึงปัจจุบัน

๑. รองอำมาตย์โท ขุนศิลป์ประกาศ (ดัม ตูยาสัย)	๒๔๖๕ - ๒๔๗๔
๒. รองอำมาตย์ตรี ขุนอุทธานระบิน	๒๔๗๔ - ๒๔๗๗
๓. นายจวน เจียรณัย	๒๔๗๗ - ๒๔๗๘
๔. นายทองเครือ รักษากิจ	๒๔๗๘ - ๒๔๘๑
๕. นายนาม พูนวิศุ	๒๔๘๑ - ๒๔๘๓
๖. นายวินัย ทองลงยา	๒๔๘๓ - ๒๔๘๔
๗. นายประสพ แก้วกำ (ปรัชญาภรณ์)	๒๔๘๔ - ๒๔๘๖
๘. นายพจน์ ดุลยรัตน์พจนารถ	๒๔๘๖ - ๒๔๘๙
๙. นายไพบูลย์ ไวกาสี	๒๔๘๙ - ๒๔๙๔
๑๐. นายธรรมสถิตย์ ชีรกุล	๒๔๙๔ - ๒๔๙๗
๑๑. นายสุภัทร พรหมประสิทธิ์	๒๔๙๗ - ๒๕๐๐
๑๒. นายสรรค์ วรสุมันต์	๒๕๐๐ - ๒๕๐๓
๑๓. นายสุรัตน์ พลทรัพย์ศิริ	๒๕๐๓ - ๒๕๒๔
๑๔. นายคำนึง บุญแสง	๒๕๒๔ - ๒๕๒๕
๑๕. นายอากาศ กฤตเวทิน	๒๕๒๕ - ปัจจุบัน

ประวัติศาสตร์แขวงอุบลราชธานีโดยสังเขป

รวบรวมโดย นายอาภาพงศ์ กฤตเวทิน

เจ้าศาลจังหวัดอุบลราชธานี

ศาลแขวงอุบลราชธานี ตั้งอยู่ในอาคารศาลจังหวัดอุบลราชธานี ชั้นล่าง ด้านทิศตะวันตก ๔ ห้อง คือ ห้องธุรการ ห้องพนักงานอัยการ ซึ่งได้ปรับปรุงเป็น ห้องสมุดชั่วคราว ห้องฝึกผู้พิพากษา และห้องพิจารณา

เขตอำนาจศาล ศาลแขวงอุบลราชธานี เปิดทำการตั้งแต่วันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๐๐ เดิมมีเขตอำนาจเฉพาะอำเภอเมืองอุบลราชธานีอำเภอเดียว ใน พ.ศ. ๒๕๑๑ ได้เปลี่ยนแปลงเขตอำนาจโดยเพิ่มอำเภอวารินชำราบ รวมเป็น ๒ อำเภอ และต่อมา เมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๐ ได้เปลี่ยนแปลงเขตอำนาจเพิ่ม ๖ อำเภอ คือ อำเภอโขงเจียม อำเภอเดชอุดม อำเภอตระการพืชผล อำเภอพิบูลย์รักษ์ อำเภอวังสามสี และอำเภออำนาจเจริญ รวมปัจจุบันมีเขตอำนาจใน ๘ อำเภอ คือ

- ๑) อำเภอเมืองอุบลราชธานี ๒) อำเภอวารินชำราบ ๓) อำเภอโขงเจียม
- ๔) อำเภอเดชอุดม ๕) อำเภอตระการพืชผล ๖) อำเภอพิบูลย์รักษ์
- ๗) อำเภอวังสามสี ๘) อำเภออำนาจเจริญ

ประวัติความเป็นมาโดยย่อ ศาลแขวงอุบลราชธานี ตั้งขึ้นเมื่อวันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๐๐ โดยพระราชกฤษฎีกากำหนดจำนวนเขตอำนาจและวันเปิดทำการของศาลแขวงในบางจังหวัด พ.ศ. ๒๕๐๐ ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษา ๑๔ ร.จ. ๔ ตอนที่ ๔๘ (ฉบับพิเศษ) ลงวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๐๐ อาคารศาลแขวงอุบลราชธานี อาศัยศาลจังหวัดอุบลราชธานี โดยดัดแปลงห้องธุรการและห้องผู้พิพากษาเป็นสำนักงานจนถึง พ.ศ. ๒๕๐๑ จึงได้รื้ออาคารศาลจังหวัดอุบลราชธานีหลังเก่า ซึ่งเป็นตึกชั้นเดียว สร้างมาแต่ปี พ.ศ. ๒๔๖๑ สร้างอาคารศาลจังหวัดอุบลราชธานี หลังปัจจุบันเป็นตึก ๒ ชั้น ขึ้นใหม่ อาคารชั้นล่างด้านทิศตะวันตก ๔ ห้อง ได้ใช้เป็นที่ทำการศาลแขวงอุบลราชธานีมาจนถึงปัจจุบันนี้—

ปัจจุบันนี้ศาลแขวงอุบลราชธานีมี นายชวลิต ธรรมอาชู เป็นผู้พิพากษาหัวหน้าศาล นายสมยศ เข้มทอง เป็นผู้พิพากษา และ นายนิพนธ์ สืบเหล่า รองเจ้าศาลฝ่ายประชาสัมพันธ์ ทำการแทนเจ้าศาลแขวงอุบลราชธานี

รายนามผู้พิพากษาหัวหน้าศาลแขวงอุบลราชธานี
ตั้งแต่ตั้งศาลแขวงอุบลราชธานีจนถึงปัจจุบัน

๑. นายเฉลิม กรพุกคณะ	๒๕๐๐ - ๒๕๐๔
๒. นายศิริ อติโพธิ์	๒๕๐๔ - ๒๕๐๖
๓. นายพจน์ สุนทรารชุน	๒๕๐๖ - ๒๕๐๗
๔. นายประพจน์ สุขทวี	๒๕๐๗ - ๒๕๐๘
๕. นายอุดม บรรณาสินธุ์	๒๕๐๘ - ๒๕๑๑
๖. นายพจน์ บุญเลี้ยง	๒๕๑๑ - ๒๕๑๓
๗. นายนาม จำนงค์	๒๕๑๓ - ๒๕๑๕
๘. นายมงคล เปาอินทร์	๒๕๑๕ - ๒๕๑๖
๙. นายอัมพร ศตะภี	๒๕๑๖ - ๒๕๑๘
๑๐. นายเฉลิม สุกนธจกร	๒๕๒๐ - ๒๕๒๒
๑๑. นายถวิล อินทรรักษา	๒๕๒๒ - ๒๕๒๔
๑๒. นายไสว จันทะศรี	๒๕๒๔ - ๒๕๒๖
๑๓. นายชวลิต ธรรมฤาษ	๒๕๒๖ - ๒๕๒๗
๑๔. นายประกิต สุขเกษม	จะดำรงตำแหน่งต่อเดือนพฤษภาคม ศกนี้

รายนามอำเภอศาลแขวงอุบลราชธานี

ตั้งแต่ตั้งศาลแขวงอุบลราชธานีจนถึงปัจจุบัน

๑. นายสรรค์	วรสุมนต์	๒๕๐๐ - ๒๕๐๑
๒. นางจรัลยา	ภัทรานวัช	๒๕๐๒ - ๒๕๐๘
๓. นายสรรค์	วรสุมนต์	๒๕๐๘ - ๒๕๑๔
๔. นายเรืองสิทธิ์	นันทะเสน	๒๕๑๔ - ๒๕๑๗
๕. นายณรงค์	กองไทย	๒๕๑๗ - ๒๕๒๓
๖. นายอำเภอ	ธานี	๒๕๒๓ - ๒๕๒๖

ประวัติศาลคดีเด็กและเยาวชนจังหวัดอุบลราชธานีโดยสังเขป

รวบรวมโดย นายอากาศพงศ์ กฤตเวทิน

ศาลจังหวัดอุบลราชธานี

ศาลคดีเด็กและเยาวชนจังหวัดอุบลราชธานี นับเป็นศาลคดีเด็กและเยาวชนแห่งที่สี่ตั้งขึ้นในส่วนภูมิภาค โดยคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๑๓ เห็นชอบในหลักการให้จัดตั้งศาลคดีเด็ก และเยาวชนจังหวัดอุบลราชธานี กับสถานีพิทักษ์และคุ้มครองเด็กจังหวัดอุบลราชธานี ตามที่กระทรวงยุติธรรมเสนอ หลังจากนั้นได้ดำเนินการแสวงหาที่ดิน เพื่อใช้เป็นทึ่อสร้างอาคารที่ทำการของศาล สถานพิทักษ์ กับสถานฝึกและอบรม ต่อมาได้รับมอบที่ดินจำนวน ๖ ไร่ ตรงหลัก ก. ม. ๐ สี่แยกถนนชยางกูร ติดกับถนนพิชิตรังสรรค์ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี เพื่อใช้เป็นทึ่อสร้างอาคารศาลกับสถานพิทักษ์ นอกจากนั้นแล้ว ได้รับความอนุเคราะห์จากทางจังหวัดอุบลราชธานี โดยอนุมัติกระทรวงมหาดไทย ให้ใช้ที่ดินสาธารณประโยชน์ตรงหลัก ก. ม. ๑๔ ถนนชยางกูร บ้านหนองก้าน ตำบลหัวเรือ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี เนื้อที่ ๒๕๘ ไร่ ๑ งาน ๖๐ ตารางวา สำหรับสร้างสถานฝึกและอบรม ตลอดจนบ้านพักข้าราชการและเจ้าหน้าที่

ในบึงงบประมาณ ๒๕๑๘ กระทรวงยุติธรรม ได้รับงบประมาณเริ่มแรก จำนวน ๘,๐๐๐,๐๐๐ บาท สำหรับก่อสร้างอาคารที่ทำการศาล สถานพิทักษ์ กับสถานฝึกและอบรม และในปีต่อ ๆ มา ได้รับงบประมาณค่าก่อสร้างตามลำดับ คือ บึง - งบประมาณ ๒๕๒๐ จำนวน ๘,๐๐๐,๐๐๐ บาท บึงงบประมาณ ๒๕๒๑ จำนวน ๒,๔๐๐,๐๐๐ บาท กับโอนงบประมาณค่าก่อสร้างศาลคดีเด็กและเยาวชนจังหวัดระยอง มาสมทบอีก ๔,๔๐๐,๐๐๐ บาท บึงงบประมาณ ๒๕๒๒ จำนวน ๒,๘๕๕,๐๐๐ บาท บึงงบประมาณ ๒๕๒๓ จำนวน ๓๐๐,๐๐๐ บาท รวมงบประมาณค่าก่อสร้างทั้งสิ้น

๒๕,๕๕๕,๐๐๐ บาท งบประมาณส่วนจำกัด ไทยดำรงก่อสร้าง เป็นผู้ดำเนินการก่อสร้าง ตัวอาคารศาลและสถานพินิจเป็นอาคารคอนกรีตเสริมเหล็ก ๓ ชั้น กว้าง ๓๓ เมตร ยาว ๔๒ เมตร ชั้นบนสุดเป็นที่ทำการของศาล ประกอบด้วยห้องทำงานผู้พิพากษา ห้องพิจารณาคดีอาญา ๓ บัลลังก์ ถัดไป ๑ บัลลังก์ ห้องผู้พิพากษาสมทบและห้องธุรการของศาล ชั้นที่สองเป็นที่ทำการของสถานพินิจ ชั้นล่างเป็นห้องประชุมและห้องควบคุมเด็กและเยาวชนที่เบิกตัวมาศาล หรือรับตัวใหม่จากพนักงานสอบสวน อาคารที่ทำการศาลคดีเด็กและเยาวชนจังหวัดอุบลราชธานี ได้ประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์เมื่อวันที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๒๐ โดยนายเสมา รัตนมาลัย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม และทำพิธีเปิดดำเนินการเมื่อวันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๒๓ โดย นายอุทัย อติแพทย์ อธิบดีศาลคดีเด็กและเยาวชนกลาง เป็นผู้กล่าวรายงาน นายศิริ อติโพธิ ปลัดกระทรวงยุติธรรม ซึ่งได้รับมอบหมายจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม เป็นประธานในพิธีและเป็นผู้กล่าวเปิด ปัจจุบันมี นายสุทิน บัณฑราชวิเชียร เป็นผู้พิพากษาหัวหน้าศาล นายวัชรินทร์ บังเจกวิญญูสกุล เป็นผู้พิพากษา และ นายวุฒิชัย หรุจิตตวิวัฒน์ เป็นผู้พิพากษา

รายนามผู้พิพากษาหัวหน้าศาลคดีเด็กและเยาวชนจังหวัดอุบลราชธานี ตั้งแต่เปิดดำเนินการจนกระทั่งปัจจุบัน มีดังนี้ กอ.-

๑. นายล้วน สมศรี พ.ศ. ๒๕๒๓ - ๒๕๒๖
๒. นายสุทิน บัณฑราชวิเชียร พ.ศ. ๒๕๒๖ - ๒๕๒๘
๓. นายวิชา มหาคุณ จะดำรงตำแหน่งต่อไปในเดือนพฤษภาคม ศกนี้

รายนามเจ้าศาลคดีเด็กและเยาวชนจังหวัดอุบลราชธานี

ตั้งแต่ตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชนจังหวัดอุบลราชธานีจนถึงปัจจุบัน

๑. นายณรงค์ กงไทย์ ๒๕๒๓ - ๒๕๒๕
๒. นางไขแสง ใจชอบ ๒๕๒๕ - ปัจจุบัน

ประวัติอำเภออำนาจเจริญ โดยสังเขป

รวบรวมโดย นายอาภาพงศ์ กฤตเวทิน

เจ้าศาลจังหวัดอุบลราชธานี

ความเป็นมา

อำเภออำนาจเจริญมีชื่อเดิมว่า “เมืองอำนาจหรือลืออำนาจ” ตั้งขึ้นในสมัยรัชกาลที่ ๓ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ ปี พ.ศ. ๒๓๕๓ เดิมมีฐานะเป็นเมืองในความปกครองของนครเขมรราช ต่อมาในสมัยพระอมรอำนาจ (หรืออมรลิน) เป็นผู้ปกครองเมือง ได้พิจารณาเห็นว่าเมืองอำนาจย้ายมาชนตรงต่ออุบลราชธานี จะสะดวกในการติดต่อราชการมากกว่า เพราะอยู่ใกล้เมืองอุบลราชธานี จึงได้ดำเนินการอนุมัติเปลี่ยนแปลงให้เมืองอำนาจขึ้นตรงต่อเจ้าผู้ปกครองเมืองอุบลราชธานี เมืองอำนาจซึ่งเดิมเป็นเมืองในความปกครองของนครเขมรราช ได้เปลี่ยนมาอยู่ในความปกครองของเจ้าเมืองอุบลราชธานีตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา ต่อมาเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการบริหารราชการแผ่นดินให้เป็นไปตามรูปแบบอย่างยุโรป เมืองอำนาจได้เปลี่ยนฐานะจากเมืองอำนาจเป็นอำเภออำนาจเจริญ อยู่ในเขตความปกครองของมณฑลเทศาภิบาล ปกครองท้องที่อุบลราชธานีตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา ทางราชการได้แต่งตั้งเจ้าพระยาในราชวงศ์มาปกครองเมืองอำนาจติดต่อกันโดยตลอด

จนถึงปี พ.ศ. ๒๔๕๔ จึงได้มีการแต่งตั้งตำแหน่งนายอำเภอคนแรกของอำนาจเจริญขึ้น บุคคลที่ทางราชการได้แต่งตั้งเป็นนายอำเภอคนแรกของอำนาจเจริญได้แก่ รองอำมาตย์โท หลวงเอนกอำนาจ (เบ๊ย สุวรรณภู) เมื่อได้รับแต่งตั้งเป็นนายอำเภอของอำนาจเจริญแล้ว รองอำมาตย์โท หลวงเอนกอำนาจ ได้พิจารณาเห็นว่าอำเภออำนาจเจริญซึ่งแต่เดิมตั้งอยู่ที่บ้านค้อใหญ่ หรือบ้านอำนาจในปัจจุบัน มีบริเวณที่ตั้งสำนักงานคับแคบ ไม่เหมาะสมที่จะขยายรับความเจริญของบ้านเมืองในอนาคต จึงได้ขอย้ายที่ว่าการอำเภออำนาจเจริญจากบ้านค้อใหญ่ มาตั้งที่บ้านบึง ตำบลบึงค่างที่เห็นในปัจจุบัน

เนื่องจากอำนาจเจริญเป็นอำเภอใหญ่มีอาณาเขตพื้นที่ในความปกครองกว้างใหญ่ไพศาลมาก ประชากรเพิ่มมากขึ้น ประกอบกับการพัฒนาของอำเภออำนาจเจริญ มีประสิทธิภาพเกิดประสิทธิผลอย่างจริงจังตลอดมา ทำให้ทางราชการจำต้องยกระดับพื้นที่ในความปกครองของอำเภออำนาจเจริญออกเป็นสองอำเภอ คือ

๑. อำเภอห้วยตะพาน ยกฐานะเป็นอำเภอเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๘
๒. อำเภอเสนางคนิคม ยกฐานะเป็นอำเภอเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๖

ผู้ครองเมืองอำนาจ

จากหลักฐานการสร้างเมืองอำนาจ ไม่ปรากฏชื่อผู้ตั้งเมืองอำนาจคนแรก หากแต่พอทราบแน่ชัดว่า เมืองอำนาจตั้งขึ้นในสมัยรัชกาลที่ ๓ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ อย่างแน่นอน สำหรับผู้ครองเมืองอำนาจก็ทราบได้แต่เพียงว่า ทางบ้านเมืองได้ส่งราชวงศ์มาปกครองเมืองอำนาจ ในฐานะเมืองหน้าด่านติดต่อกันตลอดมาไม่ได้ขาด แต่ในระยะเวลาใดได้ส่งผู้ใดมาปกครอง ไม่มีหลักฐานแจ้งชัด เพิ่งมีหลักฐานปรากฏแจ้งชัดในสมัยตั้งเครื่องอำมาตย์โท หลวงเอนกอำนาจ เป็นผู้ครองเมืองในฐานะนายอำเภอคนแรกของอำเภออำนาจเจริญ

รายนามนายอำเภออำนาจเจริญ

๑. รองอำมาตย์โท หลวงเอนกอำนาจ (เบ๊ย สุวรรณภู) พ.ศ. ๒๔๕๕ - ๒๔๕๘
๒. รองอำมาตย์โท ขุนโยธาวิจิตร (รศ กาญจนพิมาย) พ.ศ. ๒๔๕๘ - ๒๔๖๒
๓. รองอำมาตย์โท หลวงชาญประศาสน์ (จุ่น กุณพันธ์) พ.ศ. ๒๔๖๓ - ๒๔๖๘
๔. รองอำมาตย์เอก ขุนอำนาจ นิกรเกษม (ปัญญา ยุติรัตน์) พ.ศ. ๒๔๖๘ - ๒๔๗๘
๕. นายเชอน พาณิชวิทย์ พ.ศ. ๒๔๗๘ - ๒๔๘๕
๖. นายหอม พรหมสิงห์ พ.ศ. ๒๔๘๕ - ๒๔๘๐
๗. รองอำมาตย์โท ขุนอาจเอื้อราช (เลื่อม วงศ์ท่าไผ่) พ.ศ. ๒๔๘๐ - ๒๔๘๒

๘. นายนารด มนต์เสวี	วิ.ศ. ๒๔๘๒ - ๒๔๘๖
๙. นายสีขร สัชรภูมิภูมานุรักษ์	วิ.ศ. ๒๔๘๖ - ๒๔๙๐
๑๐. นายปิ่น มีสุข	วิ.ศ. ๒๔๙๑ - ๒๔๙๑
๑๑. นายสุพัฒน์ วงษ์วัฒนะ	วิ.ศ. ๒๔๙๑ - ๒๔๙๒
๑๒. นายอำนาจ วัฒนสุข	วิ.ศ. ๒๔๙๒ - ๒๔๙๖
๑๓. นายประเสริฐ ชินะจิตร	วิ.ศ. ๒๔๙๖ - ๒๕๐๓
๑๔. นายจอม แสงพันธ์	วิ.ศ. ๒๕๐๓ - ๒๕๐๕
๑๕. นายเวศ สุริโย	วิ.ศ. ๒๕๐๕ - ๒๕๐๙
๑๖. นายกรี รอดกำดี	วิ.ศ. ๒๕๐๙ - ๒๕๑๒
๑๗. นายสืบ รอดประเสริฐ	วิ.ศ. ๒๕๑๒ - ๒๕๑๖
๑๘. ร้อยตรีไมตรี ไนยะกุล	วิ.ศ. ๒๕๑๖ - ๒๕๑๘
๑๙. นายประจวบ วุฒิเจริญ	วิ.ศ. ๒๕๑๘ - ๒๕๑๙
๒๐. นายเชษฐาญ ชัยสุวรรณ	วิ.ศ. ๒๕๑๙ - ๒๕๒๑
๒๑. ร้อยตรีสมจิตต์ จุลางษัย	วิ.ศ. ๒๕๒๑ - ๒๕๒๒
๒๒. ร้อยเอกประเสริฐ เรียมศรี	วิ.ศ. ๒๕๒๒ - ๒๕๒๕
๒๓. นายวัชร เสาโกมท	วิ.ศ. ๒๕๒๕ - ๒๕๒๖
๒๔. นายประสงค์ศักดิ์ บุญเดช	วิ.ศ. ๒๕๒๖ - ปัจจุบัน

อำเภออำนาจเจริญแบ่งการปกครองออกเป็น ๑๓ ตำบล ๒๒๕ หมู่บ้าน

จำนวนประชากรอำเภออำนาจเจริญ สำรวจเมื่อวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๒๗

ชาย ๖๘,๗๒๑ คน

หญิง ๖๙,๙๐๖ คน

รวม ๑๓๘,๖๒๗ คน

อาชีพของประชาชน ทำนาเป็นส่วนใหญ่ รองลงมาทำไร่ ทำสวน เลี้ยงสัตว์
เลี้ยงไหม และทอผ้า

หน่วยราชการต่าง ๆ ที่ตั้งอยู่ในเขตอำเภออำนาจเจริญ

ก. ราชการส่วนกลาง

๑. โรงพยาบาล	๒. หน่วยอนุรักษ์ดิน
๓. แขวงทางหลวง	๔. หน่วยป้องกันและรักษาป่า
๕. ศูนย์แพร่พันธุ์สัตว์	๖. ตำรวจทางหลวง
๗. นิคมอำนาจเจริญ	๘. กองร้อย ๘ ทชด.เขต ๓
๘. หน่วยมาเลเรีย	๑๐. นพค. ๔๒ กรป.กลาง
๑๑. ชลประทาน	๑๒. สำนักงานการประถมศึกษา

ข. ราชการส่วนภูมิภาค

๑. ทำการปกครองอำเภอ	๒. พัฒนาชุมชน
๓. สถานีตำรวจภูธร	๔. เกษตรอำเภอ
๕. สรรพากรอำเภอ	๖. สำนักงานที่ดิน
๗. สาธารณสุขอำเภอ	๘. ปศุสัตว์อำเภอ
๘. ศึกษาธิการอำเภอ	๑๐. ป่าไม้อำเภอ
๑๑. ทำการสถิติอำเภอ	๑๒. สหกรณ์อำเภอ
๑๓. สรรพสามิตอำเภอ	๑๔. สนง. รพช.

ค. ราชการส่วนท้องถิ่น

๑. ส่วนอำเภออำนาจเจริญ	๒. สำนักงานสุขาภิบาลบึง
๓. สำนักงานสุขาภิบาลน้ำปลัก	๔. สำนักงานสุขาภิบาลอำนาจ

ง. รัฐวิสาหกิจ

๑. ชุมสายโทรศัพท์	๒. การประปา
๓. ไปรษณีย์ โทรเลข	๔. ธนาคารออมสิน

ธนาคาร

๑. ธนาคารออมสิน
๒. ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์
๓. ธนาคารไทยพาณิชย์
๔. ธนาคารกรุงเทพ จำกัด
๕. ธนาคารกสิกรไทย

ปูชนียสถานและโบราณวัตถุ

๑. พระบรมมหาราชวัง (พระใหญ่)
๒. พระตะไกร

สถานที่ท่องเที่ยวและพักผ่อนหย่อนใจ

๑. อ่างเก็บน้ำห้วยทราย	ตำบลบึง
๒. วัดถ้ำแสงเพชร	ตำบลสร้างนกทา
๓. วัดถ้ำเคี่ยม	ตำบลบึง

ความเป็นมาในการจัดตั้งศาลจังหวัดอำนาจเจริญ

รวบรวมโดย นายสมดี มณีภาค

รองเจ้าศาลจังหวัดอุบลราชธานี

การจัดตั้งศาลขึ้นใหม่ แม้จะมีความสำคัญในการที่รัฐจะต้องกระทำเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชนในชนบทที่ห่างไกลเพียงใดก็ตาม แต่ก็กระทำได้ยาก เนื่องจากงบประมาณไม่เพียงพอ ก่อนที่จะจัดตั้งขึ้นได้หลายฝ่ายจะต้องพิจารณาหาเหตุผลมาอ้างเพื่อจะได้จัดลำดับความสำคัญ แล้วจึงจัดงบประมาณมาทำการก่อสร้าง ศาลจังหวัดอำนาจเจริญก็เช่นเดียวกัน เท่าที่จำได้ในสมัยที่ ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช เป็นนายกรัฐมนตรี และนายใหญ่ สวัสดิภาพ เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๘ นายสุทัศน์ เงินหมื่น ซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดอุบลราชธานีในขณะนั้น ได้เสนอพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลจังหวัดอำนาจเจริญขึ้น แต่การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวยังไม่เสร็จ ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช ได้ยุบสภาเพื่อให้เลือกตั้งทั่วไปใหม่ พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลจังหวัดอำนาจเจริญจึงตกไป รัฐบาลต่อมาก็มีความดำริที่จะจัดตั้งศาลจังหวัดขึ้นในเขตจังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งนายศิริ อติโพธิ ปลัดกระทรวงยุติธรรมในสมัยนั้น ได้มีหนังสือลงวันที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๑๘ ขอให้นายเจริญ น้อยพันธ์ อธิบดีผู้พิพากษภาค ๓ ในขณะนั้น ดำรงคดีว่าสมควรจะจัดตั้งศาลขึ้น ณ ที่ใดบ้าง นายเจริญ น้อยพันธ์ ได้ให้นายชุม สุกแสงเปล่ง ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดอุบลราชธานีในขณะนั้น ดำรง และทำความเข้าใจว่าสมควรจะจัดตั้งศาลจังหวัดขึ้น ณ ที่ใด นายชุม สุกแสงเปล่ง ได้สอบถามไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดอุบลราชธานี อัยการจังหวัดอุบลราชธานี ผู้กำกับการดำรงภูธรจังหวัดอุบลราชธานี แล้วสรุปรายงานไปยังอธิบดีผู้พิพากษภาค ๓ เมื่อวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๒๐ ว่าสมควรจัดตั้งศาลจังหวัดอำนาจเจริญขึ้นที่อำเภออำนาจเจริญเป็นลำดับที่ ๑ และจัดตั้งศาลจังหวัดขึ้นอีกแห่งที่อำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบล

ราชธานี หลังจากนั้นหลายปีก็ไม่มีอะไรกลับมา จนต่อมาเมื่อวันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๒๔ นายศิริ อติไพบี ปลัดกระทรวงยุติธรรมในขณะนั้น ได้มีหนังสือแจ้งให้ นายประยูร มูลศาสตร์ ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดอุบลราชธานีในขณะนั้นว่า บังคับประมาณ ๒๕๒๕ กระทรวงยุติธรรมได้รับงบประมาณค่าก่อสร้างอาคารที่ทำการ ศาลจังหวัดอำนาจเจริญ ขนาด ๖ บัลลังก์ และบ้านพัก ขอให้จัดหาที่ดินราชพัสดุ ใช้สำหรับก่อสร้าง ซึ่งขณะนั้น พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ เป็นนายกรัฐมนตรี และ นายมารุต บุณนาท เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ต่อมาเมื่อวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๒๔ นายประยูร มูลศาสตร์ ได้มีหนังสือถึงนายบุญช่วย ศรีสารคาม ผู้ว่าราชการจังหวัดอุบลราชธานีในขณะนั้น เพื่อขอให้ที่ดินราชพัสดุที่อำเภออำนาจเจริญ ที่ดินวันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๒๕ นายมนู วิทยานนท์ ราชทัณฑ์จังหวัดอุบลราชธานีทำการแทนผู้ว่าราชการจังหวัดอุบลราชธานี แจ้งให้นายประยูร มูลศาสตร์ ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดอุบลราชธานีว่าที่ดินราชพัสดุ แปลงหมายเลขทะเบียนที่ ๓๔๖๒๓ ถนนชยางกูร ตำบลบึง อำเภอม่วงสามสิบ เนื้อที่ ๘๔ ไร่เศษ ซึ่ง สงวนไว้เพื่อสร้างศูนย์ราชการจังหวัดในโอกาสต่อไป กำลังให้โยธาธิการจังหวัดสำรวจออกแบบวางผังสำหรับที่ทำการศาลจังหวัดอำนาจเจริญ และบ้านพักได้บรรจุไว้ในแผนแล้วหลังจากนั้นได้มีการติดต่อระหว่างศาลกับจังหวัดอุบลราชธานีเรื่อยมา โดย จังหวัดอุบลราชธานียินดีให้ที่ดินราชพัสดุที่กันไว้เป็นศูนย์ราชการในการก่อสร้าง แต่ ยังไม่ได้ตัดสินใจว่าจะก่อสร้าง ณ ที่ดินจุดใด และจะได้ที่ดินจำนวนเท่าใดในการก่อสร้าง

ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๒๕ นายนิวัฒน์ แก้วเกิดเคน ได้ย้ายมาดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดอุบลราชธานีแทนนายประยูร มูลศาสตร์ ซึ่งได้ย้ายไปดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาหัวหน้าศาลแขวงพระนครใต้ จึงได้ตรวจดูเรื่องราวต่อไป และในวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๒๕ นายนิวัฒน์ แก้วเกิดเคน และนายประชิด ศรีศักดิ์ ผู้พิพากษาอาวุโสในศาลจังหวัดอุบลราชธานีในขณะนั้นและผู้พิพากษา

หัวหน้าศาลจังหวัดมุกดาหารในขณะนั้น ได้ไปตรวจดูสภาพที่ดินราชพัสดุ ซึ่งจังหวัด
 จะจัดเป็นศูนย์ราชการหลังจากตรวจแล้ว แจ้งให้กระทรวงยุติธรรมส่งเจ้าหน้าที่กับ
 ข้าราชการกรมโยธาธิการไปร่วมตรวจดูเพื่อจะได้ตัดสินใจครั้งสุดท้ายว่า จะทำการก่อสร้าง
 อาคารศาลและบ้านพัก ณ จุดใด ต่อมาในเดือน กรกฎาคม ๒๕๒๕ กระทรวง
 ยุติธรรมได้ส่งนายวิชัย ชื่นชมพูนุท ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลประจำกระทรวง ซึ่งเป็น
 ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดเลยในขณะนั้น นายมนตรี ศรีเยี่ยมสะอาด ผู้พิพากษา
 ประจำกระทรวง นายकुณเดม ธรรมาภรณ์พิลาศ วิศวกรโยธา ๑ กรมโยธาธิการ
 นายวัยโรจน์ ชัยมพร สถาปนิก ๖ กรมโยธาธิการ ออกไปร่วมตรวจกับนายนิวัฒน์
 แก้วเกิดเคน ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดอุบลราชธานี และนายอภิรัชต์ ทวีศรี
 โยธาธิการจังหวัดอุบลราชธานี ในขณะนั้นมี นายวัชร เสาโกมุท นายอำเภออำนาจ
 เจริญ กับผู้ที่เกี่ยวข้องกับที่ดินได้นำที่ดินให้ดูด้วย หลังจากร่วมกันตรวจโดยละเอียด
 แล้ว จึงได้ตัดสินใจเลือกที่ดินก่อสร้างศาลและบ้านพักดังที่เห็นประจักษ์อยู่ในขณะนั้น การวาง
 ผังในการก่อสร้างต้องการที่จะให้เป็นสถานที่อันสง่างามเรียบร้อยขึ้นไป จึงต้องใช้
 สถานที่กว้างขวางซึ่งการวางผังดังกล่าว นายอภิรัชต์ ทวีศรี โยธาธิการจังหวัดอุบล
 ราชธานี ในขณะนั้น ร่วมกับวิศวกรโยธาและสถาปนิกของกรมโยธาธิการ โดยวาง
 ตามความต้องการของผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดอุบลราชธานีในขณะนั้น ต่อมาได้
 มีการประมูลและเปิดซองประกวดราคา ณ กระทรวงยุติธรรม เมื่อวันที่ ๒๖ สิงหาคม
 ๒๕๒๕ ผลการประมูลได้ ห้างหุ้นส่วนจำกัดสงวนไชยก่อสร้าง โดยนายสงวน
 ไชยชุมศักดิ์ หุ้นส่วนผู้จัดการเป็นผู้ประมูลได้ในวงเงิน ๓๕ ล้านบาท ต่อมาวันที่
 ๒ กันยายน ๒๕๒๕ พ.ร.บ. จัดตั้งศาลจังหวัดอำนาจเจริญ จังหวัดอุบลราชธานี
 พ.ศ. ๒๕๒๕ มีผลบังคับจึงได้ทำสัญญาก่อสร้างเมื่อวันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๒๕
 กำหนดจะสร้างเสร็จในวันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๒๖ เริ่มก่อสร้างจริงๆ วันที่ ๑๐
 พฤศจิกายน ๒๕๒๕ ได้ประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์ในวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๖
 เวลา ๘.๕๕ นาฬิกา โดยผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดอุบลราชธานี ในขณะนั้น

เป็นผู้ให้ฤกษ์ นายเชษ จันสุตะ เป็นผู้คำนวณฤกษ์ ในวันประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์ มีนายมารุต บุนนาค รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ในขณะนั้นเป็นประธานและมีนายไพจิตร วิเศษโกสิน ซึ่งเป็นอธิบดีผู้พิพากษาศาล ๓ ในขณะนั้นเป็นผู้กล่าวรายงาน นายโสภณ รัตนกร ปลัดกระทรวงยุติธรรมได้ไปร่วมในวันดังกล่าวด้วย ก่อนก่อสร้างศาล และบ้านพักมีหน่วยงานอันตั้งอยู่ในที่ดินราชพัสดุหลายหน่วย ได้แก่ ทำการไฟฟ้าอำเภออำนาจเจริญ ศูนย์แพร่พันธุ์สัตว์ และหน่วยป้องกันรักษาป่า การก่อสร้างศาลและบ้านพัก นายนิวัฒน์ แก้วเกิดเคน ได้ให้ดำเนินการควบคู่กันไปกับการเจรจาให้หน่วยงานต่าง ๆ รื้อถอนสิ่งปลูกสร้างออกไป ซึ่งทุกฝ่ายก็ให้ความร่วมมือด้วยดี ทำให้การก่อสร้างศาลและบ้านพักเสร็จก่อนกำหนด ซึ่งทั้งหมด ๒๐ งวด โดยมีคณะกรรมการตรวจการจ้าง คือ

นายไพจิตร วิเศษโกสิน	อธิบดีผู้พิพากษาศาล ๓	เป็นประธานกรรมการ
นายเปลื้อง วัฒนาร	อธิบดีผู้พิพากษาศาล ๓	„
นายนิวัฒน์ แก้วเกิดเคน	ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดอุบลราชธานี	เป็นกรรมการ
นายวิชัย ชื่นชมพูนุท	ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลประจำกระทรวง	เป็นกรรมการ
นายประชิด ศรศักดิ์	ผู้พิพากษาอาวุโสศาลจังหวัดอุบลราชธานี	เป็นกรรมการ
นายมนตรี ศรีเอี่ยมสะอาด	ผู้พิพากษาประจำกระทรวง	เป็นกรรมการ
นายวัยโรจน์ ชัยมิตร	สถาปนิก ๖ กองแบบแผนกรมโยธาธิการ	เป็นกรรมการ
นายकुโณดม ธรรมาภรณ์พิลาศ	วิศวกรโยธา ๑ กองแบบแผนกรมโยธาธิการ	„

นายรณ คงพินิจ เป็นนายช่างจากกรมโยธาธิการ ทำหน้าที่ควบคุมการก่อสร้างของฝ่ายผู้ว่าจ้าง คือกระทรวงยุติธรรม นายภูษงค์ ตั้งตุลยางกูร และนายสละ ทองวิบูลย์ เป็นผู้ควบคุมการก่อสร้างของฝ่ายผู้รับจ้าง คือ หน่วยงานส่วนจำกัด สงวนไชยก่อสร้าง

เมื่อการก่อสร้างศาลและบ้านพักเสร็จก่อนกำหนด จึงได้ประกอบพิธีเปิดอาคารที่ทำการศาลจังหวัดอำนาจเจริญ ในวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๒๑ โดยเชิญ นายพิภพ อะสีตรัตน์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมเป็นประธานในพิธี

ศาลจังหวัดอำนาจเจริญ สร้างในที่ดินราชพัสดุเนื้อที่ประมาณ ๒๓ ไร่ ๒ งาน ๖๑ ตารางวา และบ้านพักข้าราชการตุลาการและธุรการสร้างในที่ดินราชพัสดุเนื้อที่ประมาณ ๒๕ ไร่ ๓ งาน ๖๐ ตารางวา รวมทั้งศาลและบ้านพัก เนื้อที่ประมาณ ๔๘ ไร่ ๒ งาน ๒๑ วา

ศาลจังหวัดอำนาจเจริญ เป็นตึกสองชั้นหลังคาทรงไทย ขนาด ๘ บัลลังก์ มีมุข ตรงกลางยื่นออกไปทางด้านหลังชั้นบนเป็นห้องทำงานของผู้พิพากษาหัวหน้าศาลและห้องผู้พิพากษา ด้านข้างซ้ายขวาเป็นบัลลังก์ ข้างละ ๓ บัลลังก์ ทางด้านขวาติดกับบัลลังก์เป็นห้องสมุดและห้องประชุมทางด้านซ้าย ติดกับบัลลังก์ เป็นห้องรับแขกของผู้พิพากษา ตรงกลางถัดจากห้องผู้พิพากษาเป็นห้องโถงซึ่งจัดไว้เป็นที่ตั้งของศูนย์ โทรศัพท์ และที่ทำงานของเจ้าหน้าที่หน้าบัลลังก์ ชั้นล่างของมุขเป็นห้องเก็บสำนวน ห้องขัง ชายและหญิงและห้องพัสดุ ชั้นล่างตรงกลางเป็นห้องโถงใช้เป็นที่ทำงานของเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ ชั้นล่างซ้ายเป็นห้องคุมประพฤติผู้ใหญ่ สำนักงานบังคับคดีกับบัลลังก์อีก ๒ บัลลังก์ ด้านขวาเป็นห้องทำงานของเจ้าหน้าที่ธุรการ ศาล และห้องจำศาล ห้องพักทนายความ ห้องพักอัยการและห้องพัสดุ ทางด้านริมสุดของศาลทั้งสองข้างเป็นห้องน้ำและห้องส้วม

ศาลจังหวัดอำนาจเจริญเป็นศาลที่ทันสมัย ห้องผู้พิพากษาหัวหน้าศาล และห้องผู้พิพากษาปุรหม และเป็นห้องปรับอากาศ นอกจากนั้นบัลลังก์ทุกบัลลังก์ ห้องสมุด ห้องประชุม ห้องรับแขก และห้องจำศาลเป็นห้องปรับอากาศทั้งสิ้น ในตัวอาคารศาลมีโทรศัพท์ ใช้ทุกห้อง แม้บัลลังก์ก็จัดโทรศัพท์ไว้ จำนวน ๔ บัลลังก์ รวม ๔ เครื่อง โทรศัพท์ที่ใช้ชนิดที่ทันสมัยสามารถเก็บความจำไว้ได้ทุกเครื่อง ๆ ละ

๑๐ หมายเลข ถ้าเก็บความจำส่วนรวมได้ ๕๐ หมายเลข เบื่อรวมกันแล้วทุกเครื่อง เก็บความจำได้ ๑๐๐ หมายเลข การโทรศัพท์ที่ออกจะขกหูหรือไม่ขกหูก็ได้ โดยเพียงแต่รอการตอบรับผ่านลำโพงเข้ามาจึงขกหูโทรศัพท์ขึ้น หูตือนสายโทรศัพท์ให้ หมายเลขอื่นพูดก็ได้ สามารถสนทนากายในได้ ๓ เครื่องในเวลาเดียวกัน นอกจากนี้ยังมีประสิทธิภาพด้านอื่น ๆ อีก นับว่าเป็นศาลแห่งแรกที่ใช้โทรศัพท์ระบบนี้

บริเวณศาล นอกจากตัวอาคารศาลแล้ว ยังประกอบไปด้วย
โรงจอดรถยนต์ ซึ่งสามารถนำรถไปจอดได้ไม่น้อยกว่า ๑๐ คัน
ร้านอาหาร ได้มาตรฐาน และเป็นที่อยู่อาศัยได้ด้วย
สนามเทนนิส เป็นสนามมาตรฐาน ใช้หลอดไฟชนิดที่ประหยัดไฟฟ้า

แต่ความสว่างเป็นเยี่ยม มีสองคอร์ต พร้อมกับสนามน็อกบอร์ด ๑ แห่ง ล้อมรอบด้วยตาข่ายอย่างดี กว้างประมาณ ๔๔×๑๖ เมตร

บ่อหมก เป็นบ่อหมกมาตรฐาน มีห้องนอน ห้องน้ำ ห้องส้วมด้วย

ถัดจากบริเวณศาลเป็นบ้านพักข้าราชการ ประกอบด้วยบ้านพักผู้พิพากษาหัวหน้าศาล ๑ หลัง บ้านพักผู้พิพากษา ๖ หลัง บ้านพักข้าราชการระดับ ๕,๖ จำนวน ๒ หลัง บ้านพักระดับ ๓,๔ จำนวน ๖ หลัง บ้านพักระดับ ๑,๒ จำนวน ๓ หลัง ๒๔ หน่วย ทั้งบริเวณบ้านพัก และบริเวณศาลมีรั้วคอนกรีตล้อมรอบ ในเนื้อที่ประมาณ ๕๐ ไร่

ศาลจังหวัดอำนาจเจริญ มีอาณาเขตรอบคลุมถึง ๑ อำเภอ ๑ กิ่งอำเภอ คือ อำเภออำนาจเจริญ อำเภอเสนางคนิคม อำเภอเขมราฐ อำเภอชานุมาน อำเภอภูพาน อำเภอพนม อำเภอหัวตะพาน และกิ่งอำเภอโพธิ์ไทร ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลคนแรก และผู้พิพากษาของศาลดังกล่าวคือ

นางอรพินท์	เศรษฐมนิต	เป็นผู้พิพากษาหัวหน้าศาล
นายเฉลิมชัย	ศรีเลิศชัยพานิช	เป็นผู้พิพากษา
นายอำนาจ	ทองชมภู	เป็นผู้พิพากษา

คำแนะนำ

การติดต่อราชการศาล ว่าด้วยการไปศาลและปฏิบัติคนในศาล

นายนิวัฒน์ แก้วเกิดเคน

ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดอุบลราชธานี

ท่านผู้พิทักษ์หรือความจำเป็นที่จะต้องไปศาล ไม่ว่าในฐานะที่เป็นคู่ความ เป็นพยาน ไปประกันตัวผู้ต้องหาหรือจำเลย ไปฟังการพิจารณาคดี หรือไปทรมานผู้ต้องขังซึ่งศาลเบิกตัวมาพิจารณาคดีก็ตาม โปรดปฏิบัติตามดังต่อไปนี้

๑. ถ้าต้องไปตามหมายของศาล ก่อนไปควรตรวจดูหมายให้แน่ชัดว่าเป็นหมายของศาลไหน เรื่องอะไร เมื่อใด เพื่อจะเตรียมตัวได้ถูกต้อง เช่น อาจเป็นหมายเรียกให้ไปเป็นพยาน ให้ส่งเอกสารหรือหมายนัดให้ส่งตัวจำเลย ฯลฯ และขอให้กำหนดหมายนั้นไปด้วยเพื่อความสะดวกในการติดต่อสอบถามเมื่อไปถึงศาลแล้ว

หากมีเหตุขัดข้องไม่อาจไปศาลหรือปฏิบัติตามหมายนั้นได้ ขอให้แจ้งให้ศาลทราบล่วงหน้าเสียแต่เนิ่น ๆ ว่ามีเหตุขัดข้องอย่างไร เช่น เพราะเจ็บป่วยหรือติดราชการสำคัญ หากมีใบรับรองของแพทย์ว่าป่วยหรือมีหนังสือรับรองของผู้บังคับบัญชาว่าติดราชการสำคัญแนบไปด้วย ก็จะเป็นการดี

การไม่ไปศาลหรือไม่ปฏิบัติตามหมายศาล โดยไม่แจ้งเหตุขัดข้องให้ทราบ อาจเกิดผลเสีย เช่น ศาลอาจออกหมายจับหรือส่งถอนการประกันตัวจำเลย หรือส่งปรับนายประกันได้

๒. ถ้าจะไปประกันผู้ต้องหาหรือจำเลย จะต้องเตรียมหลักทรัพย์หรือเงินสด หนังสือสำคัญแสดงสิทธิในที่ดิน เช่น โฉนดที่ดิน น.ส. ๓ หรือ สก. ๑ ไปด้วย ถ้าที่ดินตั้งอยู่คนละจังหวัดกับศาล ควรนำหนังสือรับรองของเจ้าพนักงานที่ดินหรือนายอำเภอท้องที่ไปแสดงว่าที่ดินดังกล่าวมีราคาปานกลางไร้อะไรละเท่าใด ถ้าจะไปรับเงินหรือโฉนดหรือหลักทรัพย์คืนขอให้นำไปรับไปด้วย และอย่าลืมนำบัตรประจำตัวประชาชนหรือบัตรประจำตัวข้าราชการไปด้วยเช่นกัน

๓. ห้ามนำอาวุธทุกชนิดเข้าไปในบริเวณศาล ถ้าท่านมีอาวุธขึ้นติดตัวไป จะต้องเก็บหรือฝากไว้ที่นอกเสียก่อนที่จะเข้าไปในศาล มิฉะนั้นจะเป็นการละเมิดอำนาจศาล

๔. เมื่อไปถึงศาลแล้ว หากมีข้อสงสัยในเรื่องใด ขอให้สอบถามเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องหรือเจ้าศาล เช่นไปเป็นพยานศาลก็ควรสอบถามว่าคดีเรื่องนั้นศาลจะพิจารณาที่ห้องพิจารณาไหน และควรแจ้งให้เจ้าหน้าที่ประจำห้องพิจารณานั้นและคู่ความที่อ้างท่านมาเป็นพยานทราบที่ท่านมาศาลแล้ว

เมื่ออยู่บริเวณศาล ท่านจะต้องประพฤติตนเรียบร้อย ไม่ส่งเสียงดังหรือทะเลาะวิวาทกัน ไม่เปิดบังตาชะโงกดูห้องพิจารณาห้องนั้นห้องนี้ ถ้าจะเข้าไปฟังการพิจารณาคดีก็ให้เข้าไปเลย อย่าทำลับ ๆ ล่อ ๆ หรือเข้า ๆ ออก ๆ เป็นที่รำคาญแก่ผู้อื่นและรบกวนการพิจารณาคดี

๕. โดยปกติการพิจารณาคดีของศาลจะทำโดยเปิดเผย ประชาชนทั่วไปมีสิทธิเข้าไปฟังการพิจารณาได้ แม้จะมีไต่ถามของคู่ความหรือไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับคดีนั้น ทางศาลได้จัดที่นั่งสำหรับประชาชนเข้ามาฟังการพิจารณาไว้ทุกห้อง

ผู้ที่เข้าฟังการพิจารณาของศาลต้องให้ความเคารพต่อศาล โดยแต่งตัวให้สุภาพเรียบร้อย ไม่สวมรองเท้าแตะ ไม่สูบบุหรี่หรือทำเสียงดัง ไม่สูบบุหรี่หรืออ่านหนังสือพิมพ์ และไม่ถ่ายภาพโดยไม่ได้รับอนุญาตจากศาล เมื่อศาลออกนั่งพิจารณา ผู้ที่อยู่ในห้องพิจารณาควรลุกขึ้นยืนเป็นการแสดงความเคารพ ถ้าศาลอ่านคำพิพากษา คู่ความจะต้องยืนฟังคำพิพากษา ส่วนบุคคลอื่น ๆ ไม่ต้องยืน

๖. ผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ไม่ได้ประกันตัว เมื่อวันนัดพิจารณา ศาลจะเบิกตัวจากเรือนจำมาควบคุมไว้ที่ศาล ญาติหรือเพื่อนมักจะถือโอกาสเข้ามาพบปะเยี่ยมเยียน

ซึ่งตามระเบียบแล้วจะเข้าเยี่ยมชมไม่ได้ต้องไปเยี่ยมชมที่เรือนจำ แต่เจ้าหน้าที่อาจผ่อนผันให้พูดคุยถามกันได้จากนอกห้องขังในระยะห่าง ๆ และให้ฝากสิ่งของเช่นอาหารหรือบุหรี่ได้ โดยให้เจ้าหน้าที่เรือนจำตรวจสอบเสียก่อน อาหารควรใส่ภาชนะที่ตรวจได้ง่าย และควรเขียนชื่อและนามสกุลของผู้รับไว้ด้วย เพื่อความสะดวกของเจ้าหน้าที่ในการส่งมอบ ถ้าจะฝากเงินเจ้าหน้าที่เรือนจำจะออกใบรับเงินให้ และจะจ่ายให้เป็นคูปองแทนเงิน

สิ่งของต่อไปนี้^{๕๘}เป็นของต้องห้าม จะส่งให้แก่ผู้ต้องขังไม่ได้ คือ

- (๑) ไม้ กล้วยา หรือยาเสพติด หรือของมีค่าอย่างอื่น
- (๒) สุราหรือน้ำเมาซึ่งดื่มแล้วเมาอย่างสุรา
- (๓) เครื่องอุปกรณ์สำหรับการพนัน
- (๔) เครื่องอุปกรณ์ในการหลบหนี
- (๕) อาวุธต่าง ๆ
- (๖) ของเน่าเสียหรือของมีพิษต่อร่างกาย
- (๗) วัตถุระเบิดหรือน้ำมันเชื้อเพลิง
- (๘) สัตว์มีชีวิต

๑. หากท่านไม่ได้รับความสะดวกประการใด โปรดแจ้งจำสาค รองจำสาค ฝ่ายประชาสัมพันธ์ผู้พิพากษาหัวหน้าศาล หรืออธิบดีผู้พิพากษาศาลนั้น ๆ อย่าเสียเงินทองให้แก่ผู้ใดที่แอบอ้างว่าจะช่วยให้ได้รับความสะดวก

๘. ผู้ได้รับหมายเรียกเป็นพยาน ผู้ต้องหาและจำเลยในคดีอาญา และผู้ประสงค์จะขอประกันตัวผู้ต้องหาและจำเลยต่อศาล โปรดอ่านคำแนะนำเกี่ยวกับเรื่องนั้นโดยเฉพาะด้วย คำแนะนำดังกล่าวอาจขอได้จากเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์หรือจำสาค

คำแนะนำ

ผู้ต้องหาและจำเลยในคดีอาญา

ผู้ต้องหาและจำเลยคือใคร

ผู้ต้องหา คือ บุคคลที่ถูกกล่าวหาว่าได้กระทำความผิด แต่ยังไม่ได้ถูกฟ้องร้องต่อศาล และอาจจะถูกจับนำตัวมาควบคุมไว้ เพื่อทำการสอบสวน
จำเลย คือ บุคคลซึ่งถูกฟ้องยังศาลแล้ว โดยข้อหาว่าได้กระทำความผิด

ผู้ต้องหาจะถูกควบคุมตัวนานเท่าใด

เมื่อบุคคลใดถูกจับเป็นผู้ต้องหา เจ้าพนักงานมีอำนาจควบคุมผู้ต้องหาขึ้นได้ไม่เกิน ๑ วัน สำหรับความผิดที่ขึ้นศาลอาญาหรือศาลจังหวัด ไม่เกิน ๑๒ ชั่วโมง สำหรับความผิดที่ขึ้นศาลแขวง (ความผิดที่มีโทษจำคุกไม่เกิน ๓ ปี หรือปรับไม่เกิน ๖๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ) และไม่เกิน ๒๔ ชั่วโมง สำหรับความผิดที่ขึ้นศาลคดีเด็กและเยาวชน ทั้งนี้ นับแต่เวลาที่ผู้ต้องหาถูกนำตัวมาถึงที่ทำการของเจ้าพนักงาน

สำหรับความผิดลหุโทษ (ความผิดที่มีโทษจำคุกไม่เกิน ๑ เดือน หรือปรับไม่เกิน ๕,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ) เจ้าพนักงานจะควบคุมตัวไว้ได้เพียงเท่าเวลาที่จะถามคำให้การ ช้อและที่อยู่เท่านั้น จากนั้นต้องปล่อยตัวไป

ผู้ต้องหาที่ถูกควบคุมตัวในชั้นสอบสวนมีสิทธิดังนี้

๑. ให้การต่อพนักงานสอบสวนเมื่อถูกสอบสวน หรือปฏิเสธไม่ยอมให้การ หรือขอไปให้การในชั้นศาล คำให้การต่อพนักงานสอบสวนนี้อาจใช้เป็นพยานหลักฐานกับผู้ต้องหา ในการพิจารณาคดีของศาลได้
๒. ขอพบทนายเพื่อปรึกษาคดีที่ถูกกล่าวหา
๓. ขอประกันตัวต่อพนักงานสอบสวน

การผิดห้องและฝากขังในศาลแขวง

๑. ความผิดชั้นศาลแขวงนั้น พนักงานอัยการจะต้องฟ้องผู้ต้องหาต่อศาลแขวงภายใน ๓๒ ชั่วโมง แต่ถ้าไม่อาจฟ้องผู้ต้องหาภายในเวลาดังกล่าวได้ พนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการต้องนำตัวผู้ต้องหามาศาล และยื่นคำร้องขอฝากขังและผิดห้องต่อศาล ศาลอนุญาตได้ไม่เกิน ๕ คราว คราวละไม่เกิน ๖ วัน

๒. ถ้าผู้ต้องหาได้ประกันตัวชั้นสอบสวน ไม่ต้องนำตัวผู้ต้องหามาศาล เพียงแต่ยื่นคำร้องขอผิดห้องอย่างเดียว

การฝากขังในศาลอาญาหรือศาลจังหวัด

๑. ถ้าผู้ต้องหาถูกควบคุมตัวอยู่ และพนักงานสอบสวนไม่อาจสอบสวนให้เสร็จสิ้นภายใน ๓ วัน พนักงานสอบสวนต้องส่งตัวผู้ต้องหามาศาล และพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการอาจยื่นคำร้องต่อศาลขอให้ขังผู้ต้องหาไว้ ซึ่งเรียกกันทั่วไปว่าฝากขัง

ในกรณีความผิดที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงไม่เกิน ๖ เดือน หรือปรับไม่เกิน ๕๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ศาลสั่งขังได้ครั้งเดียว มีกำหนดไม่เกิน ๗ วัน แต่ถ้าอัตราโทษเกินกว่าศาลสั่งขังได้หลายครั้งติด ๆ กัน และครั้งหนึ่งไม่เกิน ๑๒ วัน รวมทั้งหมดไม่เกิน ๔๘ วัน เว้นแต่ความผิดที่มีอัตราโทษจำคุกตั้งแต่ ๑๐ ปี ขึ้นไป ศาลสั่งขังได้รวมทั้งหมดไม่เกิน ๘๔ วัน

๒. ถ้าผู้ต้องหาได้ประกันตัวชั้นสอบสวน ผู้ต้องหาไม่จำเป็นต้องมาศาลจนกว่าพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการจะขอฝากขัง หรือนำตัวผู้ต้องหานั้นมาฟ้องต่อศาล

๓. สำหรับศาลจังหวัด ที่นำวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวงมาใช้บังคับ พนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการจะต้องขอผิดห้อง และฝากขังผู้ต้องหานั้น ต่อศาลจังหวัดเช่นเดียวกับที่ปฏิบัติในศาลแขวง

การผัดฟ้องในศาลคดีเด็กและเยาวชน

เมื่อเจ้าหน้าที่จับกุมเด็กหรือเยาวชนที่มีอายุไม่เกิน ๑๘ ปี ซึ่งต้องหาว่าได้กระทำความผิด ซึ่งความผิดนั้นอยู่ในอำนาจของศาลคดีเด็กและเยาวชน พนักงานสอบสวนจะต้องสอบถามปากคำเด็กหรือเยาวชนให้เสร็จภายใน ๒๔ ชั่วโมง นับแต่เวลาที่เด็กหรือเยาวชนมาตั้งสถานที่ทำการของพนักงานสอบสวน แล้วส่งเด็กหรือเยาวชนนั้นไปยังพนักงานอัยการ เพื่อฟ้องต่อศาลให้ทันภายในกำหนด ๓๐ วัน นับแต่วันจับกุม หากฟ้องไม่ทัน พนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการต้องยื่นคำร้องขอผัดฟ้อง ศาลจะอนุญาตได้ไม่เกิน ๔ ครั้ง คราวละไม่เกิน ๕ วัน เว้นแต่จะมีอัตราโทษอย่างต่ำให้จำคุกตั้งแต่ ๕ ปีขึ้นไป หรือโทษสถานหนักกว่านั้น ศาลจะอนุญาตให้ผัดฟ้องกี่คราวก็ได้

เมื่อมีการฝากขังหรือผัดฟ้อง ผู้ต้องหาห้ามสทหรดังนี้

๑. แลลงคัดค้านคำร้องของพนักงานสอบสวน หรือพนักงานอัยการที่ขอฝากขังหรือผัดฟ้อง

๒. ยื่นคำร้องขอประกันตัวต่อศาล หากศาลอนุญาตให้ขังตามที่พนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการขอ

ในกรณีที่ได้รับอนุญาตให้ประกันตัวจากศาล ผู้ต้องหาต้องมาศาลทุกครั้ง พนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการยื่นคำร้องขอฝากขังต่อ และผู้ประกันอาจยื่นคำร้องขอประกันตัวต่อ โดยให้ถือหลักทรมัยและสัญญาเดิม

การสู้คดีในศาล

๑. กรณีพนักงานอัยการเป็นโจทก์ พนักงานอัยการต้องนำตัวผู้ต้องหา มาศาลและศาลจะตั้งประทับฟ้องได้เลยทีเดียว โดยไม่ต้องทำการไต่สวนมูลฟ้อง

๒. กรณีราษฎรเป็นโจทก์ ศาลจะต้องทำการไต่สวนมูลฟ้องก่อน โดยศาลจะส่งสำเนาคำฟ้องกับแจ้งวันนัดไต่สวนให้จำเลยทราบ จำเลยจะมาหรือไม่มาทั้งการไต่สวนและจะตั้งทนายให้ซักค้านพยานโจทก์ด้วยหรือไม่ก็ได้

ในวันได้สวนมูลห้อง ถ้าจำเลยจะรอฟังคำสั่งศาล จำเลยควรเตรียมหลัก
ทรัพย์สินมาเพื่อขอประกันตัวด้วย เพราะหากศาลมีคำสั่งว่าคดีมีมูลให้ประทับห้องโจทก์
ไว้พิจารณา ศาลอาจจับตัวจำเลยไว้ระหว่างพิจารณาได้ ทางปฏิบัติศาลอาจไม่รับตัว
จำเลยไว้ทันที แต่จะให้โอกาสจำเลยเตรียมตัวสู้คดี โดยจะนัดวันให้จำเลยยื่นคำ
ให้การแก้คดีอีกครั้งหนึ่ง ในวันนัดแก้คดีจึงจะรับตัวจำเลยไว้ซึ่งในระหว่างพิจารณา
เว้นแต่จำเลยจะมีประกันตัวไป

เมื่อศาลประทับฟ้องแล้วหากจำเลยจะสู้คดีควรปฏิบัติดังนี้

๑. ยื่นคำร้องขอประกันตัวต่อศาล ทั้งนี้ไม่ว่าจำเลยจะได้รับอนุญาตให้
ประกันตัวในชั้นสอบสวน หรือชั้นฝากขังหรือไม่ก็ตาม
๒. ยื่นคำให้การต่อศาลหากจำเลยประสงค์จะให้การ
๓. หาทนายเพื่อช่วยเหลือตนในการดำเนินคดีต่อไป

การหาทนาย

โดยปกติ จำเลยจะต้องหาทนายเองและเสียค่าใช้จ่ายของตนเอง เว้นแต่ใน
คดีที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงตั้งแต่ ๑๐ ปีขึ้นไป หรือคดีที่จำเลยเป็นเด็กอายุไม่เกิน
๑๗ ปี ถ้าจำเลยไม่มีทนายและต้องการทนาย ศาลจะตั้งทนายให้โดยจำเลยไม่ต้อง
เสียค่าจ้างให้ทนาย

การให้การต่อศาล

เมื่อศาลประทับฟ้องแล้ว ก่อนที่ศาลจะพิจารณาคดีต่อไป ศาลจะอ่านและ
อธิบายฟ้องให้จำเลยฟังและถามว่าได้กระทำความผิดจริงหรือไม่ จำเลยจะให้การหรือไม่ให้
การก็ได้ ถ้าจำเลยประสงค์จะให้การควรปฏิบัติดังนี้

๑. ถ้าจำเลยกระทำความผิดจริง ควรให้การรับสารภาพต่อศาล เพราะการรับ
สารภาพเป็นเหตุบรรเทาโทษอย่างหนึ่ง ซึ่งโดยปกติศาลจะปรานีลดโทษให้ อันเป็น
ผลดีแก่จำเลยที่จะได้รับโทษในสถานเบา

๒. ถ้าจำเลยมิได้กระทำผิดหรือประสงค์จะต่อสู้คดี ควรให้การปฏิเสธความผิด ส่วนการให้การในรายละเอียดอย่างไรจึงจะเป็นผลดีแก่จำเลย ควรปรึกษาทนาย

๓. มีคดีบางประเภทกฎหมายยกเว้นโทษให้ บางกรณีกฎหมายถือว่าไม่เป็นความผิด บางกรณีกฎหมายถือว่าเป็นความผิดแต่ไม่ต้องรับโทษ บางกรณีกฎหมายให้อำนาจศาลที่จะลงโทษน้อยกว่าโทษที่บัญญัติไว้ในกฎหมาย หรือบางกรณีกฎหมายลดมาตราส่วนโทษให้ เช่นการกระทำเพื่อป้องกันสิทธิ การกระทำด้วยความจำเป็น การกระทำโดยบันดาลโทสะ การกระทำในขณะที่ไม่รู้ผิดชอบ สามเษกกระทำต่อภริยา หรือภริยากระทำต่อสามเษก บุพการีกระทำต่อผู้สืบสันดาน หรือผู้สืบสันดานกระทำต่อบุพการี หรือพี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกันกระทำต่อกัน หรือในคดีที่เด็กอายุไม่เกิน ๑๗ ปี เป็นผู้กระทำความผิด ดังนั้นจำเลยจะให้การอย่างไร เพื่อให้ได้ประโยชน์ตามเงื่อนไขของกฎหมาย ควรจะปรึกษาทนาย

การขอให้ศาลรอกการลงโทษหรือรอกการกำหนดโทษ

๑. ในคดีความผิดซึ่งศาลจะลงโทษจำคุกไม่เกินสองปี ถ้าปรากฏว่าจำเลยไม่เคยได้รับโทษจำคุกมาก่อน หรือได้รับโทษจำคุกมาก่อนแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษเมื่อศาลได้คำนึงถึงอายุ ประวัติความประพฤติ สติปัญญา การศึกษาอบรม สุขภาพ ภาวะแห่งจิต นิสัย อาชีพ และสิ่งแวดล้อมของผู้นั้น หรือสภาพความผิด หรือเหตุอันอันควรปรานีแล้ว ศาลอาจจะรอกการลงโทษ หรือรอกการกำหนดโทษจำคุกก็ได้ อันเป็นผลดีแก่จำเลยที่จะไม่ต้องรับโทษจำคุก

๒. จำเลยที่ประสงค์จะขอให้ศาลรอกการลงโทษหรือรอกการกำหนดโทษ ควรเตรียมหลักฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับอายุ ประวัติ ความประพฤติ ฯลฯ ดังกล่าวในข้อ ๑ ที่มียุมาให้พร้อม และยื่นต่อศาลเพื่อประกอบการใช้ดุลพินิจของศาล เช่น เรื่องอายุของจำเลยก็ควรมีสัญชีบัตร หรือสำเนาทะเบียนบ้าน หรือบัตรประจำตัวประชาชนมาแสดง ถ้าเป็นนักเรียนก็ควรมีใบรับรองจากโรงเรียน ถ้าเป็นข้าราชการ พนักงาน

ถูกจ้าง ก็ควรมีคำรับรองจากผู้บังคับบัญชาหรือนายจ้าง หรือถ้าหากเป็นกรณีที่มีการ
ชดใช้ค่าเสียหาย จำเลยก็ควรนำผู้เสียหายมาแถลงต่อศาลด้วย หากนำมาไม่ได้จริงๆ
ก็ควรมีบันทึกข้อตกลงเรื่องค่าเสียหาย ซึ่งพนักงานสอบสวนทำไว้ หรือให้พนักงาน
อัยการโจทก์รับรองว่าเป็นจริง

การพิจารณาคดีอาญาในศาลต้องทำต่อหน้าจำเลย

การพิจารณาและการสืบพยานในคดีอาญานั้น ศาลจะต้องกระทำต่อหน้า
จำเลย จำเลยจึงต้องมาศาลทุกนัดที่มีการพิจารณาคดีเรื่องของตนทุกห้อง เว้นแต่

๑. ในคดีมีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงไม่เกิน ๓ ปี หรือปรับไม่เกิน ๕,๐๐๐
บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ เมื่อจำเลยมีทนายและจำเลยได้รับอนุญาตจากศาลที่จะไม่มา
ฟังการพิจารณาและการสืบพยาน

๒. ในคดีที่มีจำเลยหลายคน ถ้าศาลพอใจตามคำแถลงของโจทก์ว่าการ
พิจารณาและการสืบพยานตามที่โจทก์ขอให้กระทำ ไม่เกี่ยวแก่จำเลยคนใด ศาลจะ
พิจารณาและสืบพยานลับหลังจำเลยคนนั้นก็ได้

๓. ในกรณีที่มีการส่งประเด็นไปสืบพยานที่ศาลอื่น หรือการเดินเผชิญสืบ-
นอกศาล จำเลยจะไปฟังการพิจารณาหรือไม่ก็ได้

หน้าที่นำสืบ

ในคดีอาญากฎหมายสันนิษฐานว่าจำเลยเป็นผู้บริสุทธิ์ จนกว่าจะพิสูจน์ได้
ว่าเป็นผู้กระทำผิด ดังนั้นโจทก์จึงมีหน้าที่นำสืบก่อนว่าจำเลยเป็นผู้กระทำผิด แล้ว
จำเลยจึงจะนำสืบแก้ข้อกล่าวหาของโจทก์

ค่าธรรมเนียม

ในการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีอาญาในศาล จำเลยไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียม
อย่างใด ๆ ทั้งสิ้น นอกจากคำรับรองสำเนาเอกสาร

การอ่านคำพิพากษาหรือคำสั่ง

โดยปกติศาลต้องอ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งให้จำเลยฟัง จำเลยจึงต้องมาฟังตามวันเวลาที่ศาลนัด ถ้าจำเลยไม่มาฟังและศาลมีเหตุสงสัยว่าจำเลยจงใจหลบหนีหรือจงใจไม่มา ศาลจะออกหมายจับจำเลย ถ้ายังไม่ได้ตัวจำเลยมาภายในหนึ่งเดือนนับแต่วันออกหมายจับ ศาลอาจอ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นลับหลังจำเลยได้ โดยถือว่าจำเลยได้ฟังคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นแล้ว

การอุทธรณ์หรือฎีกา

๑. เมื่อศาลชั้นต้นหรือศาลอุทธรณ์พิจารณาลงโทษจำเลยแล้ว ถ้าเป็นคดีที่ไม่ต้องห้ามอุทธรณ์หรือต้องห้ามฎีกา โจทก์จำเลยมีสิทธิอุทธรณ์หรือฎีกาไปยังศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกา โดยยื่นอุทธรณ์หรือฎีกาต่อศาลชั้นต้น กรณีอุทธรณ์ต้องยื่นภายในกำหนด ๑๕ วัน กรณีฎีกาต้องยื่นภายในกำหนด ๑ เดือน นับแต่วันอ่านหรือถือว่าได้อ่านคำพิพากษาให้จำเลยฟัง

คดีใดจะอุทธรณ์หรือฎีกาได้หรือไม่ ควรปรึกษานาย

๒. กรณีที่จำเลยถูกจำคุกอยู่ในเรือนจำ จำเลยอาจยื่นอุทธรณ์หรือฎีกาต่อทนายในกำหนดอายุอุทธรณ์หรือฎีกา เพื่อให้ทนายส่งไปยังศาล

๓. กรณีที่โจทก์อุทธรณ์หรือฎีกา หากศาลส่งสำเนาอุทธรณ์หรือสำเนาฎีกาให้จำเลยไม่ได้ ไม่ว่าจะเป็นเพราะหาตัวจำเลยไม่พบ หรือจำเลยหลบหนี หรือจำเลยจงใจไม่รับสำเนาอุทธรณ์หรือสำเนาฎีกาก็ตาม ศาลชั้นต้นจะส่งสำนวนไปให้ศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกาพิจารณาพิพากษาต่อไป

๔. จำเลยจะให้ทนายจำเลยยื่นอุทธรณ์หรือฎีกาต่อศาลแทนตนก็ได้ แต่ถ้าจำเลยและทนายต่างยื่นอุทธรณ์หรือฎีกาด้วยกัน ศาลจะเรียกจำเลยมาสอบถามให้เลือกเอาอุทธรณ์หรือฎีกาฉบับหนึ่งฉบับใดเพียงฉบับเดียว

๕. เมื่อศาลชั้นต้นหรือศาลอุทธรณ์พิพากษาลงโทษจำคุกจำเลย หากเป็นคดีที่ไม่ต้องห้ามอุทธรณ์หรือฎีกา และจำเลยประสงค์จะขอให้ศาลปล่อยตัวชั่วคราวในระหว่างอุทธรณ์ฎีกา จำเลยต้องยื่นคำร้องขอประกันตัวพร้อมกับคำฟ้องอุทธรณ์หรือฎีกา โดยยื่นต่อศาลชั้นต้น แต่ถ้าหากจำเลยทำคำฟ้องอุทธรณ์หรือฎีกายังไม่เสร็จ จำเลยต้องทำคำร้องว่าจะอุทธรณ์หรือฎีกา คัดค้านคำพิพากษาพร้อมกับยื่นคำร้องขอประกันตัวต่อศาลชั้นต้น ศาลชั้นต้นอาจจะส่งเรื่องประกันนั้นเอง หรือส่งไปให้ศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกาส่งเมื่อศาลชั้นต้นได้รับอุทธรณ์หรือฎีกาของจำเลยแล้ว

เมื่อคดีถึงที่สุดจำเลยมีสิทธิอย่างไร

เมื่อคดีถึงที่สุดจำเลยได้รับโทษอย่างใด จำเลยมีสิทธิที่จะทูลเกล้าฯ ถวายเรื่องราวต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ขอรับพระราชทานอภัยโทษ โดยจำเลยหรือผู้ทรมประโยชน์เกี่ยวของต้องยื่นเรื่องราวต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ถ้าหากจำเลยต้องจำคุกอยู่ในเรือนจำ จะยื่นต่อผู้ศัดหรือผู้บัญชาการเรือนจำก็ได้ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นผู้ถวายความเห็น หรือคำแนะนำต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

จำเลยต้องโทษประหารชีวิต จะทูลเกล้าถวายเรื่องราวได้เพียงครั้งเดียวภายในกำหนด ๖๐ วัน นับแต่วันฟังคำพิพากษา

ส่วนโทษอย่างอื่นจะยื่นทูลเกล้าฯ เมื่อไรก็ได้ แต่ถ้าถูกยกหนหนึ่งแล้วจะยื่นใหม่อีกไม่ได้จนกว่าจะพ้น ๒ ปี นับแต่วันถูกยกครั้งแรกก่อน

โทษทางอาญา

๑. โทษทางอาญามีอยู่ ๕ สถาน คือ ประหารชีวิต จำคุก กักขัง ปรับ และริบทรัพย์สิน

๒. โทษประหารชีวิต จำเลยจะถูกประหารชีวิตเมื่อพ้น ๖๐ วัน นับแต่วันฟังคำพิพากษาอันถึงที่สุด เว้นแต่จำเลยจะทูลเกล้าฯ ถวายเรื่องราวขอให้พระราชทานอภัยโทษก็จะได้รับการรอกการประหารชีวิตไว้จนกว่าจะพ้น ๖๐ วัน นับแต่

วันที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยถวายเรื่องราว แต่ถ้าทรงยกเรื่องราวขึ้นเสียก็
จะดำเนินการประหารชีวิตได้เลย

๓. จำเลยที่ต้องโทษจำคุกจะถูกขังไว้ในเรือนจำ การคำนวณระยะเวลา
จำคุกจะนับวันเริ่มจำคุกรวมเข้าด้วย และนับเป็นหนึ่งวันเต็มโดยไม่คำนึงถึงจำนวน
ชั่วโมง

ถ้าระยะเวลาจำคุกกำหนดเป็นเดือน ถ้านับสามสิบวันเป็นหนึ่งเดือน ถ้า
กำหนดเป็นปีก็คำนวณตามปฏิทิน

๔. โทษกักขัง จำเลยจะถูกกักขังไว้ในสถานที่กักขังซึ่งกำหนดแต่มิใช่
เรือนจำโดยปกติจะนำไปกักขังที่สถานตำรวจ หรือถ้าเจ้าพนักงานตำรวจเห็นสมควร
ก็อาจจะส่งตัวไปขังไว้ ณ สถานกักขังกลาง จังหวัดปทุมธานี ก็ได้

๕. โทษปรับ ถ้าจำเลยไม่ชำระค่าปรับภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ศาล
พิพากษา จะถูกยึดทรัพย์สินใช้ค่าปรับหรือจะถูกกักขังแทนค่าปรับ

หากจำเลยไม่ชำระค่าปรับในวันทั้งคำพิพากษา ศาลอาจสั่งให้กักขังแทนค่า
ปรับทันที โดยถือว่าเป็นการกักขังแทนค่าปรับไปพลางก่อน เว้นแต่จำเลยจะขอประ
กันตัว เพื่อหาเงินมาชำระค่าปรับ

การกักขังแทนค่าปรับอัตรา ๒๐ บาทต่อหนึ่งวัน และนับวันแรกเป็นหนึ่ง
วันเต็ม โดยไม่ต้องคำนึงถึงจำนวนชั่วโมง ในกรณีที่จำเลยชำระค่าปรับ ศาลจะคิด
หักวันที่จำเลยถูกคุมขังมาก่อนออกจากจำนวนเงินค่าปรับ ไม่ว่าจำเลยจะถูกคุมขังที่
สถานตำรวจหรือที่เรือนจำ

การกักขังแทนค่าปรับนั้น ไม่ว่าค่าปรับจะมากเพียงใดห้ามศาลสั่งกักขังเกิน
๑ ปี เว้นแต่ค่าปรับตั้งแต่ ๑๐,๐๐๐ บาทขึ้นไป ศาลจะสั่งกักขังเกินกว่า ๑ ปี แต่ไม่
เกิน ๒ ปีก็ได้

โทษริบทรัพย์สิน เป็นโทษซึ่งกระทำแก่ทรัพย์สินที่ถูกยึดไว้เป็นของกลาง

ในกรณีศาลส่งทรัพย์สิน หากเป็นทรัพย์สินซึ่งบุคคลได้ใช้หรือมิได้ใช้
เพื่อใช้ในการกระทำความผิด หรือเป็นทรัพย์สินซึ่งบุคคลได้มาโดยได้กระทำความผิด
และทรัพย์สินเหล่านั้นเป็นทรัพย์สินของผู้อื่น ซึ่งมีใครเห็นเป็นใจช่วยในการกระทำ
ความผิด เจ้าของทรัพย์สินที่แท้จริงอาจยื่นคำร้องขอคืนศาลได้ การยื่นคำร้องขอ
ทรัพย์สินคืนโดยปกติได้ภายในกำหนด ๑ ปี นับแต่วันคำพิพากษาถึงที่สุด เว้น
แต่กรณีที่มีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นพิเศษ

ในกรณีที่เป็นทรัพย์สินซึ่งกฎหมายบัญญัติไว้ว่า ผู้ใดทำหรือมิได้เป็นความ
ผิดเช่น บินเถื่อน ฝิ่นหรือเฮโรอีน ไม่ว่าทรัพย์สินนั้นจะเป็นของผู้ใด ศาลจะส่งรับ
ทั้งสิน และเจ้าของที่แท้จริงไม่อาจร้องขอคืนได้

การประกันผู้ต้องหาหรือจำเลยต่อศาล

ขอประกันตัวได้เมื่อใด

การขอลปล่อยชั่วคราวหรือที่เรียกว่า “ขอประกัน” ตัวผู้ต้องหาหรือจำเลย
ในคดีอาญาต่อศาลทำได้ ๒ ระยะคือ

๑. ชั้นฝากขังระหว่างสอบสวน

เมื่อผู้ต้องหาถูกจับในความผิดฐานใดฐานหนึ่ง พนักงานสอบสวนเมื่ออำนาจ
ควบคุมตัวผู้ต้องหาไว้เพียงชั่วระยะเวลาหนึ่ง (ไม่เกิน ๓ วัน สำหรับคดีชั้นศาล
อาญาและศาลจังหวัด ไม่เกิน ๓๒ ชั่วโมง สำหรับคดีชั้นศาลแขวง) หลังจากนั้น
หากการสอบสวนยังไม่เสร็จ และจำเป็นต้องควบคุมผู้ต้องหาต่อไป พนักงานสอบสวน
หรือพนักงานอัยการ จะต้องร้องขอต่อศาลให้ศาลส่งขังผู้ต้องหาในระหว่างสอบสวน
ต่อไปอีก ซึ่งเรียกกันว่า “ฝากขัง”

เมื่อพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการนำผู้ต้องหาไปฝากขัง ต่อศาลใด ผู้ต้องหาที่มีสิทธิขอให้ศาลปล่อยตัวชั่วคราวสำหรับระยะเวลาที่ศาลให้ฝากขังได้ ซึ่งเรียกกันทั่วไปว่าขอประกันตัว การฝากขังในศาลแขวงมีกำหนดเวลาช่วงละ ๖ วัน การฝากขังในศาลอาญาหรือศาลจังหวัด ถ้าเป็นความผิดที่มีอัตราโทษจำคุกไม่เกิน ๖ เดือน หรือปรับไม่เกิน ๕๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ มีกำหนดช่วงเวลาเดียวไม่เกิน ๑ วัน แต่ถ้าอัตราโทษเกินกว่านั้น จะมีกำหนดเวลาช่วงละไม่เกิน ๑๒ วัน หากพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการขอฝากขังต่อ ผู้ต้องหาที่ขอประกันตัวต่อไปได้อีก

๒. ขั้นตอนพิจารณาของศาล

เมื่อศาลรับคำฟ้องของโจทก์และรับตัวจำเลยไว้พิจารณาคดีแล้ว จำเลยจะอยู่ในอำนาจของศาลตลอดไปจนกว่าจะเสร็จคดี แต่จำเลยมีสิทธิขอประกันต่อศาลที่พิจารณาคดีนั้น ถ้าเป็นการพิจารณาคดีชั้นอุทธรณ์หรือฎีกา จะยื่นต่อศาลชั้นต้นที่พิจารณาคดีนั้น หรือยื่นต่อศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกาก็ได้

ใครมีสิทธิขอประกัน

๑. ผู้ต้องหาหรือจำเลยมีสิทธิขอประกันตัวเอง โดยวางหลักทรัพย์
๒. ผู่อื่นซึ่งเรียกกันว่า “นายประกัน” อาจยื่นคำร้องขอประกันตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยได้ โดยวางหลักทรัพย์เช่นเดียวกัน

เสียค่าใช้จ่ายอะไรบ้าง

การขอประกันไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายใด ๆ ทั้งสิ้น แบบพิมพ์ขอได้จากเจ้าหน้าที่ของศาล

ผู้ประกันสามารถกรอกข้อความได้ด้วยตัวเอง ไม่จำเป็นต้องจ้างผู้ใดเขียน ถ้าสงสัยให้สอบถามเจ้าหน้าที่ฝ่ายประชาสัมพันธ์

หลักฐานที่ต้องใช้ในการขอประกัน

๑. หลักทรัพย์ที่ใช้ประกัน

การประกันตัวโดยปกติจะต้องมีหลักทรัพย์มาเป็นหลักประกัน ซึ่งอาจจะ เป็นเงินสด พันธบัตรของรัฐบาล สลากออมสิน เชื้อของธนาคาร หรือหนังสือสำคัญ แสดงสิทธิในที่ดิน เช่น โฉนดที่ดิน น.ส. ๓ หรือ ส.ก. ๑ ถ้าที่ดินตั้งอยู่นอกเขต ศาล ควรมีหนังสือรับรองของเจ้าพนักงานที่ดิน หรือนายอำเภอท้องที่ไปแสดงด้วย ว่าที่ดินดังกล่าวมีราคาปานกลางไรละเท่าใด เมื่ออนุญาตให้ประกัน ศาลจะยึดทรัพย์ไว้ และออกใบรับให้ชัดเจนไว้เป็นหลักฐานเพื่อขอหลักทรัพย์คืนในภายหลัง

๒ บัตรแสดงตัวบุคคล

ควรมำบัตรแสดงตัวบุคคลที่ทางราชการออกให้ เช่นบัตรประจำตัวประชาชน บัตรข้าราชการ บัตรพนักงานรัฐวิสาหกิจ บัตรทหารผ่านศึก ใบอนุญาตขับขี่ไปด้วย ศาลจะไม่ยึดหลักฐานนี้ไว้ เพียงแต่ประสงค์จะตรวจสอบมิให้มีการแอบอ้าง ซึ่งอาจ ทำให้เกิดการเสียหายแก่ทางราชการเท่านั้น

ศาลจะให้ประกันเสมอไปหรือไม่

๑. คดีอาญาซึ่งมีอัตราโทษไม่สูง หรือไม่ร้ายแรง เช่นลักทรัพย์ ทำร้ายร่างกาย ถ้าศาลเชื่อว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่หลบหนี การปล่อยชั่วคราวจะไม่เกิดความเสียหายแก่การดำเนินคดี และผู้ประกันมีหลักทรัพย์ที่เชื่อถือได้ ศาลจะอนุญาตให้ประกันในวันนั้นโดยมีราคาประกันตามสมควรแก่ข้อหา

๒. คดีที่มีอัตราโทษอย่างสูงเกิน ๑๐ ปี เช่น ปล้นทรัพย์หรือฆ่าผู้อื่น กฎหมายบัญญัติว่าศาลจะต้องสอบถามพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือโจทก์ ก่อนว่าจะคัดค้านหรือไม่ถ้าไม่อาจถามได้โดยมีเหตุอันสมควร ศาลจะงดการถามเสียก็ได้

อย่าหลงเชื่อผู้แอบอ้างว่าจะช่วยเหลือด้วยประการใด ๆ ทั้งสิ้น ศาล
จะใช้ดุลพินิจสั่งโดยอาศัยหลักเกณฑ์ตามที่กฎหมายกำหนดไว้

สัญญาประกันใช้ได้เพียงใด

๑. ชั้นฝากขังระหว่างสอบสวน สัญญาประกันใช้ได้เท่าระยะเวลาการฝาก
ขังแต่ละครั้ง กล่าวคือในศาลแขวงมีกำหนดเวลา ๖ วัน เมื่อครบ ๖ วัน หากผู้ร้อง
ขอประกันตัวผู้ต้องหาต่อไปก็เพียงแต่ยื่นคำร้องต่อศาลว่า ประสงค์จะประกันผู้ต้องหา
ต่อไปโดยให้ถ้อยหลักฐานและสัญญาประกันเดิมทุกครั้งไป ซึ่งในศาลแขวงจะมีการ
ฝากขังได้อย่างมากไม่เกิน ๕ ครั้ง ส่วนในศาลจังหวัดและศาลอาญาก็มีวิธีการปฏิบัติ
เช่นเดียวกัน เพียงแต่ระยะเวลาการฝากขังนานกว่าในศาลแขวง คือ ฝากขังได้ไม่เกิน
ครั้งละ ๑๒ วัน และอย่างมากที่สุดไม่เกิน ๘๔ วัน

๒. ชั้นพิจารณาของศาล สัญญาประกันใช้ได้ตลอดไป จนกว่าศาลนั้น
จะพิพากษาคดี มีการขอลอนประกัน หรือศาลสั่งเพิกถอนสัญญาประกัน

นายประกันต้องปฏิบัติอย่างไร

๑. ให้ชื่อและที่อยู่แน่แท้จริงต่อศาล

นายประกันต้องให้ชื่อและที่อยู่แน่แท้จริงต่อศาล ที่อยู่ต้องเป็นที่อยู่ในปัจจุบัน
และสามารถติดต่อได้ทันที หากมีการย้ายที่อยู่ต้องแจ้งให้ศาลทราบโดยเร็ว

๒. เชื้อนสัญญาประกันและเซ็นทราบกำหนดส่งตัวผู้ต้องหาหรือจำเลย
เมื่อศาลอนุญาตให้ประกันตัว นายประกันต้องเซ็นสัญญาประกันไว้เป็น
หลักฐาน และต้องเซ็นทราบกำหนดวันเวลาส่งตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยมายังศาลด้วย

๓. ส่งตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยต่อศาล

ในชั้นฝากขัง นายประกันต้องนำตัวผู้ต้องหา หรือจำเลยที่ตนประกันไปมา
ถึงศาลในวันทีครบกำหนดการฝากขังแต่ละครั้ง

ในชั้นพิจารณาคดีของศาล เมื่อศาลนัดให้จำเลยไปศาลในวันใด ไม่ว่าจะเป็นการนัดสืบพยาน นัดฟังคำพิพากษา นัดไปสอบถาม หรือนัดเพื่อการอื่นใด นายประกันต้องนำจำเลยไปส่งศาลทุกครั้ง

หากนายประกันผิดนัดไม่สามารถนำผู้ต้องหาหรือจำเลยมาศาล ตามที่กล่าวข้างต้น ศาลอาจถอนประกันและปรับนายประกันตามสัญญาทันที ฉะนั้นนายประกันจึงต้องคอยติดตามอยู่เสมอว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยอยู่ที่ใดในระหว่างการประกันตัว

เมื่อศาลสั่งปรับนายประกัน

ในกรณีที่ศาลสั่งปรับนายประกันตามสัญญาประกัน นายประกันต้องนำเงินค่าปรับมาชำระต่อศาลภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนด ถ้านายประกันไม่นำเงินค่าปรับมาชำระให้ครบถ้วนภายในเวลาที่ศาลกำหนด ศาลอาจสั่งให้ยึดทรัพย์สินที่นำมาเป็นหลักประกันขายทอดตลาดเพื่อนำเงินมาชำระค่าปรับต่อไป และถ้าได้เงินไม่พอชำระค่าปรับ ศาลอาจยึดทรัพย์สินอื่นของนายประกันมาขายทอดตลาดเพื่อชำระค่าปรับจนครบ

นายประกันที่ศาลสั่งปรับตามสัญญาประกัน มีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งศาลได้ภายในเวลา ๑๕ วัน หรืออาจนำตัวจำเลยมาส่งศาลและขอลดค่าปรับต่อศาล

การขอถอนประกัน

นายประกันอาจขอถอนประกันได้เสมอพร้อมกับนำตัวผู้ต้องหา หรือจำเลยมาส่งศาล เมื่อศาลอนุญาตแล้วความรับผิดชอบตามสัญญาประกันก็เป็นอันสิ้นสุด

การคืนหลักประกัน

เมื่อคดีถึงที่สุด หรือศาลอนุญาตให้ถอนประกัน หรือสัญญาประกันสิ้นสุดลงโดยเหตุอื่น เช่น ศาลเพิกถอนสัญญาประกัน ศาลพิพากษาจำคุกจำเลย จำเลยตาย นายประกันตาย หรือศาลสั่งปรับนายประกันเพราะผิดสัญญาแล้ว ข้อมขอรับหลักประกันคืนจากศาลได้โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายใดๆ ทั้งสิ้น

ผู้ได้รับหมายเรียกเป็นพยาน

๑. ตรวจหมายเสียก่อน

เมื่อได้รับหมายเรียกให้เป็นพยาน ต้องตรวจดูในหมายเรียกว่า ศาลที่ออกหมายเรียกเป็นศาลอะไร อยู่ที่ไหน เพราะในกรุงเทพมหานครและบางจังหวัดมีหลายศาล จะได้ไม่ต้องเสียเวลา หรือไปผิดศาล

ต้องตรวจดูในหมายเรียกว่า ให้พยานไปเบิกความในวัน เดือน ปีอะไร เวลาอะไร ปกติศาลจะนัดเวลา ๙.๓๐ นาฬิกา หรือ ๑๓.๓๐ นาฬิกา พยานในคดีอาญาที่เป็นแพทย์ ปกติศาลจะนัดเวลา ๑๓.๓๐ นาฬิกา

๒. ไปศาลตามเวลานัด

พยานที่ได้รับหมายแล้ว มีความจำเป็นไม่อาจไปศาลได้ ต้องรีบแจ้งให้ศาลทราบเสียก่อนวันนัด การขัดขืนไม่ไปศาลอาจถูกศาลออกหมายจับ นอกจากนั้นยังเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญ้อีกด้วย

พยานควรไปถึงศาลให้ตรงตามเวลานัด เพราะถ้าถึงเวลานัดแล้วพยานยังไม่พร้อม ศาลอาจเลื่อนการสืบพยานไป และพยานอาจต้องไปศาลใหม่อีก ทำให้เสียเวลาเพิ่มขึ้น

๓. หาห้องพิจารณาและรอการเบิกความ

เมื่อไปถึงศาลแล้ว ควรนำหมายเรียกไปสอบถามเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ หรือตรวจดูจากประกาศของศาลว่าคดีจะต้องเบิกความเป็นพยานนั้น ศาลจะออกพิจารณาที่ห้องพิจารณา เลขที่เท่าไร แล้วควรไปรอที่ห้องพิจารณานั้น เพื่อความสะดวกฝ่ายทนายพยานหรือเจ้าหน้าที่ศาลจะได้ทราบว่าพยานมาแล้ว

พยานคนใดจะเบิกความก่อนหลังสุดแล้วแต่ศาลหรือคู่ความฝ่ายที่อ้าง ผู้ทำ
ยังไม่ถึงคราวจะเบิกความต้องรอนอกห้องพิจารณาหรือห้องพักพยาน

๔. การปฏิญาณหรือสาบานตน

เมื่อถึงคราวที่พยานเบิกความ เจ้าหน้าที่ศาลจะเป็นผู้เรียก ก่อนเบิกความ
พยานจะต้องปฏิญาณหรือสาบานตามลัทธิศาสนาของตน เว้นแต่

- (๑) บุคคลที่มีอายุต่ำกว่า ๑๕ ปี หรือหย่อนความรู้สึกผิดชอบ
- (๒) ภิกษุสามเณรในพุทธศาสนา
- (๓) บุคคลที่คู่ความตกลงกันว่าไม่ต้องปฏิญาณหรือสาบาน

สำหรับพระภิกษุสามเณรนั้นจะไม่ไปศาลและไม่เบิกความเลยก็ได้ พยานที่
ขัดขันคำสั่งศาลให้ปฏิญาณหรือสาบานหรือไม่เบิกความ มีความผิดตามประมวล
กฎหมายอาญา

๕. การถามพยาน

เมื่อปฏิญาณหรือสาบานตนแล้ว พยานจะต้องตอบคำถามเกี่ยวกับข้อ อายุ
ที่อยู่ และความเกี่ยวพันระหว่างพยานและคู่ความ

ต่อจากนั้นคู่ความหรือทนายความฝ่ายที่อ้างพยานมาศาลจะซักถามเรื่องราว
จากพยาน เมื่อฝ่ายที่อ้างพยานมาถามเสร็จแล้ว คู่ความหรือทนายอีกฝ่ายหนึ่งก็จะถาม
ค้านพยาน เสร็จแล้วฝ่ายที่อ้างพยานมาอาจจะถามต้งพยานอีกครั้งหนึ่ง

กฎหมายห้ามมิให้ถามพยานด้วยคำถามที่ไม่เกี่ยวกับประเด็นแห่งคดี หรือ
คำถามที่อาจทำให้พยานหรือคู่ความอีกฝ่ายหนึ่งหรือบุคคลภายนอกต้องรับโทษทางอาญา
หรือคำถามที่เป็นการหมิ่นประมาทพยาน

๖. การเบิกความ

การเบิกความศาลอาจจะให้พยานเบิกความโดยวิธีเล่าเรื่องตามที่ตน ได้รู้เห็น
หรือได้ยินมา หรืออาจจะให้เบิกความโดยวิธีตอบคำถามของศาลหรือคู่ความ

พยานจะต้องเบิกความเฉพาะเท่าที่ตนได้รู้ได้เห็น หรือได้ยินมาโดยตรงเท่านั้น ข้อความที่พยานทราบมาจากการบอกเล่าของผู้อื่น เป็นคำบอกเล่า รับฟังไม่ได้

พยานจะต้องเบิกความด้วยวาจา ห้ามไม่ให้อ่านข้อความที่จดหรือเขียนมา เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากศาลหรือเป็นพยานผู้เชี่ยวชาญ

๓. พยานเบิกความเสร็จ

เมื่อเบิกความเสร็จแล้ว พยานย่อมหมดหน้าที่ที่จะอยู่ในศาล เว้นแต่จะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น

๔. การสอบพยาน

ในกรณีที่การสอบพยาน เจ้าหน้าที่ศาลอาจจะให้พยานลงข้อรับทราบวันเวลานัดครั้งต่อไป และศาลจะไม่ออกหมายเรียกไปอีก โดยถือว่าพยานได้ทราบวันเวลาได้ของศาลแล้ว

๕. ค่าพาหนะและค่าบ่วยการพยาน

พยานในคดีแพ่งอาจได้รับค่าพาหนะและค่าบ่วยการ ตามที่กฎหมายกำหนดไว้ โดยศาลสั่งให้ฝ่ายที่อ้างพยานเป็นผู้จ่าย

พยานในคดีอาญา สำหรับในกรุงเทพมหานครจะไม่ได้รับค่าพาหนะและค่าบ่วยการ แต่ในต่างจังหวัดพนักงานอัยการจะจ่ายค่าพาหนะและค่าบ่วยการให้แก่พยานของตนตามระเบียบ

๑๐. การเบิกความเท็จ

พยานเบิกความอันเป็นเท็จในการพิจารณาคดีต่อศาล ถ้าความเท็จนั้นเป็นข้อสำคัญในคดีมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๓๓ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๕ ปี หรือปรับไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าเป็นการเบิกความเท็จในการพิจารณาคดีอาญา ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๓ ปี และปรับไม่เกิน ๑๕,๐๐๐ บาท

บุคคลที่ถูกศาลพิพากษาถึงที่สุดให้รับโทษอาญาแล้ว อาจมีคำร้องขอ
ให้รื้อฟื้นคดีขึ้นพิจารณาพิพากษาใหม่ได้ เมื่อปรากฏว่า

๑. พยานบุคคลซึ่งศาลได้อาศัยเป็นหลักในการพิพากษาคดีอันถึงที่สุดนั้นได้
มีคำพิพากษาถึงที่สุดในภายหลังแสดงว่า คำเบิกความของพยานนั้นเป็นเท็จหรือไม่
ถูกต้องตรงกับความจริง

๒. พยานหลักฐานอื่นนอกจากพยานบุคคล (๑) ซึ่งศาลได้อาศัยเป็นหลัก
ในการพิจารณาพิพากษาคดีอันถึงที่สุดนั้น ได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดในภายหลังแสดงว่า
เป็นพยานหลักฐานปลอมหรือเป็นเท็จหรือไม่ถูกต้องตรงกับความจริง หรือ

๓. มีพยานหลักใหม่อันชัดเจนและสำคัญแก่คดีซึ่งได้นำมาสืบในคดีอัน
ถึงที่สุดนั้นจะแสดงว่าบุคคลผู้ต้องรับโทษอาญาโดยคำพิพากษาถึงที่สุดนั้นไม่ได้กระทำ
ความผิด

เหตุดังกล่าวข้างต้นเพียงข้อใดข้อหนึ่งก็มีสิทธิร้องขอให้รื้อฟื้นคดีขึ้นพิจารณา
ใหม่ได้ มีปัญหาว่าผู้ใดบ้างจะมีสิทธิร้องขอให้รื้อฟื้นคดีได้ พิจารณาจากมาตรา ๖
แห่ง พ.ร.บ. การรื้อฟื้นคดีอาญาขึ้นพิจารณาใหม่ พ.ศ. ๒๕๒๖ แล้ว ปรากฏว่าบุคคล
ที่จะมีสิทธิยื่นคำร้องได้มีดังนี้

๑. บุคคลผู้ต้องรับโทษอาญาโดยคำพิพากษาถึงที่สุด

๒. ผู้แทนโดยชอบธรรมหรือผู้อนุบาลในกรณีที่บุคคลต้องรับโทษอาญา โดย
คำพิพากษาถึงที่สุดนั้น เป็นผู้เยาว์หรือคนไร้ความสามารถ

๓. ผู้จัดการหรือผู้แทนอื่นของนิติบุคคลในกรณีที่นิติบุคคลนั้นต้องรับโทษ
อาญาโดยคำพิพากษาถึงที่สุด

๔. บุพการี ผู้สืบสันดาน สามี หรือภริยาของบุคคลผู้ต้องรับโทษอาญา
โดยคำพิพากษาถึงที่สุดถึงแก่ความตายก่อนที่จะมีการยื่นคำร้อง หรือ

๕. พนักงานอัยการในกรณีที่พนักงานอัยการมิได้เป็นโจทก์ ในคดีเดิม

จะยื่นคำร้องใดที่ศาลใด ตามมาตรา ๘ ระบุว่าให้ยื่นที่ศาลชั้นต้นที่ได้พิพากษาคดีนั้น หรือศาลอื่นที่ใดมีเขตอำนาจแทนศาลนั้นเว้นแต่

๑. คดีของศาลอาญาศึกษาหรือศาลประจำหน่วยทหาร ให้ยื่นต่อศาลทหารกรุงเทพ

๒. คดีของศาลตามกฎหมายว่าด้วยธรรมนูญศาลยุติธรรมที่กฎหมายกำหนดให้เป็นศาลทหาร และศาลนั้นไม่เป็นศาลทหารสำหรับคดีนั้นแล้ว ให้ยื่นต่อศาลตามกฎหมายว่าด้วยพระธรรมนูญศาลยุติธรรมที่เคยเป็นศาลทหารนั้น หรือศาลอื่นที่ใดมีเขตอำนาจแทนศาลนั้น

การยื่นคำร้องจะยื่นได้เมื่อใด การยื่นคำร้องให้ยื่นภายในหนึ่งนับแต่วันที่ปรากฏข้อเท็จจริงถึงเหตุที่อาจยื่นคำร้องขอให้ถอนคดีได้ ดังได้กล่าวไว้ตอนก่อน ๆ หรือยื่นภายในสิบนับแต่วันที่คำพิพากษาในคดีเดิมถึงที่สุด แต่เมื่อมีพฤติการณ์พิเศษ ศาลจะรับคำร้องที่ยื่นเมื่อพ้นกำหนดเวลาดังกล่าวข้างต้นนั้นไว้พิจารณาก็ได้

เมื่อศาลพิพากษาลงที่สุด ในภายหลังการถอนคดีแล้วปรากฏว่าบุคคลผู้ต้องรับโทษอาญาโดยคำพิพากษาลงที่สุด ในคดีเดิมนั้นไม่ได้กระทำความผิดแล้ว บุคคลนั้นจะได้รับการชดเชยหรือไม่จากผู้ใด

ในกรณีดังกล่าว บุคคลผู้นั้นจะต้องได้รับการชดเชยซึ่งศาลจะเป็นผู้กำหนดไว้ในคำพิพากษา โดยกระทรวงการคลังเป็นผู้จ่ายค่าชดเชยตามจำนวนที่ระบุไว้ในคำพิพากษานั้น ถ้าผู้เสียหายได้รับการชดเชยถึงแก่ความตายก่อนที่จะได้รับการชดเชยให้กระทรวงการคลังจ่ายค่าชดเชยให้แก่ทายาท

ค่าชดเชยที่ศาลจะสั่งให้กระทรวงการคลังจ่ายดังกล่าวข้างต้น ถือเป็นหลักเกณฑ์อย่างไร

การที่ศาลจะสั่งดังกล่าวจะต้องพิจารณาจากคำขอด้วย โดยจะสั่งให้เพียงเท่าที่ไม่เกินคำขอของผู้ร้อง และตามหลักเกณฑ์ดังนี้

๑. ถ้าต้องรับโทษริบทรัพย์สิน ให้ได้รับทรัพย์สินที่ถูกริบนั้นคืน เว้นแต่ทรัพย์สินนั้นเป็นทรัพย์สินที่กฎหมายบัญญัติว่าให้ริบ ไม่ว่าเป็นของผู้กระทำความผิด และมีผู้ถูกลงโทษตามคำพิพากษาหรือไม่ ถ้าไม่สามารถคืนทรัพย์สินที่ถูกริบนั้นได้ ให้ได้รับชดใช้ราคาของทรัพย์สินที่ถูกริบนั้น โดยตราค่าในขณะศาลพิพากษาคดีที่ผู้ต้องหาขึ้นพิจารณาใหม่ และถ้าทรัพย์สินที่ถูกริบเป็นเงิน ให้ได้รับเงินจำนวนนั้นคืน โดยศาลจะกีดดอกเบยให้ในอัตราร้อยละสิบห้าต่อปีของจำนวนเงินนั้นนับแต่วันริบ จนถึงวันที่ศาลเห็นสมควรกำหนดก็ได้

๒. ถ้าต้องรับโทษปรับ และได้ชำระค่าปรับต่อศาลแล้ว ให้ได้รับเงินค่าปรับคืนโดยศาลจะกีดดอกเบยให้ในอัตราร้อยละสิบห้าต่อปีของจำนวนเงินค่าปรับนับตั้งแต่วันชำระค่าปรับจนถึงวันที่ศาลเห็นสมควรกำหนดก็ได้

๓. ถ้าต้องรับโทษกักขังแทนค่าปรับหรือจำคุก ให้ได้รับค่าทดแทนเป็นเงินโดยคำนวณจากวันที่ถูกกักขังหรือถูกจำคุกในอัตราที่กำหนดไว้ สำหรับการกักขังแทนค่าปรับตามประมวลกฎหมายอาญา

๔. ถ้าต้องรับโทษประหารชีวิต และถูกประหารชีวิตแล้ว ให้กำหนดค่าทดแทนเป็นจำนวนเงินไม่เกินสองแสนบาท

๕. ถ้าถูกใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนแทนการลงโทษอาญา ให้ศาลกำหนดค่าทดแทนให้ตามที่เห็นสมควร

การสั่งให้ได้รับสิทธิคืนตามคำขอที่ระบุไว้ในคำร้องตามมาตรา ๘ ถ้าไม่สามารถคืนสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดเช่นนั้นได้ ให้ศาลกำหนดค่าทดแทนเพื่อสิทธินั้นให้ตามที่เห็นสมควร

ถ้าท่านผู้ใดสนใจเกี่ยวกับการร้องในคดีอาญาขึ้นพิจารณาใหม่ ให้หาอ่านได้จากพระราชบัญญัติการร้องในคดีอาญาขึ้นพิจารณาใหม่ พ.ศ. ๒๕๒๖ ซึ่งมีทั้งหมด ๒๔ มาตรา เข้าใจว่าพระราชบัญญัตินี้คงกล่าวจะมีขายตามท้องตลาดที่ขายหนังสือโดยทั่วไป ถ้าหาไม่ได้ให้สอบถามจากรองเจ้าศาลฝ่ายประชาสัมพันธ์ ได้ทุกศาลในราชอาณาจักรไทย หรือที่เจ้าศาลทุกศาล.

ความเบื่อกว่าและงานของชมรมกระบวนกรยุติธรรมจังหวัดอุบลราชธานี

โดย... นายเอ็นจีเค.

ข้าพเจ้าได้ย้ายมาดำรงตำแหน่งที่ศาลจังหวัดอุบลราชธานี ในวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๒๕ และเห็นว่ามึประชาชนส่วนใหญ่ ไม่เลาะจังหวัดอุบลราชธานี เท่านั้น จังหวัดอื่น ๆ ก็ยังไม่เข้าใจขั้นตอนของกระบวนกรยุติธรรม ซึ่งนำมาใช้ปฏิบัติต่อกันอยู่ใขณะนี้ ประกอบด้วยกระบวนกรยุติธรรม มีนโยบายที่จะเผยแพร่ งานของศาลให้ประชาชนรู้จักมากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ ทั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายสำคัญ ที่จะช่วยเหลือประชาชน ให้ได้รับการบริการจากศาลโดยสะดวก รวดเร็ว ไม่ต้องถูก ขูดรีดจากบุคคลภายนอก ช่วยป้องกันมิให้มีการทุจริต หรือประพฤติมิชอบในศาล และช่วยเผยแพร่งานและกิจการต่าง ๆ ของศาลให้ประชาชนทราบ เพื่อให้ประชาชน เข้าใจศาลให้ถูกต้อง และเพื่อให้ศาลได้รับทราบความต้องการของประชาชน .. ในอัน ที่จะนำมาปรับปรุงกันศาลให้ดียิ่งขึ้น ดังนั้น ข้าพเจ้าจึงได้ปรึกษาหารือกับนายสุทัศน์ เงินหมื่น ทนายความ ซึ่งเป็น ส.ส. อุบลราชธานี ในขณะนี้ และกระบวนกร-ยุติธรรมฝ่ายต่าง ๆ ซึ่งประกอบด้วย อัยการจังหวัดอุบลราชธานี (นายสมณะ บุญสวัสดิ์) ผู้กำกับการตำรวจภูธรจังหวัดอุบลราชธานี (ท.ต.อ. แผลมทอง บุญอุบล) ผู้บัญชาการเรือนจำกลางอุบลราชธานี (นายสุวิธ ชัยเสนห์เมอง) เพื่อหาวิธีคิดที่จะ ทำให้ประชาชนเข้าใจในขั้นตอนของกระบวนกรยุติธรรมอันเป็นการจัดไม่ให้ผู้ชอบ แอบอ้าง หลอกเอาเงินจากผู้มีคดี ว่าตนสามารถช่วยได้ ซึ่งเป็นการกระทำโดยไม่ชอบ ลงให้ได้ แม้ว่าจะใช้เวลานานเพียงใดก็ตาม ดังนั้น จึงได้ตกลงกันตั้งชมรมกระบวนกรยุติธรรม จังหวัดอุบลราชธานี ขึ้น โดยข้าพเจ้าเป็นประธานชมรม และนายสุทัศน์ เงินหมื่น เป็นเลขานุการชมรมฯ พนักงานอัยการจังหวัดอุบลราชธานี ทุกคน ผู้กำกับ

การสำรวจภูมิจังหวัดอุบลราชธานี และรองผู้กำกับการสำรวจภูมิจังหวัดอุบลราชธานี
 ทุกคน ผู้บัญชาการเรือนจำกลางอุบลราชธานี และรองหรือผู้ทำหน้าที่รองผู้บัญชาการ
 เรือนจำกลางอุบลราชธานี และผู้แทนสมาคมทนายความแห่งประเทศไทย และหรือ
 ทนายความ ซึ่งได้รับมอบหมายจากกรรมการบริหารสมาคมทนายความแห่งประเทศไทย
 หรือได้รับมอบหมายจากผู้แทนสมาคมทนายความแห่งประเทศไทย เป็นกรรมการ
 บริหารชมรมกระบวนการยุติธรรมจังหวัดอุบลราชธานี ทุกคน การแต่งตั้งดังกล่าว
 ไม่ได้กระทำเป็นลายลักษณ์อักษร แต่เป็นการแต่งตั้งด้วยวาจาซึ่งก็ดียิ่งกว่า เพราะแต่ละ
 ฝ่ายมีจุดมุ่งหมายอันเดียวกัน คือต้องการที่จะให้ประชาชนทุกหมู่เหล่ามีความรู้
 ความเข้าใจกฎหมาย และงานในหน้าที่ของกระบวนการยุติธรรมแต่ละฝ่าย และเป็น
 การช่วยขจัดไม่ให้ผู้ชอบแอบอ้าง ในการวิ่งเต้นหลอกลวงเอาเงินจากผู้มีความลังเลใจได้
 หลังจากตั้งเป็นชมรมแล้ว ข้าพเจ้าได้นำคณะกรรมการยุติธรรมทุกฝ่ายไป
 บรรยายความรู้ เกี่ยวกับกฎหมายและงานในหน้าที่ของแต่ละฝ่าย ให้กำนัน สารวัตร
 กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน และแพทย์ประจำตำบลในอำเภอต่าง ๆ ใน
 จังหวัดอุบลราชธานี โดยหวังว่าจะให้บุคคลดังกล่าวนำความรู้ที่ได้รับไปบอกกล่าวแก่
 ลูกบ้านของตน และบางครั้งก็มีผู้อำนวยการโรงเรียน ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่
 โรงเรียนสังกัดการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี ไปฟังด้วย การไปบรรยาย
 ดังกล่าวเริ่มครั้งแรกวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๒๕ ณ หอประชุมอำเภอเมืองอุบล-
 ราชธานี เมื่อนับถึงวันที่ได้ไปบรรยายครบทุกอำเภอและกิ่งอำเภอแล้ว ก็รวมทั้งสิ้น
 ๔๕ อำเภอ กับ ๒ กิ่งอำเภอ โดยรวมกันไปบรรยาย ณ หอประชุมอำเภอและกิ่ง
 อำเภอ นั้น ซึ่งบางอำเภอก็อยู่ไกลมาก การบรรยายจัดในรูปอภิปราย โดยให้พูด
 คาและประมาณ ๑๐ นาที หลังจากพูดครบทุกฝ่ายแล้ว ให้ผู้เข้าฟังซักถามปัญหาได้ทุก
 ปัญหา เว้นแต่ปัญหาเกี่ยวกับการเมือง และปัญหาเกี่ยวกับคดีซึ่งกำลังพิจารณาอยู่ใน
 ศาล ปรากฏว่ามีผู้สนใจซักถามปัญหาเป็นจำนวนมาก แต่ครั้งที่ไปใช้เวลาอภิปราย
 และตอบปัญหาไม่น้อยกว่า ๓ ชั่วโมง ผู้ร่วมไปกับข้าพเจ้าฝ่ายอัยการมี นายสมเพาะ

บุญสวัสดิ์ นายสวัสดิ์ นามโคตร อัยการจังหวัดอุบลราชธานี บางครั้งก็ให้-
 นายไชยงค์ เปื้องเวทย์ รองอัยการจังหวัดอุบลราชธานี และนายมีชัย เหลืองคำจร
 อัยการจังหวัดผู้ช่วยจังหวัดอุบลราชธานี ไปแทน ฝ่ายตำรวจมี พ.ต.อ. แผลมทอง
 ญาณอุบล ผ.ก.ก. จังหวัดอุบลราชธานี พ.ต.ท. เต็มศักดิ์ ช่างแก้ว และ พ.ต.ท. แสง
 ทรมจิตร รอง ผ.ก.ก. จ.อุบลฯ ฝ่ายราชทัณฑ์มี นายสุวิช ชัยเสนห์เมือง ผู้บัญชา
 การเรือนจำกลางอุบลราชธานี และ นายชาญ ราชโส หัวหน้าฝ่ายบริหารทั่วไป
 ทำหน้าที่เป็นรองผู้บัญชาการเรือนจำกลางอุบลราชธานี โดยพฤตินัย ฝ่ายทนายความ
 มี นายเสนอ นาระกล นายสุทัศน์ เงินหมื่น และนายเชวงศักดิ์ เศรษฐมาตย์

นอกจากไปบรรยายดังกล่าวมาแล้ว บางครั้งก็ยังได้รับเชิญไปบรรยายในที่
 ต่าง ๆ อีก เช่น ในวันครู เป็นต้น ทำให้ประชาชนเข้าใจงานในหน้าที่ของกระบวน
 การยุติธรรมยิ่งขึ้น

ข้าพเจ้าและคณะกระบวนการยุติธรรมฝ่ายต่าง ๆ มีเจตนาอันแน่วแน่ที่จะ
 ทำให้ประชาชนทุกหมู่เหล่า โดยไม่คำนึงถึงฐานะความเป็นอยู่ ให้ได้รับความเป็น
 ธรรมโดยเท่าเทียมกันตามกฎหมาย และระเบียบแบบแผน แต่ท่านทั้งหลายต้องรักษา
 สิทธิและปฏิบัติหน้าที่ของพลเมืองดี ให้ความร่วมมือแก่กระบวนการยุติธรรมทุกฝ่าย
 ด้วย เพื่อจะได้ข้อเท็จจริงถูกต้องสมบูรณ์ ถ้าหากผู้ที่เกี่ยวข้องกับคดี เช่น พยาน
 ไม่ให้ความร่วมมือ แล้วก็เป็นการยากที่กระบวนการยุติธรรมฝ่ายต่าง ๆ จะผดุงความ
 ยุติธรรมไว้ได้ โดยสมบูรณ์ เพราะการที่จะลงโทษผู้ใด หรือคดีของฝ่ายใดจะแพ้
 หรือจะชนะนั้น ขึ้นอยู่ที่พยานหลักฐาน ถ้าพยานหลักฐานฝ่ายใดหนักแน่น สมเหตุ
 ผลน่าเชื่อ ฝ่ายนั้นก็จะเป็นฝ่ายชนะ และถ้าเกี่ยวกับคดีอาญาแล้ว มีกฎหมายบัญญัติไว้ว่า
 เมื่อมีความสงสัย ตามสมควรว่าจำเลยได้กระทำความผิดหรือไม่ ให้ยกประโยชน์แห่งความ
 สงสัยนั้นให้จำเลย หมายความว่าถ้าศาลหรือผู้พิพากษาอ่านดูสำนวนที่ทั้งสองฝ่ายนำ

สืบมาแล้วมีความสงสัย ก็จะให้ทนายท้วงท้วงเสมอ และมีสุภาษิตกฎหมายบทหนึ่งว่า
 ปล่อยคนผิด ๑๐ คน ดีกว่าตัดสินจำคุกคนที่ไม่ผิดเพียงคนเดียว ดังนั้น ท่านก็คง
 จะได้ทราบด้วยตนเอง หรือได้รับการบอกเล่าอยู่เสมอว่า คนที่ท่านรู้ว่าเขาเป็นผู้กระ
 ทำผิดจริง ๆ แต่ศาลได้ให้ทนายท้วง ท้วง ก็เพราะขาดพยานหลักฐานนั่นเอง
 ถ้าท่านรู้กฎหมายก็จะสามารถพิจารณาได้ถูกต้องทันทีว่า ความบกพร่องตกอยู่กับฝ่ายใด
 เหตุใดศาลจึงให้ทนายท้วง จึงขอฝากไว้กับท่านผู้อ่านทุกคนที่ยังไม่เข้าใจขั้นตอน
 ของกระบวนการยุติธรรม ขอให้ศึกษาให้เข้าใจ แต่ถ้าหากเจ้าหน้าที่กระบวนการ
 ยุติธรรม คนใดคนหนึ่งปฏิบัติหน้าที่โดยไม่ซื่อสัตย์ สุจริต ท่านก็อาจดำเนินการตาม
 กฎหมายได้ ซึ่งข้าพเจ้าและคณะพร้อมที่จะให้ความยุติธรรม แก่ผู้สุจริตทุกคน โดย
 ลอหลักการทำงาน ว่าต้องมีพระมหากษัตริย์ประจักษ์ อันได้แก่ เมตตา กรุณา มุติตา
 และอุเบกขา และทำงานโดยปราศจากอคติ ๔ ประการ อันได้แก่ รัก โกรธ กลัว
 และหลง แม้ฟ้าจะถล่มดินจะหลายก็ตาม.

การศึกษาคดีในศาลคดีเด็กและเยาวชน

นายวัชรินทร์ บัณฑิตวิญญูสกุล

ผู้พิพากษาศาลคดีเด็กและเยาวชนจังหวัดอุบลราชธานี

ศาลคดีเด็กและเยาวชนมีวิธีการพิพากษาคดีพิเศษ แตกต่างจากศาล
ธรรมดา ^{๕๕} ทั้งนี้เนื่องจากธรรมชาติของเด็กและเยาวชนย่อมมีร่างกายและจิตใจอ่อน
กว่าผู้ใหญ่ มีจิตใจอ่อนไหวง่าย อารมณ์ไม่มั่นคง ย่อมนำมาสู่การตัดสินใจผิดพลาด
ความรู้สึกผิดชอบ ย่อมนำมาสู่การตัดสินใจผิดพลาดและประสพการณ์ชีวิต อาจจะประหลุด
ตัวบอกรับผิดชอบหรือกระทำผิดเพราะรู้เท่าไม่ถึงการณ์ หรืออาจถูกบังคับหรือชักจูง
ให้กระทำผิดได้ง่าย นอกจากนี้เด็กและเยาวชนบางคนมีโรคทางพันธุกรรม เช่น
ปัญญาอ่อน ร่างกายพิการหรือเป็นโรคพยาธิทางจิต เด็กบางคนไม่ได้รับการเอาใจใส่
ทะนุถนอมจากบิดามารดา เพราะความยากจนข้นแค้น หรือเพราะบิดามารดาเลิกร้าง
กันขาดความสัมพันธ์อันแนบแน่นภายในครอบครัว เด็กบางคนบิดามารดาถึงแก่กรรม
ตั้งแต่ยังเยาว์วัยกลายเป็นเด็กกำพร้า ต้องประสบเคราะห์กรรมได้รับแต่ความทุกข์โศก
เศร้าหมองมีแต่ความอดอยากหิวโหย ขาดความรักความอบอุ่นจากบิดามารดา บางคน
ต้องเร่ร่อนเผชิญชีวิตลำพังตนเองตั้งแต่ยังเด็กเพื่อความอยู่รอดของชีวิต เหตุต่าง ๆ
เหล่านี้ย่อมผลักดันให้เด็กและเยาวชนกระทำผิดได้ง่ายเช่นกัน ด้วยเหตุนี้จึงสมควร
ได้รับการพิพากษาคดีความผิดโดยวิธีพิเศษยิ่งกว่าการพิพากษาคดีในศาล
ธรรมดา โดยมุ่งสืบเสาะค้นหาข้อเท็จจริงที่เป็นสาเหตุผลักดันให้เด็กและเยาวชนกระ
ทำความผิด เมื่อทราบสาเหตุแล้วศาลคดีเด็กและเยาวชนจะพิพากษาคดีโดย
คำนึงถึงสวัสดิภาพและอนาคตของเด็กและเยาวชน ตลอดจนบุคลิกลักษณะสุขภาพและ
ภาวะแห่งจิตเป็นราย ๆ ตามความเหมาะสม แม้เด็กและเยาวชนนั้นจะได้กระทำผิด
ร่วมกันก็ตาม ^{๕๖} ทั้งนี้การดำเนินการแก้ไขที่สาเหตุแห่งการกระทำผิด โดยวิธี
การบำบัดสงเคราะห์ฟื้นฟูจิตใจ ตลอดจนฝึกอบรมวิชาสามัญ วิชาชีพ และอบรม

ส่งสอนให้ศิลปกรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย เพื่อให้เด็กและเยาวชนนั้นกลับตัว
เป็นคนดีมีจริยธรรมและวิชาชีพดีด้วย เพื่อเป็นแนวทางในการประกอบอาชีพ มิให้
มุ่งลงโทษลงทัณฑ์ หรือประจานเด็กหรือเยาวชนให้เข็ดหลาบเหมือนผู้ใหญ่กระทำผิด
แต่อย่างใด ส่วนในคดีแห่งศาลคดีเด็กและเยาวชนก็มุ่งให้ศึกษารักษาและคุ้มครองผล-
ประโยชน์เกี่ยวกับสิทธิและทรัพย์สินตลอดจนสวัสดิภาพของผู้เยาว์

ศาลคดีเด็กและเยาวชน ในปัจจุบันศาลคดีเด็กและเยาวชนมี ๖ แห่ง

๑. ศาลคดีเด็กและเยาวชนกลาง กรุงเทพมหานคร เปิดทำการเมื่อวันที่
๒๘ มกราคม ๒๕๕๕
๒. ศาลคดีเด็กและเยาวชนจังหวัดสงขลา เปิดทำการเมื่อวันที่ ๕ เมษายน
๒๕๐๕
๓. ศาลคดีเด็กและเยาวชนจังหวัดนครราชสีมา เปิดทำการเมื่อวันที่ ๘
กรกฎาคม ๒๕๐๓
๔. ศาลคดีเด็กและเยาวชนจังหวัดเชียงใหม่ เปิดทำการเมื่อวันที่ ๒๓
สิงหาคม ๒๕๑๓
๕. ศาลคดีเด็กและเยาวชนจังหวัดอุบลราชธานี เปิดทำการเมื่อวันที่ ๒๓
สิงหาคม ๒๕๒๓
๖. ศาลคดีเด็กและเยาวชนจังหวัดระยอง เปิดทำการเมื่อวันที่ ๘ กรกฎาคม
๒๕๒๖

เขตอำนาจศาลคดีเด็กและเยาวชนในคดีอาญา ศาลคดีเด็กและเยาวชน
กลางมีเขตอำนาจทั่วกรุงเทพมหานคร ส่วนศาลคดีเด็กและเยาวชนในต่างจังหวัดมี
เขตอำนาจทั่วจังหวัดทุกศาลนั้น ๆ เมื่อเด็กหรือเยาวชนกระทำการอันกฎหมายบัญญัติ
เป็นความผิดขึ้นตามถิ่นที่อยู่ปกติอยู่ในเขตศาลคดีเด็กและเยาวชนก็ให้ชำระคดีที่ศาล
นั้น ๆ แต่ถ้าถิ่นที่อยู่ปกติไม่อยู่ในเขตศาลคดีเด็กและเยาวชน แต่ได้กระทำความผิดในเขต
ท้องที่เป็นศาลคดีเด็กและเยาวชนก็ให้ชำระคดีที่ศาลนั้น ๆ

องค์คณะในการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลคดีเด็กและเยาวชน ประกอบด้วยผู้พิพากษาสองประเภท คือ ผู้พิพากษาประจำประเภทหนึ่ง และผู้พิพากษาสมทบอีกประเภทหนึ่ง ผู้พิพากษาประจำเป็นข้าราชการตุลาการสามัญซึ่งทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งอธิบดีศาลคดีเด็กและเยาวชนกลาง ๑ นาย ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลคดีเด็กและเยาวชนในต่างจังหวัดศาลละ ๑ นาย และผู้พิพากษาประจำตามจำนวนที่เหมาะสม ส่วนผู้พิพากษาสมทบบมีจำนวนตามรัฐธรรมนูญว่าการกระทรวงยุติธรรมจะเห็นสมควร ผู้พิพากษาสมทบทำหน้าที่เป็นองค์คณะนั่งร่วมพิจารณาพิพากษาทั้งคดีแพ่งและคดีอาญา ผู้พิพากษาสมทบต้องเป็นบุคคลหมักคุ่น สมบัติดังนี้ มีอายุไม่น้อยกว่า ๓๐ ปี บริบูรณ์ มีหรือเคยมีบุตรมาแล้ว หรือเคยทำทำงานเกี่ยวกับการสงเคราะห์หรืออบรมเด็กมาแล้วไม่น้อยกว่า ๒ ปี มีทัศนคติไม่ต่ำกว่าประโยชน์มัธยมที่ ๖ หรือเทียบเท่า ทั้งต้องได้รับการอบรมในเรื่องความมุ่งหมายของศาลคดีเด็กและเยาวชน วิธีพิจารณาคดีเด็กและเยาวชนกับหน้าที่ตุลาการและต้องเป็นบุคคลหมักคุ่นสมบัติจะเป็นข้าราชการพลเรือนหรือข้าราชการตุลาการสามัญได้ แต่ต้องมีใช้ข้าราชการประจำ ข้าราชการการเมือง สมาชิกวุฒิสภาหรือทนายความ คณะกรรมการตุลาการพิจารณาคดีเลือกตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงยุติธรรม แล้วจึงนำรายชื่อขึ้นกราบบังคมทูลเพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาสมทบ คราวละ ๒ ปี ก่อนเข้ารับตำแหน่งจะต้องสาบานหรือปฏิญาณตัวต่อหน้าอธิบดีศาลคดีเด็กและเยาวชนกลางหรือ ต่อหน้าผู้พิพากษาหัวหน้าศาลคดีเด็กและเยาวชนที่ตนจะเข้าสังกัดว่าจะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเที่ยงธรรมและรักษาความลับในราชการ

สถานพินิจและคุ้มครองเด็ก สถานพินิจและคุ้มครองเด็กเป็นหน่วยงานที่ดงขนควบคู่กับศาลคดีเด็กและเยาวชนทุกแห่ง ปัจจุบันมีอยู่ ๖ แห่ง ๑. สถานพินิจและคุ้มครองเด็กกลาง ๒. สถานพินิจและคุ้มครองเด็กจังหวัดสงขลา ๓. สถานพินิจและคุ้มครองเด็กจังหวัดนครราชสีมา ๔. สถานพินิจและคุ้มครองเด็กจังหวัด-

เชิงใหม่ ๕. สถานพินิจและคุ้มครองเด็กจังหวัดอุบลราชธานี ๖. สถานพินิจและคุ้มครองเด็กจังหวัดระยอง สถานพินิจและคุ้มครองเด็กดังกล่าวมานี้ เป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่สืบเสาะข้อเท็จจริงเกี่ยวกับตัวเด็กและเยาวชนที่ต้องหาว่ากระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด โดยพินิจเรื่องอายุ ประวัติ ความประพฤติ สถิติปัญหาการศึกษาอบรม สุขภาพ ภาวะแห่งจิต อุปนิสัย อาชีพและฐานะของเด็กหรือเยาวชนที่ต้องหาว่ากระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด ฐานะและสถานภาพของบิดามารดา ตลอดจนสิ่งแวดล้อมทั้งปวงที่เกี่ยวกับตัวเด็กหรือเยาวชน รวมทั้งสาเหตุแห่งการกระทำความผิด เพื่อรายงานแสดงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับตัวเด็กและเยาวชนต่อศาลก่อนพิจารณาพิพากษา รวมทั้งมีหน้าที่กำกับพนักงานคุมประพฤติให้คอยสอดส่องดูแลความประพฤติของเด็กและเยาวชนที่ศาลมีคำสั่งให้คุมความประพฤติไว้ ส่วนในด้านคดีแห่งสถานพินิจและคุ้มครองเด็ก ทำหน้าที่รายงานประมวลข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผู้เยาว์ เสนอต่อศาลคดีเด็กและเยาวชน ตลอดจนมีหน้าที่คอยกำกับดูแลผลประโยชน์ของผู้เยาว์ ในกรณีศาลคดีเด็กและเยาวชนมีคำสั่งไว้แก่กับการใช้อำนาจปกครองผู้เยาว์

สถานฝึกและอบรม สถานฝึกและอบรมเป็นแผนกงานหนึ่งของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กทุกแห่ง ทำหน้าที่ควบคุมเด็กหรือเยาวชนที่ต้องหาว่ากระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด ในระหว่างการสอบสวนหรือการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลคดีเด็กและเยาวชน กับทำหน้าที่ดูแลอบรมให้การศึกษาทางด้านวิชาสามัญ วิชาชีพ ตลอดจนอบรมสั่งสอนด้านศีลธรรม จริยธรรมแก่เด็กและเยาวชน ที่ศาลคดีเด็กและเยาวชนหรือศาลจังหวัดใกล้เคียงพิพากษาให้ส่งตัวมารับการฝึกอบรม ทั้งนี้มีจุดมุ่งหมายให้เด็กและเยาวชนกลับตัวเป็นพลเมืองดีมีวินัย มีวิชาชีพติดตัวเพื่อเป็นแนวทางในการประกอบอาชีพ

บุคคลที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลคดีเด็กและเยาวชน บุคคลที่กระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิดที่จะนำคดีขึ้นสู่การพิจารณาพิพากษาในศาลคดีเด็กและเยาวชน คือเด็กที่มีอายุเกินกว่า ๗ ปี บริบูรณ์ แต่ยังไม่เกินกว่า ๑๕ ปี บริบูรณ์ และเยาวชนที่มีอายุเกินกว่า ๑๕ ปี บริบูรณ์ แต่ไม่ถึง ๑๘ ปี บริบูรณ์

นับถึงวันฟ้องและอยู่ในเขตอำนาจศาลคดีเด็กและเยาวชนด้วย แต่ไม่รวมถึงบุคคลที่บรรลุนิติภาวะด้วยการสมรส ส่วนผู้เยาว์ที่มีอายุเกินกว่า ๑๖ ปี บริบูรณ์ กระทำความผิดในข้อหาอุกฉกรรจ์ เช่น ความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราหรือทำอนาจารจนเป็นเหตุให้ผู้ถูกกระทำได้รับอันตรายสาหัสหรือถึงแก่ความตาย ความผิดฐานฆ่าผู้อื่น ความผิดฐานจับตัวไปเรียกค่าไถ่ ความผิดฐานชิงทรัพย์และปล้นทรัพย์ต้องชำระคดีที่ศาลธรรมดา ในกรณีที่บุคคลอายุตั้งแต่ ๑๘ ปีขึ้นไป แต่ยังไม่เกิน ๒๐ ปี ซึ่งไม่บรรลุนิติภาวะด้วยการสมรส กระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด ถ้าศาลธรรมดาที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาเห็นว่าร่างกายหรือภาวะจิตใจของบุคคลนั้นมีสภาพเช่นเดียวกับเยาวชนก็ให้ศาลนั้นมีอำนาจส่งโอนคดีไปพิจารณาในศาลคดีเด็กและเยาวชนที่มีอำนาจได้

การจับกุมและควบคุมเด็กหรือเยาวชนที่ต้องหาว่ากระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด โดยหลักห้ามมิให้จับกุมเด็กซึ่งต้องหาว่ากระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด เว้นแต่เด็กจะได้กระทำความผิดซึ่งหน้า หรือมีผู้เสียหายตัวและยืนยันให้จับหรือมีหมายจับ ส่วนการจับกุมเยาวชนทำได้เช่นเดียวกับผู้ใหญ่ เจ้าพนักงานผู้จับกุมต้องใช้วิธีการจับโดยละมุนละม่อม ห้ามใช้เครื่องพันธนาการ เช่น ใส่อุปกรณ์ เว้นแต่ในคดีที่มีข้อหาว่าเด็กกระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิดซึ่งมีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงตั้งแต่ ๑๐ ปี ขึ้นไป สำหรับเยาวชนแม้กฎหมายไม่ห้ามใช้เครื่องพันธนาการ แต่ในทางปฏิบัติเจ้าพนักงานก็ปฏิบัติเช่นเดียวกับเด็ก เมื่อจับกุมแล้วหากมีความจำเป็นต้องควบคุมตัวเด็กหรือเยาวชนไว้ที่สถานีตำรวจก่อนส่งตัวไปยังสถานพินิจและคุ้มครองเด็กภายในเขตอำนาจนั้น ๆ ห้ามมิให้ควบคุมไว้ปะปนกับผู้ต้องหาที่เป็นผู้ใหญ่หรือขังในห้องขังที่ใช้ควบคุมผู้ใหญ่และไม่ควรเปิดเผย พนักงานสอบสวนเมื่อรับตัวเด็กหรือเยาวชนมาแล้วจะต้องรับสอบถามปากคำเด็กหรือเยาวชนในเบื้องต้นให้เสร็จภายใน ๒๔ ชั่วโมง นับแต่เวลาที่เด็กหรือเยาวชนมาถึงสถานที่ทำการของพนักงานสอบสวน แต่ไม่นับเวลาเดินทางตามปกติเข้าภายในเวลา ๒๔ ชั่วโมงนั้น

เมื่อพนักงานสอบสวนถามปากคำเด็กหรือเยาวชนนั้นเสร็จแล้วให้ส่งตัวเด็กหรือเยาวชน พร้อมหนังสือแจ้งการจับกุมไปยังสถานพินิจและคุ้มครองเด็ก เพื่อควบคุมตัวเด็กหรือเยาวชนไว้ในระหว่างการสอบสวนและการพิจารณาพิพากษาของศาลคดีเด็กและเยาวชน เว้นแต่มีการปล่อยตัวไปชั่วคราว โดยไม่มีประกันหรือมีประกัน หรือมีประกันและหลักประกัน นอกจากนั้นพนักงานสอบสวนต้องแจ้งการจับกุมให้บิดามารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลที่เด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ทราบโดยมิชักช้า

การประกันตัวเด็ก หรือเยาวชน ที่ต้องหาว่า กระทำการอัน กฎหมาย - บัญญัติเป็นความผิด การประกันตัวเด็กหรือเยาวชนในระหว่างที่พนักงานสอบสวน ควบคุมตัวนั้น ในทางปฏิบัติไม่ทำกันเพราะพนักงานสอบสวนมีอำนาจควบคุมตัวเด็ก หรือเยาวชนไว้ได้เพียง ๒๔ ชั่วโมง แล้วจะต้องรีบส่งตัวเด็กหรือเยาวชนไปยังสถาน พินิจและคุ้มครองเด็กภายในเขตนั้น ๆ โดยมิชักช้า จึงควรไปยื่นคำร้องขอประกันตัว ที่สถานพินิจและคุ้มครองเด็ก โดยไปติดต่อที่แผนกงานประมวลข้อเท็จจริง ผู้ยื่น คำร้องขอประกันไม่ต้องชำระเงินค่าคำร้องหรือค่าธรรมเนียมใด ๆ แต่ต้องนำสำเนา ทะเบียนบ้าน บัตรประจำตัวประชาชนของผู้ยื่นคำร้องขอประกัน ใบสุทธิหรือสูติบัตร ของเด็กหรือเยาวชนที่จะขอประกันไปประกอบคำร้องด้วย หลักทรัพย์ที่นำไปประกัน เช่น โฉนดที่ดิน หนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓) ทะเบียนราษฎร์ บัตร สลาก ออมสินหรือเงินสดตั้งแต่ ๕๐๐ บาท ขึ้นไป หลักทรัพย์อื่นก็ได้เมื่อเด็กหรือเยาวชน ถูกพนักงานอัยการฟ้องหรือส่งไม่ฟ้อง เมื่อพนักงานอัยการไต่สวนฟ้องต่อศาลคดีเด็ก และเยาวชนแล้ว สถานพินิจและคุ้มครองเด็กจะส่งมอบตัวเด็กหรือเยาวชนต่อศาล ในชั้นนี้จึงต้องขอประกันตัวเด็กหรือเยาวชนใหม่ที่ศาลคดีเด็กและเยาวชน โดยไป ติดต่อที่จำศาลหรือรองจำศาลฝ่ายประชาสัมพันธ์ ผู้ยื่นคำร้องขอประกันไม่ต้องชำระ เงินค่าคำร้องหรือค่าธรรมเนียมใด ๆ แต่ต้องนำบัตรประจำตัวประชาชนไปประกอบ คำร้องด้วย ปกติศาลจะอนุญาตให้ประกันเสมอโดยถือหลักทรัพย์เดิม เมื่อศาลตัดสิน คดีแล้วจึงขอถอนคืนหลักทรัพย์ได้ ถ้าหากศาลพิพากษาให้ส่งตัวเด็กหรือเยาวชนไป

รับการฝึกอบรม ในกรณีเช่นนี้หากเด็กหรือเยาวชนที่เป็นจำเลยไม่เห็นพ้องด้วยกับคำพิพากษาของศาลคดีเด็กและเยาวชน ข้อมมีสิทธิอุทธรณ์ ฎีกาคำพิพากษาไปยังศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกาได้ ในระหว่างอุทธรณ์หรือฎีกาคดีเด็กหรือเยาวชนที่เป็นจำเลยก็มีสิทธิขอประกันตัวในระหว่างการอุทธรณ์หรือฎีกาได้ โดยให้ยื่นคำร้องขอประกันที่ศาลคดีเด็กและเยาวชนที่ตัดสินคดีนั้น

การสอบสวนและการสืบเสาะข้อเท็จจริงเกี่ยวกับตัวเด็ก หรือเยาวชน ที่ต้องหาว่ากระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด เมื่อพนักงานสอบสวนส่งตัวเด็กหรือเยาวชนไปสถานพินิจและคุ้มครองเด็กแล้ว พนักงานสอบสวนต้องรับทำการสอบสวนตามวิธีการที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาชญาเกี่ยวกับความเห็นสั่งฟ้องหรือไม่ฟ้อง แล้วส่งสำนวนให้พนักงานอัยการประจำศาลคดีเด็กและเยาวชนเพื่อยื่นฟ้องต่อศาลคดีเด็กและเยาวชนภายใน ๓๐ วัน หากเกิดความจำเป็นไม่สามารถฟ้องภายใน ๓๐ วันได้ พนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการจะต้องยื่นคำร้องต่อศาลขอผิดฟ้องได้คราวละไม่เกิน ๑๕ วัน แต่ต้องไม่เกิน ๒ ครั้ง เมื่อศาลส่งอนุญาตให้ผิดฟ้องครบ ๒ ครั้งแล้ว หากพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการยื่นคำร้องต่อศาลขอผิดฟ้องต่อไปอีกโดยอ้างเหตุจำเป็น ศาลจะอนุญาตต่อเมื่อพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการได้นำพยานมาเบิกความประกอบจนเป็นที่พอใจ ในกรณีนี้ศาลมีอำนาจส่งอนุญาตให้ผิดฟ้องต่อไปได้อีกไม่เกิน ๑๕ วัน แต่ต้องไม่เกิน ๒ ครั้ง เว้นแต่คดีอาญาที่เด็กหรือเยาวชนกระทำผิดซึ่งมีอัตราโทษอย่างต่ำให้จำคุกตั้งแต่ ๕ ปี ขึ้นไป หรือโทษสถานอื่นที่หนักกว่านั้น ศาลจะอนุญาตให้ผิดฟ้องกี่คราวก็ได้ ส่วนทางด้านสถานพินิจและคุ้มครองเด็กเมื่อรับตัวเด็กหรือเยาวชนไว้แล้ว ผู้อำนวยการสถานพินิจและคุ้มครองเด็กจะมอบให้พนักงานคุมประพฤติหรือนิติกร ทำการสืบเสาะข้อเท็จจริงเกี่ยวกับตัวเด็กหรือเยาวชน โดยพินิจเรื่องอายุ ประวัติ ความประพฤติ สติปัญญา การศึกษาอบรม สุขภาพ ภาวะแห่งจิต อุปนิสัย

อาชีพและฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวเด็กหรือเยาวชน สถานภาพของบิดา-
มารดาว่าอยู่กินร่วมกันหรือไม่ มีความสามารถในการปกครองดูแลบุตรหรือไม่ ตลอดจน
สภาพของที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อมทั้งปวงที่เกี่ยวข้องกับตัวเด็กหรือเยาวชนนั้น รวมทั้ง
สาเหตุแห่งการกระทำผิด เพื่อรายงานแสดงข้อเท็จจริงต่อศาลคดีเด็กและเยาวชน
ที่พิจารณาคดีนั้น ดังนั้นบิดามารดาหรือผู้ปกครองของเด็กหรือเยาวชนจะต้องให้ข้อ
เท็จจริงเกี่ยวกับตัวเด็กหรือเยาวชนแก่พนักงานคุมประพฤติ เพื่อจะได้ร่วมมือกันแก้ไข
เด็กและเยาวชนที่กระทำผิดได้ตรงจุด

การฟ้องคดีอาญา การอ่านอธิบายฟ้อง และการสอบคำให้การเด็ก
หรือเยาวชนที่ถูกฟ้อง เมื่อพนักงานสอบสวนทำการสอบสวนเสร็จแล้ว ต้องส่ง
สำนวนการสอบสวนให้พนักงานอัยการประจำศาลคดีเด็กและเยาวชนพิจารณา ถ้า
พนักงานอัยการมีความเห็นส่งฟ้อง ก็จะฟ้องเด็กหรือเยาวชนต่อศาลคดีเด็กและเยาวชน
เมื่อศาลคดีเด็กและเยาวชนส่งรับคำฟ้องไว้แล้ว ถ้าเห็นเป็นการสมควรที่จะควบคุมตัว
เด็กหรือเยาวชนไว้ในระหว่างการพิจารณาพิพากษา ก็ให้ส่งควบคุมตัวไว้ที่สถานพินิจ
และคุ้มครองเด็ก เว้นแต่ศาลจะส่งปล่อยตัวเด็กหรือเยาวชนชั่วคราวโดยไม่มีประกัน
หรือมีประกัน หรือมีประกันและหลักประกัน ศาลจะนัดอ่านและอธิบายเรื่องที่ถูก
ฟ้องให้เด็กหรือเยาวชนที่เป็นจำเลยฟังและสอบถามว่าจะให้การอย่างไร และต้องถาม
เด็กหรือเยาวชนว่ามีทนายความ (ทนายความ) หรือไม่ ถ้าไม่มีให้ศาลแต่งตั้ง
ทนายความให้ เว้นแต่เด็กหรือเยาวชนนั้นไม่ต้องการและศาลเห็นว่าไม่จำเป็น
แก้คดี หากผู้พิพากษาประจำซึ่งเป็นเจ้าของสำนวนเห็นสมควรก่อนอ่านและอธิบาย
ฟ้องให้เด็กหรือเยาวชนฟังมีอำนาจเรียกเด็กหรือเยาวชนที่เป็นจำเลยไปสอบถามข้อความ
เพื่อหยั่งทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับข้อกล่าวหา สาเหตุแห่งการกระทำผิด อุปนิสัย
บุคลิกลักษณะทั่วทั้งที่ริยาจาตและอื่น ๆ ซึ่งจะช่วยในการพิจารณาพิพากษาคดีนั้น
ขึ้นให้กระทำในห้องซึ่งมิใช่ห้องพิจารณาและเป็นการเฉพาะตัวได้ ถ้าหากในวันนัด
สอบถามคำให้การ เด็กหรือเยาวชนให้การรับสารภาพตามที่ถูกฟ้อง และเป็นคดีซึ่ง

อัตราโทษอย่างสูงตามที่กฎหมายกำหนดไว้ให้จำคุกไม่เกิน ๓ ปี หรือปรับไม่เกิน ๖ หมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ และมีผู้ปกครองเด็กหรือเยาวชนมาศาลด้วย ศาลจะทำการพิจารณาพิพากษาคดีให้เสร็จไปในวันนี้ แต่ถ้าเป็นคดีที่มีโทษจำคุกเกินกว่า ๓ ปี ศาลจะเลื่อนการพิจารณาไปนัดในวันอื่นและต้องเชิญผู้พิพากษาสมทบมา นั่งร่วมเป็นองค์คณะพิจารณา พร้อมทั้งแจ้งให้บิดามารดาหรือผู้ปกครองหรือบุคคลที่เด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วยให้มาศาลในวันนัด ในกรณีที่เด็กหรือเยาวชนให้การปฏิเสธต่อผู้คดี ศาลจะแต่งตั้งผู้ปรึกษากฎหมายให้ทำหน้าที่แตกต่างกันแก่เด็กหรือเยาวชนที่เป็นจำเลย เว้นแต่เด็กหรือเยาวชนนั้นหาที่ปรึกษากฎหมายเอง ศาลจะเลื่อนการพิจารณาไปและนัดให้ที่ปรึกษากฎหมายมาพบเด็กหรือเยาวชนก่อนวันสืบพยานโจทก์ และต้องเชิญผู้พิพากษาสมทบมานั่งร่วมเป็นองค์คณะพิจารณากับแจ้งให้บิดามารดา หรือ ผู้ปกครองหรือบุคคลที่เด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วยให้ทราบวันเวลาที่ศาลนัดพิจารณา

การพิจารณาคดีของเด็กหรือเยาวชนถูกฟ้องคดีอาญา การพิจารณาคดีอาญาในศาลคดีเด็กและเยาวชนจะต้องพิจารณาโดยลับห้ามมิให้ประชาชนหรือผู้ที่ไม่เกี่ยวข้องเข้าฟังการพิจารณา เว้นแต่ศาลอนุญาต ห้องพิจารณาคดีอาญาต้องทำเป็น密室ไม่ให้ห้องพิจารณาคดีธรรมดา ห้ามมิให้ผู้ใดถ่ายรูปเด็กหรือเยาวชนซึ่งต้องหาว่ากระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด เพื่อนำไปเผยแพร่ให้สาธารณชนรู้จักตัว ข้อตัว ข้อสกุล ของเด็กหรือเยาวชนนั้นรวมทั้งการถ่ายภาพ ในขณะพิจารณาคดีด้วย เจตนารมณ์ของกฎหมายไม่ประสงค์จะให้เด็กหรือเยาวชนเกิดความอับอายหรือมีปมด้อย เพราะยังมีความหวังว่ายังสามารถอบรมสั่งสอนให้เป็นพลเมืองดีได้ องค์คณะในการพิจารณาคดีประกอบด้วยผู้พิพากษาประจำ ๒ คน และผู้พิพากษาสมทบ ๒ คน ซึ่งอย่างน้อยต้องเป็นสตรี ๑ คน จึงมีอำนาจในการพิจารณาคดีนั้นได้ ถ้ามีการสืบพยานก็ดำเนินตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ถือพนักงานอัยการรายนานาหน้าพยานหลักฐานเข้าสืบก่อน แล้วจึงให้เด็กหรือเยาวชนที่เป็นจำเลยนำพยานเข้าสืบแก่ ในการวินิจฉัยคดีถ้ามิใช่ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับความรับผิดชอบในทางอาญาแล้ว

ศาลจะรับฟังรายงานข้อเท็จจริงเกี่ยวกับตัวเด็กหรือเยาวชนของสถานพินิจและคุ้มครองเด็ก ที่พนักงานคุมประพฤติสืบเสาะมาโดยไม่ต้องมีพยานบุคคลมาเบิกความประกอบรายงานนั้น ๆ ก็ได้ แต่ถ้าศาลจะใช้รายงานเช่นนั้นประกอบการวินิจฉัยให้เป็นผลร้ายแก่เด็กหรือเยาวชนที่เป็นจำเลยแล้ว ศาลจะต้องแจ้งข้อความตามรายงานนั้นให้เด็กหรือเยาวชนนั้นทราบ ในกรณีเช่นนี้เด็กหรือเยาวชนที่เป็นจำเลยมีสิทธิที่จะแสดงต่อสู้และนำพยานหลักฐานมาสนับสนุนหักล้างได้ นอกจากนั้นศาลจะต้องถือว่า อายุ ประวัติ ความประพฤติ สถิติปัญหา การศึกษาอบรม สุขภาพ ภาวะแห่งจิต อุปนิสัยและอาชีพของเด็กหรือเยาวชนที่เป็นจำเลยและอาชีพของบิดามารดา ผู้ปกครองหรือบุคคลที่เด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วย ตลอดจนบุคคลและสิ่งแวดล้อมทั้งปวงที่เกี่ยวข้องกับเด็กหรือเยาวชนนั้น เป็นข้อความในประเด็นที่จะต้องพิจารณาด้วยเสมอไป เว้นแต่คดีนั้นไม่มีการสืบเสาะข้อเท็จจริง

การพิพากษาโดยใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชน กรณีจำเลยเป็นเด็กอายุเกินกว่า ๗ ปี แต่ยังไม่เกินกว่า ๑๔ ปี บริบูรณ์ หากพิจารณาได้ความว่ากระทำผิดตามฟ้องจริง ศาลจะต้องพิเคราะห์รายงานสืบเสาะข้อเท็จจริงเกี่ยวกับตัวเด็กของสถานพินิจและคุ้มครองเด็ก ตลอดจนรายงานของแพทย์แล้วจึงวินิจฉัยว่าสมควรลงโทษเพียงใด ถ้าหากเป็นความผิดเล็กน้อย เช่นลักทรัพย์ที่มีมูลค่าเล็กน้อย และความประพฤติยังไม่เลวร้าย ศาลจะใช้วิธีการสถานเบาเพียงแต่กล่าวตักเตือนเด็กนั้นแล้วมอบให้ผู้ปกครองรับไปดูแล หากศาลเห็นสมควรจะเรียกบิดามารดา ผู้ปกครองหรือบุคคลที่เด็กอาศัยอยู่ด้วยมาว่ากล่าวตักเตือนด้วยก็ได้ ถ้าเด็กมีความประพฤติเริ่มเลวร้ายและเป็นความผิดเล็กน้อยบิดามารดาหรือผู้ปกครองยังสามารถดูแลเด็กนั้นได้ ศาลจะว่ากล่าวตักเตือนเด็กนั้นแล้วมอบตัวให้แก่บิดามารดาหรือผู้ปกครองรับไปปกครองดูแล โดยวางข้อกำหนดให้บิดามารดาหรือผู้ปกครองคอยระมัดระวังเด็กนั้นไม่ให้ก่อเหตุร้ายใด ๆ หรือกระทำความผิดอาญาใด ๆ ตลอดระยะเวลาที่ศาลกำหนดไว้ไม่เกิน ๓ ปี หากเด็กนั้นก่อเหตุร้ายบิดามารดาหรือผู้ปกครองจะต้องชำระเงิน

ต่อศาลตามที่ศาลกำหนดแต่ต้องไม่เกินกว่า ๑,๐๐๐ บาท ในกรณีเช่นนั้นศาลจะวางข้อกำหนดเงื่อนไขเพื่อคุ้มครองประเพณีเด็กนั้น โดยห้ามมิให้เด็กนั้นเข้าไปในสถานที่หรือท้องที่ใดๆ อันจะจงใจให้เด็กนั้นประพฤติชั่ว ห้ามมิให้เด็กนั้นออกจากสถานที่อยู่อาศัยในเวลาค่ำคืน เว้นแต่มีเหตุจำเป็นและต้องขออนุญาตผู้ปกครองก่อน ห้ามมิให้เด็กนั้นคบหาสมาคมกับบุคคลที่ศาลเห็นไม่สมควร ห้ามมิให้เด็กนั้นกระทำการใดๆ อันจะจงใจให้เด็กนั้นประพฤติชั่ว โดยให้เด็กนั้นไปรายงานตัวต่อพนักงานคุมประพฤติเป็นครั้งคราว เพื่อพนักงานคุมประพฤติจะได้แนะนำตักเตือนในเรื่องความประพฤติตามที่เห็นสมควร ในกรณีเด็กนั้นมีความประพฤติเสียหาย แต่ยังพอมิทางแก้ไขปรับปรุงได้ ศาลจะให้โอกาสโดยปล่อยตัวมอบให้ผู้ปกครองรับไปดูแล และวางข้อกำหนดเงื่อนไขเพื่อคุ้มครองประพฤติดังกล่าวข้างต้นกับให้ไปรายงานตัวต่อพนักงานคุมประพฤติ เป็นครั้งคราว แต่ถ้าเด็กนั้นมีความประพฤติเสียหายมากไม่มีทางแก้ไขได้หรือไม่มีความฉลาดหรือผู้ปกครอง หรือมีแต่ไม่สามารถปกครองดูแลเด็กนั้นได้ ศาลจะพิพากษาให้ส่งตัวไปรับการฝึกอบรมที่สถานฝึกและอบรม มีกำหนดไม่เกินกว่าเด็กนั้นจะมีอายุครบ ๑๘ ปี ในกรณีที่จำเลยเป็นเยาวชนอายุเกินกว่า ๑๔ ปี แต่ยังไม่เกิน ๑๗ ปี ศาลจะใช้วิธีการเช่นเดียวกับเด็กก็ได้ หรือจะลงโทษจำคุกเหมือนศาลธรรมดา ก็ได้แต่ต้องลดมาตราส่วนโทษให้กึ่งหนึ่ง ในทางปฏิบัติศาลจะเปลี่ยนโทษจำคุกเป็นการส่งตัวไปรับการฝึกอบรมที่สถานฝึกและอบรม เป็นระยะเวลาตามที่เห็นสมควรแต่ต้องไม่เกินกว่าเยาวชนนั้นมีอายุครบ ๒๔ ปี บริบูรณ์ หรือศาลจะพิพากษากำหนดแต่เพียงระยะเวลาขั้นต่ำและขั้นสูงไว้ก็ได้ การที่จะกำหนดระยะเวลาฝึกอบรมนานเท่าใดนั้น ศาลจะต้องคำนึงถึงสวัสดิภาพและอนาคตของเยาวชนเป็นสำคัญ ซึ่งควรจะได้รับรับการฝึกอบรมสั่งสอนและสงเคราะห์ ให้กลับตัวเป็นพลเมืองดียิ่งกว่าการลงโทษ ตลอดจนคำนึงถึงบุคลิกลักษณะ สุขภาพ และภาวะแห่งจิตของเยาวชนเป็นรายบุคคล เพื่อให้เหมาะสมกับเยาวชนและพฤติการณ์เฉพาะเรื่อง แม้เยาวชนนั้นจะได้กระทำความผิดร่วมกันก็ตาม ทั้งนี้มุ่งแก้ไขสงเคราะห์ให้เยาวชนนั้นกลับตัวเป็นพลเมืองดียิ่งกว่า

การลงโทษให้เจ็ดหลายเหมือนผู้ใหญ่กระทำผิด สำหรับจำเลยที่เป็นเยาวชนมีอายุ
 กว่า ๑๓ ปี บริบูรณ์ แต่ไม่ถึง ๑๘ ปี บริบูรณ์ ถ้าพิจารณาได้ความว่ากระทำ
 ผิดตามท้องจริง ศาลจะต้องพิพากษลงโทษ โดยปกติจะลดมาตราส่วนโทษให้ก่อนถึง
 หนึ่งหรือ ๑ ใน ๓ และศาลจะเปลี่ยนโทษจำคุกเป็นสั่งตัวไปรับการฝึกอบรมที่สถาน
 ฝึกและอบรม แต่ต้องไม่เกินกว่าเยาวชนนั้น มีอายุครบ ๒๔ ปี บริบูรณ์ ถ้าหากเป็น
 ความผิดเล็กน้อย ศาลจะรอกการกำหนดโทษ หรือรอกการลงโทษไว้แล้วปล่อยตัวไป
 โดยกำหนดเงื่อนไขเพื่อคุมความประพฤติไว้ และให้รายงานตัวต่อพนักงานคุมประ-
 พัติเป็นครั้งคราวที่กำหนดไม่เกิน ๕ ปี ถ้าหากมีโทษปรับด้วยศาลจะเปลี่ยนโทษปรับ
 เป็นเขียนต่อหน้าศาลไม่เกิน ๑๒ ทีกได้ แต่ในทางปฏิบัติศาลไม่ค่อยใช้วิธีเขียน

ในกรณีที่ศาลปล่อยตัวเด็กหรือเยาวชนไปเพราะไม่มีความผิด ใน-
 กรณีที่ไม่ได้ว่าเด็กหรือเยาวชนที่เป็นจำเลยกระทำผิดตามที่อุทธรณ์ หากศาลเห็นสม-
 ควรจะวางข้อกำหนดเงื่อนไขคุมความประพฤติไว้ก็ได้ เพื่อสวัสดิภาพและอนาคตของ
 เด็กหรือเยาวชน ศาลมีอำนาจสั่งห้ามมิให้เด็กหรือเยาวชนเข้าไปในสถานที่หรือท้องที่
 ใดๆ อันจะจงใจให้เด็กหรือเยาวชนประพฤติชั่ว ห้ามมิให้เด็กหรือเยาวชนออกจาก
 สถานที่อยู่อาศัยในเวลาค่ำคืน เว้นแต่มีเหตุจำเป็นและได้รับอนุญาตจากผู้ปกครอง
 ห้ามมิให้เด็กหรือเยาวชนคบหาสมาคมกับบุคคลที่ศาลเห็นไม่สมควร ห้ามมิให้เด็ก
 หรือเยาวชนกระทำการใดๆ อันจะจงใจให้เด็กหรือเยาวชนนั้นประพฤติชั่ว โดยให้
 เด็กหรือเยาวชนไปรายงานตัวต่อพนักงานคุมประพฤติเป็นครั้งคราว ภายในระยะเวลา
 ที่ศาลกำหนด แต่ต้องไม่เกินกว่าเด็กหรือเยาวชนนั้นจะมีอายุครบ ๒๔ ปี บริบูรณ์

การเปลี่ยนแปลงคำพิพากษา ในกรณีที่ศาลคดีเด็กและเยาวชนได้มีคำ
 พิพากษาหรือคำสั่งเด็ดขาดให้ลงโทษหรือใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนแล้ว หาก
 ภายหลังความปรากฏแก่ศาล โดยศาลทราบเองหรือจากรายงานของสถานพินิจและคุ้ม-
 ครองเด็ก ปรากฏว่าพฤติการณ์ได้เปลี่ยนแปลงไป ให้ศาลมีอำนาจแก้ไขเปลี่ยนแปลง

คำพิพากษาหรือคำสั่งเกี่ยวกับการลงโทษ หรือการใช้ชีวิตการดำรงชีพของเด็กและเยาวชนได้ และถ้าการเปลี่ยนแปลงคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นเป็นผลร้ายแก่เด็กหรือเยาวชนมากขึ้น เด็กหรือเยาวชนที่เป็นจำเลยมีสิทธิอุทธรณ์หรือฎีกาคำพิพากษาหรือคำสั่งที่แก้ไขเปลี่ยนแปลงนั้นได้

การพิจารณาพิพากษาคดีแพ่งในศาลคดีเด็กและเยาวชน คดีแพ่งที่จะ นำขึ้นสู่การพิจารณาในศาลคดีเด็กและเยาวชน ต้องเป็นคดีเกี่ยวกับผู้เยาว์ ผู้เยาว์ คือบุคคลที่อายุไม่ครบ ๒๐ ปีบริบูรณ์ แต่ไม่รวมถึงบุคคลที่บรรลุนิติภาวะด้วยการ สมรส คดีแพ่งฟ้องหรือร้องต่อศาลหรือกระทำการใด ๆ ซึ่งจะต้องบังคับใช้ประมวล กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เช่น ผู้เยาว์ขออนุญาตทำการค้าตามมาตรา ๒๑, ๒๒ การฟ้อง ไม่รับเด็กเป็นบุตรตามมาตรา ๑๕๓๓, ๑๕๔๔ การฟ้องขอจดทะเบียนรับเด็กเป็นบุตร ตามมาตรา ๑๕๔๘ การร้องขอให้ถอนการจดทะเบียนรับเด็กเป็นบุตรเพราะผู้จดทะเบียนมิใช่บิดาตามมาตรา ๑๕๕๔ การฟ้องขอให้รับเด็กเป็นบุตรตามมาตรา ๑๕๕๕ การฟ้องเรียกค่าอุปการะเลี้ยงดูตามมาตรา ๑๕๖๕ การฟ้องขอให้ศาลสั่งให้อำนาจ ปกครองอยู่กับบิดาหรือมารดาแต่ฝ่ายเดียวตามมาตรา ๑๕๖๖(๕) การฟ้องเรียกบุตร คืนจากบุคคลอื่นซึ่งกักบุตรไว้โดยมิชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๑๕๖๗ (๔) การร้อง ขอตำนานติกรรมเกี่ยวกับทรัพย์สินของผู้เยาว์ตามมาตรา ๑๕๗๔ การร้องขออนุญาตจัด กิจกรรมที่ประโยชน์ขัดกับประโยชน์ของผู้เยาว์ตามมาตรา ๑๕๗๕ การร้องขอถอน อำนาจปกครองผู้เยาว์ตามมาตรา ๑๕๘๒, ๑๕๘๓ การขอตั้งผู้ปกครองผู้เยาว์ตามมาตรา ๑๕๘๕, ๑๕๘๖ การขอให้ผู้ปกครองทำบัญชีทรัพย์สินของผู้เยาว์ตามมาตรา ๑๕๘๗ การขยับบัญชีทรัพย์สินของผู้เยาว์ต่อศาลตามมาตรา ๑๕๘๓, ๑๕๘๔ การแจ้งหนี้สินให้เป็น คุณหรือเป็นโทษแก่ผู้เยาว์ตามมาตรา ๑๕๘๖ การให้ผู้ปกครองหาประกันในการจัดการ ทรัพย์สินของผู้เยาว์หรือแสดงถึงความเป็นอยู่แห่งทรัพย์สินของผู้เยาว์ตามมาตรา ๑๕๘๗ การให้ผู้ปกครองทำบัญชีทรัพย์สินส่งต่อศาลตามมาตรา ๑๕๘๘/๑ ผู้ปกครองขอ อนุญาตนำเงินของเยาว์ ไปลงทุนกิจการอื่นเป็นพิเศษตามมาตรา ๑๕๘๘/๔ การร้อง

ขอถอนผู้ปกครองตามมาตรา ๑๕๕๘/๘, ๑๕๕๘/๘ การร้องขอตั้งผู้จัดการทรัพย์สินชั่วคราวในระหว่างพิจารณาถอนผู้ปกครองตามมาตรา ๑๕๕๘/๑๐ ผู้ปกครองร้องขอขยายระยะเวลาส่งมอบทรัพย์สินที่จัดการแก่ผู้เยาว์ตามมาตรา ๑๕๕๘/๑๑ การร้องขอรับบำเหน็จของผู้ปกครองตามมาตรา ๑๕๕๘/๑๔ การร้องขอตั้งผู้ปกครองผู้เยาว์ในกรณีผู้เยาว์ได้รับมรดกตามมาตรา ๑๖๑๐ การร้องขออนุมัติจากศาลในกรณีผู้เยาว์สละมรดกหรือรับมรดกอันมีค่าการะติดพันตามมาตรา ๑๖๑๑ ในทางปฏิบัติคดีแพ่งที่นำมาฟ้องร้องส่วนมากเป็นคดีขอตั้งผู้ปกครองหรือถอนอำนาจผู้ปกครอง คดีขอให้ศาลส่งรับรองบุตรหรือเรียกค่าอุปการะเลี้ยงดูและคดีขออนุญาตทำนิติกรรมแทนผู้เยาว์

การยื่นคำฟ้องและคำร้องกับการพิจารณาคดีแพ่งในศาลคดีเด็กและเยาวชน เมื่อเป็นคดีที่เกี่ยวกับผู้เยาว์ดังกล่าวข้างต้นแล้ว จะต้องพิจารณาต่อไปว่าเป็นคดีที่อยู่ในอำนาจพิจารณาของศาลคดีเด็กและเยาวชนหรือไม่ เช่น คดีร้องขอให้ศาลตั้งผู้ปกครองผู้เยาว์ ผู้เยาว์ต้องมีภูมิลำเนาในเขตศาลคดีเด็กและเยาวชนนั้น ๆ จึงจะยื่นคำร้องที่ศาลคดีเด็กและเยาวชนนั้นได้โดยถือศาลมูลคดีเกิดเป็นหลัก ผู้ที่ยื่นคำฟ้องหรือคำร้องโดยปกติจะเป็นบิดามารดาหรือญาติของผู้เยาว์หรือพนักงานอัยการในคดีบางประเภท คำฟ้องที่ไม่ใช่ทุนทรัพย์หรือคำร้องขอจะต้องชำระค่าขึ้นศาล ๒๐๐ บาท ถ้ามีคำขออนาคต เช่น เรียกค่าอุปการะเลี้ยงดูนับแต่วันฟ้องเป็นต้นไป จะต้องชำระค่าขึ้นศาลเพิ่มอีก ๑๐๐ บาท ค่าประกาศหนังสือพิมพ์ ๔๐๐ - ๕๐๐ บาท ถ้าหากผู้เยาว์หรือญาติของผู้เยาว์ฐานะยากจน ไม่มีเงินว่าจ้างทนายความจะไปร้องขอต่อพนักงานอัยการประจำศาลคดีเด็กและเยาวชน ให้ช่วยฟ้องหรือร้องขอแทนก็ได้ แต่ก็เฉพาะคดีที่กฎหมายระบุไว้ว่าพนักงานอัยการฟ้องหรือร้องแทนได้เท่านั้น โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายใดๆ นอกจากค่าธรรมเนียมศาลเท่านั้น เมื่อยื่นคำฟ้องหรือคำร้องต่อศาลแล้ว ศาลจะตรวจดูคำฟ้องหรือคำร้องว่าเป็นคดีที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลคดีเด็กและเยาวชนหรือไม่ ถ้าเห็นว่าอยู่ในอำนาจก็จะรับคำฟ้องหรือรับคำร้องไว้พิจารณา พร้อมกับนัดได้สวนหรือสืบพยาน ปกติศาล

จะนัดประมาณ ๑ เดือน นับแต่วันที่ยื่นคำร้อง ถ้าเป็นคำฟ้องศาลจะส่งให้ผู้ยื่น
คำฟ้องส่งสำเนาคำฟ้องให้แก่จำเลยเพื่อให้จำเลยยื่นคำให้การแก้คดี และต้องส่งสำเนา
คำฟ้องหรือคำร้องให้ผู้อำนวยการสถานพินิจและคุ้มครองเด็กทราบดีด้วย ผู้อำนวยการ
สถานพินิจและคุ้มครองเด็กจะมอบหมายให้พนักงานคุมประพฤติหรือนิติกรทำการสืบ-
เสาะรายงานแสดงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผู้เยาว์ต่อศาลก่อนพิจารณาพิพากษา ผู้ร้องจะ
ต้องให้ความร่วมมือกับพนักงานคุมประพฤติ โดยให้ข้อเท็จจริงหรือนำพยานหลักฐาน
ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องร้องขอไปให้พนักงานคุมประพฤติตรวจสอบ หรือรวบรวม
เช่น สุตบัตรของผู้เยาว์ ทะเบียนบ้าน ทะเบียนสมรสหรือทะเบียนหย่าของผู้ร้อง
โฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓) ที่จะขอทำนิติกรรม ฯลฯ
เพื่อรายงานแสดงข้อเท็จจริงต่อศาลได้ตรงตามความเป็นจริง ก่อนถึงวันนัดได้สวน
ผู้ร้องจะต้องยื่นบัญชีระบุพยานต่อศาล ครั้นเมื่อถึงวันนัดได้สวน ผู้ยื่นคำร้องจะต้อง
ไปเบิกความเป็นพยานที่ศาล ถ้ามีพยานบุคคลอื่นก็ต้องนำไปเบิกความด้วย และ
ถ้าหากมีพยานเอกสารที่เกี่ยวข้องกับเรื่องร้องขอก็ต้องนำไปยื่นเป็นพยาน ต่อศาลด้วย
องค์คณะในการพิจารณาพิพากษาคดีแพ่ง ประกอบด้วยผู้พิพากษาประจำสองคนและ
ผู้พิพากษาสมทบสองคน การพิจารณาคดีแพ่งให้ใช้ห้องพิจารณาเช่นเดียวกับศาล-
ธรรมดา

การพิพากษาคดีแพ่ง เมื่อสืบพยานผู้ร้องเสร็จแล้ว หรือสืบพยานโจทก์
จำเลยเสร็จสิ้นในกรณีเป็นคดีมคอพิพาท ก่อนศาลพิพากษาคดีศาลจะฟังรายงานการ
สืบเสาะข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผู้เยาว์ของสถานพินิจและคุ้มครองเด็ก ศาลจะส่งให้ผู้ร้อง
หรือโจทก์รับทราบรายงานการสืบเสาะข้อเท็จจริงของสถานพินิจและคุ้มครองเด็ก ผู้
เกี่ยวข้องมีสิทธิแถลงต่อสู้และนำพยานมาสืบหักล้างได้ การพิพากษาศาลจะคำนึงถึงการ
คุ้มครองทรัพย์สินและผลประโยชน์ของผู้เยาว์เป็นสำคัญ หากไม่ไว้วางใจผู้ปกครอง
ของผู้เยาว์ศาลจะแต่งตั้งผู้อำนวยการสถานพินิจและคุ้มครองเด็กเป็นผู้กำกับผู้ใช้อำนาจ
ปกครองผู้เยาว์ หรือการทำนิติกรรมเกี่ยวกับทรัพย์สินของผู้เยาว์ แล้วให้รายงานให้
ศาลทราบเป็นครั้งคราว.

การพิจารณาคดีในศาลแรงงาน

นายวัชรินทร์ บัณฑิตวิญญูสกุล

ผู้พิพากษาศาลคดีเด็กและเยาวชนจังหวัดอุบลราชธานี

ปัจจุบันประเทศไทยมีความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจและการพัฒนา-

อุตสาหกรรมอย่างรวดเร็ว ก่อให้เกิดโรงงานอุตสาหกรรมมากมาย บุคคลที่เข้ามา
เกี่ยวข้องกับธุรกิจและอุตสาหกรรมมีสองฝ่าย คือฝ่ายที่เป็นเจ้าของหรือผู้ดำเนินการ
องค์การธุรกิจหรือโรงงานอุตสาหกรรม เรียกว่าฝ่ายนายจ้าง และอีกฝ่ายหนึ่งที่ใช้แรง
งานในองค์การธุรกิจหรือโรงงานอุตสาหกรรม เรียกว่าฝ่ายลูกจ้าง เมื่อบุคคลทั้งสอง
ฝ่ายมาทำงานร่วมกันในองค์การธุรกิจหรือโรงงานอุตสาหกรรมเดียวกัน บ่อยครั้งที่ตกลง
กันเกี่ยวกับการทำงานหรือสัญญาจ้างแรงงาน เมื่อมีข้อตกลงหรือสัญญาจ้างแรงงาน
ต่อกันก็เป็นธรรมดาอยู่เองที่จะก่อให้เกิดสิทธิและหน้าที่ระหว่างกันทั้งสองฝ่าย คือฝ่าย
นายจ้างและฝ่ายลูกจ้าง สิทธิและหน้าที่ดังกล่าวอาจจะเกิดการขัดแย้งกันได้ ข้อขัด
แย้งนี้เรียกว่าข้อพิพาทแรงงาน ซึ่งมีลักษณะพิเศษแตกต่างไปจากข้อพิพาทในคดีแพ่ง
ทั่วไป เพราะเป็นข้อขัดแย้งระหว่างฝ่ายนายจ้างกับฝ่ายลูกจ้างตามสัญญาจ้างแรงงาน
หรือเกี่ยวกับสิทธิของฝ่ายนายจ้างและฝ่ายลูกจ้างตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรง-
งานและกฎหมายว่าด้วยแรงงานสัมพันธ์ ซึ่งข้อขัดแย้งดังกล่าวควรได้รับการพิจารณา
โดยผู้พิพากษาที่มีความรู้ความเข้าใจในปัญหาแรงงาน ร่วมกับผู้พิพากษาสมทบฝ่ายนาย
จ้างและฝ่ายลูกจ้าง โดยวิธีการไกล่เกลี่ยประนีประนอมยอมความเพื่อให้ทั้งสองฝ่าย
เข้าใจกัน หรือตกลงกันในเรื่องข้อขัดแย้งหรือพิพาทกัน และสามารถกลับไปทำงาน
ร่วมกันโดยไม่เกิดความรู้สึกเป็นปรปักษ์ต่อกัน การดำเนินคดีแรงงานควรเป็นไปโดย
สะดวก ประหยัด รวดเร็ว เสมอภาคและเที่ยงธรรม ศาลที่จะมารับข้อพิพาท
แรงงานได้คดีสุดท้ายคือศาลแรงงาน ศาลแรงงานในประเทศไทยเป็นศาลที่จัดตั้งขึ้น

ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแรงงานและวิธีพิจารณาคดีแรงงาน พ.ศ. ๒๕๒๒ ทำ
 หน้าที่ระงับข้อขัดแย้งหรือข้อพิพาทแรงงานระหว่างฝ่ายนายจ้าง ฝ่ายลูกจ้างและผู้
 เกี่ยวข้อง โดยวิธีการไกล่เกลี่ยประนีประนอมยอมความ เพื่อให้ทั้งสองฝ่ายเข้าใจกัน
 หรือตกลงกันได้ในเรื่องที่ขัดแย้งหรือพิพาทกันนั้น ถ้ากรณีไม่อาจตกลงกันได้ ศาล
 แรงงานก็จะพิจารณาสืบหาไปตามตัวบทกฎหมาย จึงจำเป็นต้องยกเว้นขั้นตอนและ
 วิธีการต่าง ๆ ที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งหลายประการทั้ง
 ที่เพื่อให้เกิดความคล่องตัวยิ่งขึ้น ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแรงงานและวิธีพิจารณา
 คดีแรงงาน พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๕ กำหนดให้จัดตั้งศาลแรงงานกลาง มาตรา ๖
 กำหนดให้จัดตั้งศาลแรงงานภาค และมาตรา ๗ กำหนดให้จัดตั้งศาลแรงงานจังหวัด
 ปัจจุบันทางราชการได้จัดตั้งศาลแรงงานกลางขึ้น ส่วนศาลแรงงานภาคและศาลแรง
 งานจังหวัดยังไม่มีการจัดตั้ง ศาลแรงงานกลางเปิดทำการเมื่อวันที่ ๒๓ เมษายน
 ๒๕๒๓ ตั้งอยู่เลขที่ ๔๐๔ ถนนพระราม ๕ แขวงมหาพฤฒาราม เขตบางรัก
 กรุงเทพมหานคร เป็นศาลแรงงานแห่งแรก ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแรงงาน
 และวิธีพิจารณาคดีแรงงาน พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๕ วรรคสอง กำหนดให้ศาล
 แรงงานกลางมีเขตอำนาจตลอดกรุงเทพมหานคร จังหวัดสมุทรปราการ จังหวัด
 สมุทรสาคร จังหวัดนครปฐม จังหวัดนนทบุรี และจังหวัดปทุมธานี แต่ใน
 ระหว่างที่ศาลแรงงานภาคและศาลแรงงานจังหวัดยังมิได้เปิดทำการในท้องที่ใด ก็ให้
 ศาลแรงงานกลางมีเขตอำนาจครอบคลุมในท้องที่นั้นด้วย (มาตรา ๖๐) ฉะนั้นเมื่อมี
 คดีแรงงานเกิดขึ้นในท้องที่นั้นก็สามารณำคดีมาฟ้องหรือร้องที่ศาลแรงงานกลางได้
 โดยโจทก์จะยื่นคำฟ้องต่อศาลแรงงานกลางโดยตรงหรือจะยื่นคำฟ้องต่อศาลจังหวัดแห่ง
 ท้องที่ที่มีคดีแรงงานเกิดขึ้นก็ได้ โดยให้ศาลจังหวัดแห่งท้องที่ที่รับคำฟ้องหรือคำร้อง
 นั้นรีบแจ้งไปยังศาลแรงงานกลาง เมื่อศาลแรงงานกลางส่งรับคดีนั้นไว้พิจารณาแล้ว
 ให้ศาลแรงงานกลางออกไปนั่งพิจารณาทิหนักาคดี ณ ศาลจังหวัดแห่งท้องที่ที่มี
 แรงงานเกิดขึ้น (มาตรา ๖๐)

องค์คณะในการพิจารณาพิพากษาคดีแรงงาน องค์คณะในการพิจารณาพิพากษาคดีแรงงานประกอบด้วยผู้พิพากษา ผู้พิพากษาสมทบฝ่ายนายจ้างและผู้พิพากษาสมทบฝ่ายลูกจ้างฝ่ายละเท่า ๆ กัน (มาตรา ๑๓) ดังนั้นผู้พิพากษาในศาลแรงงานจึงมีผู้พิพากษา ๒ ประเภท คือผู้พิพากษาประจำประเภทหนึ่ง และผู้พิพากษาสมทบฝ่ายนายจ้างและผู้พิพากษาสมทบฝ่ายลูกจ้างฝ่ายละเท่า ๆ กันอีกประเภทหนึ่ง (มาตรา ๑๔) ผู้พิพากษาประจำของศาลแรงงานจะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งจากข้าราชการตุลาการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ ซึ่งต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจในปัญหาแรงงานด้วย (มาตรา ๑๕) ส่วนผู้พิพากษาสมทบจะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งจากบุคคลตามบัญชีรายชื่อผู้แทนฝ่ายนายจ้างและฝ่ายลูกจ้างที่กรมแรงงานเสนอจากการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของสมาคมนายจ้างและสหภาพแรงงานแต่ละฝ่าย ซึ่งได้จดทะเบียนที่ตั้งสำนักงานในเขตศาลแรงงานนั้น ๆ ให้ดำรงตำแหน่งคราวละสองปี ผู้ที่ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้เป็นผู้พิพากษาสมทบจะต้องเข้ารับการอบรมในเรื่องเกี่ยวกับศาลแรงงาน อำนาจหน้าที่ของผู้พิพากษาสมทบและระเบียบที่เกี่ยวข้องตลอดจนการดำรงตนในฐานะเป็นผู้พิพากษาสมทบ ก่อนเข้ารับตำแหน่งจะต้องปฏิญาณตนต่ออธิบดีผู้พิพากษาศาลแรงงานกลางหรืออธิบดีผู้พิพากษาศาลแรงงานภาคหรือผู้พิพากษาหัวหน้าศาลแรงงานจังหวัดซึ่งตนจะเข้าสังกัดแล้วแต่กรณีว่าจะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเที่ยงธรรม โดยไม่ผูกพันตนว่าเป็นฝ่ายนายจ้างหรือฝ่ายลูกจ้างและจะรักษาความลับในราชการ (มาตรา ๑๕)

อำนาจพิจารณาพิพากษาคดีของศาลแรงงาน ศาลแรงงานมีอำนาจพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งในเรื่องต่อไปนี้

๑. คดีพิพาทเกี่ยวกับสิทธิหรือหน้าที่ตามสัญญาจ้างแรงงาน หรือตามข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้าง สัญญาจ้างแรงงานย่อมเป็นไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์บรรพ ๓ ลักษณะ ๖ มาตรา ๕๗๕ - ๕๗๖ ส่วนข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้างเป็นเรื่องเกี่ยวกับกฎหมายแรงงานสัมพันธ์โดยตรง เช่น ข้อตกลงระหว่างนายจ้าง

กับลูกจ้าง หรือระหว่างนายจ้างหรือสมาคมนายจ้างกับสหภาพแรงงานเกี่ยวกับเงื่อนไข การจ้างหรือการทำงาน กำหนดวันเวลาทำงาน ค่าจ้าง สวัสดิการ การเลิกจ้าง หรือ ประโยชน์อื่นของนายจ้างหรือลูกจ้างอันเกี่ยวกับการจ้างหรือการทำงาน ซึ่งฝ่ายนายจ้างและฝ่ายลูกจ้างได้ทำกันขึ้น

๒. กรณีพิพาทเกี่ยวกับสิทธิหรือหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงานหรือกฎหมายว่าด้วยแรงงานสัมพันธ์ ได้แก่ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ ๑๐๓ เรื่องคุ้มครองแรงงานและประกาศของกระทรวงมหาดไทยที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๐๓ เรื่องกำหนดมาตรการคุ้มครองการใช้แรงงาน ในเรื่องความเหมาะสมในการใช้แรงงาน สภาพการทำงาน ค่าจ้าง การทำงานล่วงเวลา การทำงานในวันหยุด การคุ้มครองการใช้แรงงานหญิงและเด็ก สวัสดิการและความปลอดภัยในการทำงานของลูกจ้าง ส่วนกฎหมายว่าด้วยแรงงานสัมพันธ์ ได้แก่พระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๘ เป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับการยื่นข้อเรียกร้อง การระงับข้อพิพาทแรงงานและการส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างนายจ้างกับลูกจ้าง

๓. กรณีที่จะต้องใช้สิทธิทางศาลตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงานหรือกฎหมายว่าด้วยแรงงานสัมพันธ์ ในกรณีแม้จะยังไม่มีข้อพิพาททางแรงงานเกิดขึ้น ถ้าเป็นกรณีตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงานหรือกฎหมายว่าด้วยแรงงานสัมพันธ์กำหนดไว้ให้ใช้สิทธิทางศาลได้ ผู้ที่มีส่วนได้เสียย่อมมีสิทธินำคดีขึ้นฟ้องร้องยังศาลแรงงานได้

๔. กรณีอุทธรณ์คำวินิจฉัยของเจ้าพนักงานตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงานหรือของคณะกรรมการแรงงานสัมพันธ์หรือรัฐมนตรีตามกฎหมายว่าด้วยแรงงานสัมพันธ์ เป็นกรณีที่กฎหมายให้ศาลแรงงานมีอำนาจพิจารณาบททอนคำวินิจฉัยของเจ้าพนักงานฝ่ายบริหารตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน และกฎหมายว่าด้วยแรงงานสัมพันธ์

๕. คดีอันเกิดแต่มูลละเมิดระหว่างนายจ้างและลูกจ้าง ซึ่งสืบเนื่องจากข้อพิพาทแรงงานหรือเกี่ยวกับการทำงานตามสัญญาจ้างแรงงาน

๖. ข้อพิพาทแรงงานที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยขอให้ศาลแรงงานมีขนาดตามกฎหมายว่าด้วยแรงงานสัมพันธ์

ในกรณีที่กฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงานหรือกฎหมายว่าด้วยแรงงานสัมพันธ์บัญญัติให้ร้องเรียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ หรือปฏิบัติตามขั้นตอน และวิธีการที่กำหนดไว้ จะต้องดำเนินตามขั้นตอนที่กฎหมายกำหนดไว้ก่อน จึงจะนำคดีแรงงานมาสู่การพิจารณาของศาลแรงงานได้

การฟ้องคดีแรงงานในศาลแรงงาน

ถ้าฟ้องคดีแรงงานให้โจทก์เสนอต่อศาลแรงงานที่มูลคดีเกิดขึ้นในเขตศาลแรงงานนั้น สถานที่ที่ลูกจ้างทำงานให้ถือเป็นที่มูลคดีเกิดขึ้น แต่ถ้าโจทก์มีความประสงค์จะยื่นคำฟ้องต่อศาลแรงงานที่โจทก์หรือจำเลยมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตศาลแรงงานนั้นเมื่อโจทก์ได้แสดงให้ศาลเห็นว่า การพิจารณาคดีในศาลแรงงานนั้น ๆ จะเป็นความสะดวก ศาลแรงงานนั้นจะอนุญาตให้โจทก์ยื่นคำฟ้องตามที่ขออนุญาตก็ได้ อย่างไรก็ตามไม่ว่าการดำเนินกระบวนการพิจารณาจะได้ดำเนินไปแล้วเพียงใด ก่อนที่ศาลแรงงานมีคำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาดตัดสินคดี คู่ความอาจร้องขอต่อศาลแรงงานที่โจทก์ได้ยื่นคำฟ้องไว้แล้ว ขอให้โอนคดีไปยังศาลแรงงานอื่นที่มีเขตอำนาจได้ แต่จะต้องยกเหตุผลและความจำเป็นขึ้นอ้างถึง เมื่อศาลแรงงานที่รับคำฟ้องพิจารณาเห็นสมควรจะมีคำสั่งอนุญาตตามคำขออนุญาตก็ได้ แต่ห้ามมิให้ศาลแรงงานออกคำสั่งเช่นนั้นเว้นแต่ศาลแรงงานที่จะรับโอนคดีไปนั้นยินยอมเสียก่อน ถ้าศาลแรงงานที่จะรับโอนคดีไม่ยินยอมก็ให้ศาลแรงงานที่จะโอนคดีนั้นส่งเรื่องให้อธิบดีผู้พิพากษาศาลแรงงานกลางชี้ขาด คำชี้ขาดของอธิบดีผู้พิพากษาศาลแรงงานกลางให้เป็นที่สุด (มาตรา ๓๓)

แบบคำฟ้องคดีแรงงาน การฟ้องคดีแรงงานในศาลแรงงานอาจทำได้
สองวิธี คือ

ก. การฟ้องด้วยวาจา โจทก์จะต้องแถลงฟ้องคดีแรงงานด้วยวาจาต่อ
หน้าศาล ให้ผู้พิพากษาแห่งศาลแรงงานที่มีเขตอำนาจหรือผู้พิพากษาแห่งศาลจังหวัด
ที่มีเขตคดีที่จะฟ้องร้องนั้นเกิดขึ้นในเขตอำนาจ ออกนั่งฟังคำแถลงด้วยวาจา และมี
อำนาจสอบถามตามที่จำเป็นเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม กับให้บันทึกรายการแห่ง
ข้อหาเหล่านั้นลงในแบบพิมพ์ รง. ๑ หรือ รง. ๒ แล้วจึงอ่านให้โจทก์ฟังและให้
โจทก์ลงลายมือชื่อไว้ (มาตรา ๓๕)

ข. การฟ้องทำเป็นหนังสือ ในกรณีที่โจทก์ยื่นคำฟ้องหรือคำร้อง
เป็นหนังสือ โจทก์จะใช้แบบพิมพ์คำฟ้องอย่างคดีแพ่งทั่วไป หรือจะใช้แบบพิมพ์
รง. ๑ หรือ รง. ๒ ก็ได้ โหยงยื่นต่อศาลแรงงานที่มีเขตอำนาจหรือศาลจังหวัดที่มีเขตคดี
เกิด (มาตรา ๓๕)

เมื่อผู้พิพากษาแห่งศาลแรงงานได้รับคำฟ้องหรือคำร้องที่โจทก์นำมาขึ้น
หรือตามที่ได้นับตกไว้ในแบบพิมพ์ รง. ๑ หรือ รง. ๒ ในกรณีที่โจทก์แถลงฟ้องด้วย
วาจา ให้ผู้พิพากษาเรียกเสนอสำนวนให้อธิบดีผู้พิพากษาศาลแรงงานกลาง หรืออธิบดี
ผู้พิพากษาศาลแรงงานภาคเพื่อจะได้กำหนดตัวผู้พิพากษาและผู้พิพากษาสมทบโดยเร็ว
(ข้อกำหนดศาลแรงงาน ว่าด้วยการดำเนินกระบวนการพิจารณาในศาลแรงงาน ข้อ ๓)
สำหรับในกรณีศาลจังหวัดให้ผู้พิพากษาแห่งศาลจังหวัดรับส่งคำฟ้องหรือคำร้องที่โจทก์
นำมาขึ้น หรือรายการแห่งคำฟ้องหรือคำร้องที่บันทึกไว้ในแบบพิมพ์ รง. ๑ หรือ รง. ๒
ในกรณีฟ้องด้วยวาจา ไปยังศาลแรงงานกลางหรือศาลแรงงานภาคที่คดีนั้นอยู่ในเขต
อำนาจโดยเร็ว เมื่อผู้พิพากษาศาลแรงงานกลางหรือศาลแรงงานภาคตรวจพิจารณา
แล้วเห็นสมควรส่งรับไว้พิจารณาก็ให้ส่งรับคดีนั้นไว้พิจารณา แล้วนำเสนออธิบดี-
ผู้พิพากษาศาลแรงงานกลางหรืออธิบดีผู้พิพากษาศาลแรงงานภาคพิจารณาเพื่อกำหนด
ตัวผู้พิพากษาสมทบโดยเร็ว (ข้อกำหนดศาลแรงงาน ว่าด้วยการดำเนินกระบวนการ
พิจารณาในศาลแรงงานข้อ ๔)

การพิจารณาคดีแรงงานในศาลแรงงาน การดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีแรงงานจะต้องเป็นไปโดย ประหยัด สะดวก รวดเร็ว และเที่ยงธรรม (มาตรา ๒๕)

หลักการประหยัด การยื่นคำฟ้องคดีแรงงานตลอดจนการดำเนินกระบวนการพิจารณาใด ๆ ในศาลแรงงานให้ได้รับการยกเว้นไม่ต้องชำระค่าฤชาธรรมเนียม (มาตรา ๒๖) การส่งคำคู่ความหรือเอกสารอื่นใดไปยังคู่ความในคดีแรงงานให้กระทำโดยเจ้าพนักงานศาล หรือจะให้ส่งทางไปรษณีย์ ลงทะเบียนตอบรับหรือโดยวิธีอื่นก็ได้ (มาตรา ๒๕)

หลักการสะดวก โจทก์จะขออนุญาตฟ้องยังศาลแรงงานที่โจทก์หรือจำเลยมีภูมิลำเนาอยู่ก็ได้ แม้มูลคดีจะมีได้เกิดขึ้นในเขตศาลแรงงานนั้น (มาตรา ๓๓) โจทก์จะฟ้องด้วยวาจาก็ได้หรือในกรณี โจทก์มีหลายคนจะแต่งตั้งคนใดคนหนึ่ง หรือหลายคนเป็นผู้แทนในการดำเนินคดีก็ได้ (มาตรา ๓๕) หรือจะมอบอำนาจให้สุมากรม นายจ้างหรือสหภาพแรงงานซึ่งตนเป็นสมาชิกหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจ ดำเนินคดีตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงานหรือกฎหมายว่าด้วยแรงงานสัมพันธ์ ดำเนินคดีแทนก็ได้ (มาตรา ๓๖) โดยใช้แบบพิมพ์ รง. ๖

หลักการรวดเร็ว เมื่อศาลแรงงานรับคดีแรงงานไว้พิจารณาแล้ว ให้ศาลแรงงานกำหนดวันเวลาในการพิจารณาคดีโดยเร็ว แล้วแจ้งให้โจทก์ทราบและสั่งให้มาศาลโดยใช้แบบพิมพ์ รง. ๓ กับให้ออกหมายเรียกจำเลยให้มาศาลตามกำหนด โดยใช้แบบพิมพ์ รง. ๔ ในหมายเรียกจำเลยนั้น ให้จดแจ้งรายการแห่งข้อหาและคำขอบังคับให้จำเลยทราบด้วย จำเลยจะยื่นคำให้การเป็นหนังสือก่อนวันเวลาที่ศาลนัดก็ได้ (มาตรา ๓๗) โดยให้ใช้แบบพิมพ์คำให้การของกระทรวงยุติธรรม เมื่อโจทก์และจำเลยมาพร้อมกันแล้วให้ศาลไต่ถามคู่ความได้ตกลงกัน หรือประนีประนอมยอมความกัน โดยให้ถือว่าคดีแรงงานมีลักษณะพิเศษอันควรเร่งรีบลงได้ด้วยความเข้าใจอันดีต่อกัน เพื่อให้ทั้งสองฝ่ายมีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน แต่ถ้าคู่ความ

ไม่อาจตกลงกันหรือไม่อาจประนีประนอมยอมความกันได้ ก็ให้ศาลแรงงานดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อไป (มาตรา ๓๘) โดยให้ศาลแรงงานจัดประเด็นข้อพิพาทและบันทึกคำแถลงของโจทก์กับคำให้การของจำเลยไว้ในรายงานกระบวนการพิจารณา แล้วอ่านให้คู่ความฟังและให้ลงลายมือชื่อไว้ โดยจะกำหนดให้คู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งนำพยานเข้าสืบก่อนหรือหลังก็ได้และให้กำหนดวันนัดสืบพยานไปทันที (มาตรา ๓๙) ในกรณีที่ศาลแรงงานสั่งให้มีการสืบพยาน ศาลจะสอบถามโจทก์จำเลยแต่ละฝ่ายว่าประสงค์จะอ้างและสืบพยานใดบ้าง แล้วจัดรายชื่อและที่อยู่ของพยานบุคคล สภาพและสถานที่เก็บของพยานเอกสารหรือพยานวัตถุไว้ หรือจะให้การ่วมทำบัญชีระบุพยานขึ้นต่อศาลในวันนั้นหรือภายในกำหนด ๒ วันก็ได้ หรือเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรมในอันที่จะให้ความแจ่มชัดในข้อเท็จจริงแห่งคดี ให้ศาลแรงงานมีอำนาจเรียกพยานหลักฐานมาสืบได้เองตามที่เห็นสมควร ในการสืบพยานไม่ว่าจะเป็นพยานที่คู่ความฝ่ายใดอ้างหรือที่ศาลแรงงานเรียกมาเอง ให้ศาลแรงงานเป็นผู้ซักถามพยานเองด้วยความหรือทนายความจะซักถามพยานได้ต่อเมื่อได้รับอนุญาตจากศาลแล้ว (มาตรา ๔๕) ในการบันทึกคำเบิกความของพยานเมื่อศาลแรงงานเห็นสมควรจะบันทึกข้อความแต่โดยย่อก็ได้ (มาตรา ๔๖)

หลักความเที่ยงธรรม เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรมในอันที่จะให้ความแจ่มชัดในข้อเท็จจริงแห่งคดี ศาลแรงงานมีอำนาจเรียกพยานหลักฐานมาสืบได้เองตามที่เห็นสมควร (มาตรา ๔๕) หรือจะขอให้ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญมาให้ความเห็นก็ได้ (มาตรา ๔๖) ทั้งนี้ก็เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงในการวินิจฉัยคดีโดยเที่ยงธรรม การวินิจฉัยคดีศาลแรงงานต้องคำนึงถึงสภาพการทำงาน ภาวะค่าครองชีพ ความเดือดร้อนของลูกจ้าง ระดับของค่าจ้างหรือสิทธิและประโยชน์อื่นใดของลูกจ้างที่ทำงานในกิจการประเภทเดียวกัน รวมทั้งฐานะแห่งกิจการของนายจ้างตลอดจนสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมโดยทั่วไป (มาตรา ๔๘) ส่วนในคดีที่นายจ้างเลิกจ้างลูกจ้าง ถ้าศาลแรงงานพิจารณาเห็นว่า การเลิกจ้างลูกจ้างนั้นไม่เป็นธรรมต่อลูกจ้างศาลแรงงานอาจสั่งให้นายจ้างรับลูกจ้างผู้นั้นเข้าทำงานต่อไปในอัตราค่าจ้างที่ได้รับในขณะเลิกจ้าง แต่ถ้าเห็นว่าลูกจ้างกับนายจ้างไม่อาจทำงานร่วมกันต่อไปได้ ให้ศาลแรงงาน

กำหนดจำนวนค่าเสียหายให้นายจ้างชดใช้ให้แทนโดยให้คำนึงถึงอายุของลูกจ้าง ระยะเวลาการทำงานของลูกจ้าง ความเดือดร้อนของลูกจ้างเมื่อถูกเลิกจ้าง รวมทั้งมูลเหตุแห่งการเลิกจ้างและเงินค่าชดเชยที่ลูกจ้างมีสิทธิได้รับ มาประกอบการพิจารณาด้วย (มาตรา ๔๘)

การพิพากษาคดีแรงงาน เมื่อได้สืบพยานตามที่จำเป็นเสร็จแล้วให้ถือว่า การพิจารณาเป็นอันสิ้นสุด คู่ความอาจแถลงการณ์คัดค้านด้วยวาจาในวันเสร็จการพิจารณาก็ได้ ในทางปฏิบัติก่อนให้คู่ความแถลงการณ์เป็นหนังสือ ให้ศาลแรงงานอ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งภายในเวลาสามวันนับแต่วันนั้น (มาตรา ๕๐) คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลแรงงานให้ทำเป็นหนังสือ และต้องแสดงข้อเท็จจริงโดยสรุป และคำวินิจฉัยในประเด็นแห่งคดีพร้อมด้วยเหตุแห่งคำวินิจฉัยนั้น (มาตรา ๕๑) ห้ามมิให้ศาลแรงงานพิพากษาหรือสั่งเกินไปกว่าหรือนอกจากที่ปรากฏในคำฟ้อง เว้นแต่ในกรณีที่ศาลแรงงานเห็นสมควร เพื่อความเป็นธรรมแก่คู่ความจะพิพากษาหรือสั่งเกินคำของบังคับก็ได้ (มาตรา ๕๒) โดยปกติคำพิพากษาหรือคำสั่งใด ๆ จะผูกพันเฉพาะคู่ความในกระบวนการพิจารณา แต่ศาลแรงงานจะกำหนดให้คำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นผูกพันนายจ้างและลูกจ้างอื่นซึ่งมีผลประโยชน์ร่วมกันในมูลความแห่งคดีด้วยก็ได้ (มาตรา ๕๓)

การอุทธรณ์คดีพิพากษาคดีแรงงาน เมื่อศาลแรงงานพิพากษาคดีแล้ว หากคู่ความที่ไม่เห็นพ้องด้วยกับคำพิพากษาหรือคำสั่ง ก็ให้อุทธรณ์ได้เฉพาะปัญหาข้อกฎหมายไปยังศาลฎีกา (ไม่ต้องผ่านศาลอุทธรณ์) ภายใน ๑๕ วัน (มาตรา ๕๔) การอุทธรณ์ไม่เป็นเหตุให้มีการทุเลาการบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง แต่คู่ความฝ่ายอุทธรณ์อาจทำคำขอขึ้นต่อศาลแรงงานซึ่งมีคำพิพากษา หรือคำสั่ง โดยอ้างเหตุผลอันสมควรเพื่อให้ศาลฎีกาสั่งทุเลาการบังคับคดีได้ (มาตรา ๕๕)

ขอขอบคุณ

นายไชยศิริ เรืองกาญจนเศรษฐ์

รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี

โรงแรมปทุมรัตน์ อุบลราชธานี

รายนามผู้บริจาคสนับสนุนการจัดพิมพ์หนังสือที่ระลึก
ในโอกาสเปิดศาลจังหวัดอำนาจเจริญ
และร่วมสนับสนุนการเปิดอาคารที่ทำการศาลจังหวัดอำนาจเจริญ

เท่าที่สามารถนำมาลงพิมพ์ได้ทัน มีดังนี้

ห้างหุ้นส่วนจำกัดสงวนไชยก่อสร้าง	๒๐,๐๐๐.-	บาท
นายภูษชงค์ ตังตุลยางกูร	๒๐,๐๐๐.-	บาท
นายสละ ทองวิบูลย์	๑๐,๐๐๐.-	บาท
นายสง่า ตังบัณฑิต	๑๐,๐๐๐.-	บาท
นายสุทัศน์ เงินหมื่น ส.ส.อุบลราชธานี	๕,๐๐๐.-	บาท
นายอดิศักดิ์ โภคกุลกานนท์ ส.ส.อุบลราชธานี	๕,๐๐๐.-	บาท
นายพลสวัสดิ์ ไชยระไวศยะ ส.ส.อุบลราชธานี	๕,๐๐๐.-	บาท
นายประเวทย์ จันทวีศิริรัตน์ ประธานสภาจังหวัดอุบลราชธานี	๕,๐๐๐.-	บาท
สมาคมทนายความแห่งประเทศไทย	๕,๐๐๐.-	บาท
อุบลวานิชสมาคม	๕,๐๐๐.-	บาท
ชมรมธนาคารพาณิชย์จังหวัดอุบลราชธานี	๕,๐๐๐.-	บาท
สมาคมมิตรภาพไทย - จีน อุบลราชธานี	๕,๐๐๐.-	บาท
รวมทั้งสิ้น	๑๐๐,๐๐๐	บาท

รายนามผู้บริจาคจากอำเภออำนาจเจริญ
สนับสนุนการเปิดอาคารทำการศาลจังหวัดอำนาจเจริญ

เท่าที่สามารถนำมาลงพิมพ์ได้ทัน ปีดังนี้

คุณชวลิต ตั้งตระกูลวงศ์	๑,๐๐๐	บาท	ร้านบุญเจริญ	๕๐๐	บาท
นางพวงคำ สวัสดิ์	๑,๐๐๐	,,	ธนาคารกสิกรไทย	๕๐๐	,,
คุณสรวิทย์ เสงี่ยมศักดิ์	๑,๐๐๐	,,	คุณรังสิต โกศรีเดช	๔๐๐	,,
ร้านธนาชนต์	๑,๐๐๐	,,	ร้านกสิกรพืชผล	๓๐๐	,,
นายสวัสดิ์ ตั้งสกุล	๑,๐๐๐	,,	คุณชาญณรงค์	๓๐๐	,,
คุณสุวรรณี แก่นสาร	๑,๐๐๐	,,	คุณบรรยง วิกรัยพัฒน์	๓๐๐	,,
คุณสุวัฒน์ ศิริอำนาจ	๑,๐๐๐	,,	ร้านโชคทวี	๓๐๐	,,
ร้านประสิทธิ์ฟาร์มฯ	๑,๐๐๐	,,	ร้านชัยประสิทธิ์เกษตร	๒๐๐	,,
ร้านสมพร	๑,๐๐๐	,,	ร้านดีดีพาณิชย์	๒๐๐	,,
โรงพยาบาลมิตรสัมพันธ์	๕๐๐	,,	ร้านฮอนด้าวิวด	๒๐๐	,,
คุณอภัย ตั้งตระกูลวงศ์	๕๐๐	,,	ร้านไทยแลนด์พาณิชย์	๒๐๐	,,
ธนาคารกรุงเทพ จำกัด	๕๐๐	,,	ร้านสุราอำนาจ	๒๐๐	,,
คุณสุบิน ศรีสะอาด	๕๐๐	,,	ร้านโชคอำนวย	๒๐๐	,,
ธนาคารไทยพาณิชย์	๕๐๐	,,	ท.จ.ก.บุญประเสริฐบริการ	๒๐๐	,,
ร้านเอื้อขจร	๕๐๐	,,	คุณสมพร	๒๐๐	,,
คุณประพันธ์พิศ ชวนชม	๕๐๐	,,	ร้านไทยรุ่งเรือง	๑๐๐	,,
คุณแม่วิมล มุทาวาน	๕๐๐	,,	ร้านไทยอารีย์	๑๐๐	,,

รวมทั้งสิ้นเป็นเงิน ๑๓,๔๐๐ บาท

บันทึกท้ายเล่ม

คณะผู้จัดทำหนังสือที่ระลึกในโอกาสเปิดศาลจังหวัดอำนาจเจริญ รู้สึกเป็นเกียรติและภาคภูมิใจอย่างยิ่งที่ได้รับมอบหมายให้จัดทำหนังสือนี้ จึงมีเจตนาจำนงอันแน่วแน่ว่าจะพยายามจัดทำหนังสือนี้ให้สมบูรณ์เพียบพร้อมด้วยเนื้อหาสาระอันทรงคุณค่าและเป็นประโยชน์แก่ท่านผู้อ่าน ซึ่งได้รวบรวมหลักฐานทางประวัติศาสตร์ของจังหวัดอุบลราชธานี ประวัติศาสตร์จังหวัดอุบลราชธานี ศาลแขวงอุบลราชธานี และศาลคดีเด็กและเยาวชนจังหวัดอุบลราชธานี นอกจากนี้ยังมีสาระเรื่องน่ารู้เกี่ยวกับการติดต่อราชการศาล การพิจารณาคดีในศาลคดีเด็กและเยาวชน และศาลแรงงาน

อย่างไรก็ตามหนังสือเล่มนี้มีอาจเป็นรูปเล่มดังที่เห็นประจักษ์อยู่ในมือท่านขณะนี้ได้ ถ้าปราศจากความอุปการะช่วยเหลือจากท่านผู้มีอุปการะคุณที่ได้กรุณาเอื้อเฟื้อสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการจัดพิมพ์ ในด้านการจัดพิมพ์คุณทั้งผล โทณะไวยยะเจ้าของผู้จัดการ โรงพิมพ์อุบลกิจการพิมพ์ ได้ใช้ความอดสาหะวิริยะจัดพิมพ์หนังสือนี้สำเร็จลงได้ภายในเวลาอันจำกัด คณะผู้จัดทำจึงขอขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้

สาระประโยชน์และคุณความดีอันจะพึงมีในหนังสือนี้ ขอมอบให้แก่กระทรวงยุติธรรมและศาลจังหวัดอำนาจเจริญ ตลอดจนผู้มีอุปการะคุณทุกท่าน หากมีข้อบกพร่องผิดพลาดประการใด คณะผู้จัดทำขอน้อมรับไว้ด้วยความจริงใจ.

คณะผู้จัดทำหนังสือที่ระลึก

นายเกษม กวรเจริญ

ผู้พิพากษาศาลจังหวัดอุบลราชธานี

นายวัชรินทร์ บัณฑิตวิญญูสกุล

ผู้พิพากษาศาลคดีเด็กและเยาวชนจังหวัดอุบลราชธานี

นายอาภาพงศ์ ฤทธิเวทิน

จำศาลจังหวัดอุบลราชธานี

ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ศาลยุติธรรม
(www.library.coj.go.th)

พิมพ์ที่ อุดมกิจการพิมพ์ 339/1-2 ขอยอุดมกิจ ถนนเขื่อนธานี

จ.อุบลราชธานี โทร. 255408
